השבועון לחברה,
לתיירות ורכב
גליון מס. 136
י' בניסן תשמ"ח, 28.3.88
מעריב
לנוער
בחוף סידנא עלי, בשעות שבין 6 ל־8 בבוקר
10 שנים אחרי ביקור סאדאת. מצרים עכשיו.
מה נותר לראות מפולין שהיתה ואיננה עוד
בעמודים המרכזיים: טיולים בטבע לחג הפסח
"מעריב" לפני 40 שנה: הדפיסו כסף. גם אז.
מדור חדש: שאלות לאברהם פורת בענייני רכב

Bogart
בוֹגַרט-
אפטר שייב,
או דֶה טואַלֶט,
דאודורנט,
קצף גילוח,
סבון.
בוגרט. נשים לא עומדות בפניו...

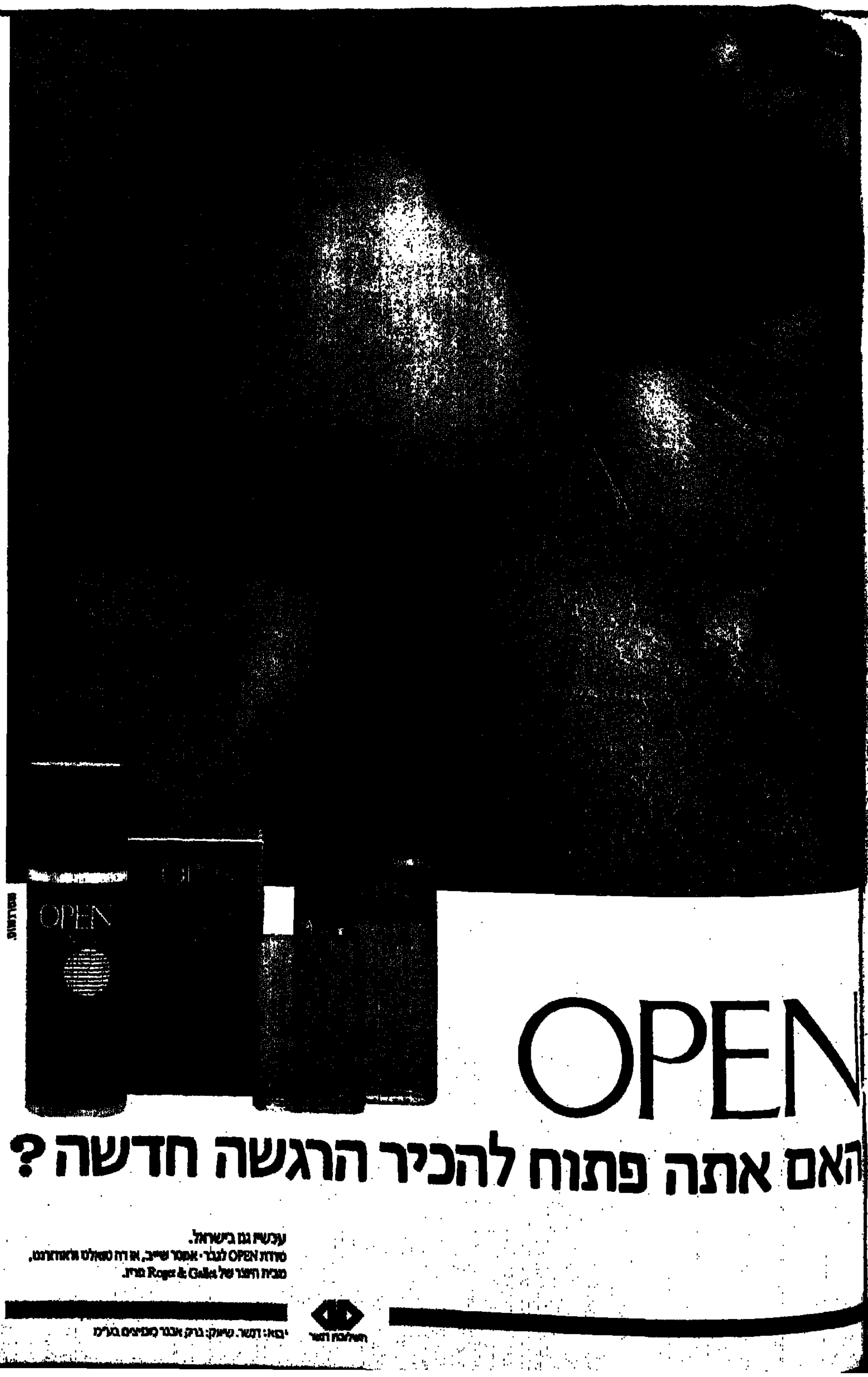

OPEN
האם אתה פתוח להכיר הרגשה חדשה?
עכשיו גם בישראל.
סדרת OPEN לגבר - אפטר שייב, או דה טואלט ודאודורנט,
מבית היוצר של Roger & Gallet פריז.
יבוא: דסר. שיווק: ברק אבנר מפיצים בע"מ

BLACK&DECKER
בלאק אנד דקר
היצרן הגדול בעולם לכלי עבודה חשמליים
נציגים בישראל: פאור הרדוור בע"מ
ניתן לרכוש ישירות במחסן המכירות הארצי
חולון - רח' הסדנה 26 איזור התעשיה, טל. 03-807711
ימי הפתיחה: בימים ראשון עד חמישי בשעות 08.00-17.00
למשלמים בתשלום אחד - 15% הנחה
6-8 תשלומים חודשיים בשקלים!
מבצע טלפון והלמן
מבחר מוצרים נוספים ב: 8 — 6 תשלומים
כלים לבית ולגינה, מוצרי חשמל ושואבי אבק.
כלים לבעלי מלאכה ותעשיה
D-162
H-554
H-501
DN535
WM535
T1
DW-1251
DN-330
P-54-17
R4
DN-402
GS400
B-102
למחזיקי כרטיסי ויזה וישראכרט
הזמנות ישירות בטלפון: 03-807711
(דמי אריזה ומשלוח על חשבוננו!)
למשלמים בצ'קים - פרסים בטלפון

ה ג י ע מ כ ת ב

6 נתן רועי
חתן פרס הסובלנות

9 שפים
"צ'קיאר" לדליה לביא

14 יורם קניוק
ומקצוען

16 הצנזור מנתיבות
אהב לא אהב – וגוזר

18 צא מסיר הלחץ
קלטת של איך־עושים

25 ציונות 88'
אל ראש ההר בעמשא

32 ה"שיפר" החדש
נסיעת התרשמות

ב' שער
מכל קידר. רק בת 15 ודוב שה ליטוריה עברן עליה בניו־יורק סט. הגיע לארץ לפני שנתיים. אהביה: סטנתר, ציור, מחול מחול. שאיפות: להיות עורכת־דין.
צילום משה ששון
איפור: ביטו שטייץ

"השנה הראשונה"

■ כשפתחתם בסידרת הרשימות "ישראל – השנה הראשונה", הקרשתם לפירסום את העמודים המרכזיים בשבועונכם. בשבועות האחרונים נדחקו העמודים הללו, משום מה, לעמודים האחרונים של השבועון.

מאחר שיש אנשים השומרים את התוספת הנ"ל, ואין באפשרותם לקבל עתה קובץ של ארבעה עמודים רצופים, נכיר לכם תודה אם תקדישו גם להבא את הדפים המרכזיים כחוברת לסידרה החשובה הזאת, ואילו את התמונה של הנערה החיננית תפרסמו בעמודים האחרים.

כך נצא כולנו נשכרים.

רמת־גן — א. גולדמן

■ "גבר לעניין" משיב: אילוצים טכניים ואחרים מחייבים אותנו לשנות, מדי פעם, את מיקומו של החומר המערכתי המתפרסם בשבועון. אנו יודעים שקל יותר לתלוש את עמודי האמצע ולשמרם בקלסר, אך בלית ברירה אפשר להסתפק בעמודים הבודדים ועם הקוראים הסליחה.

הנחות יסוד שגויות

■ מוצאות אנו לנכון להגיב על המאמר "לובלסקי לכנסת" (גליון 232) מאת מרדכי הורוביץ.

אליס שלוי

נראה לנו שנתערבבו שני נושאים במחשבתו, שלא הצליחו להפריד ביניהם, לצערנו הרב. האחד הוא הנושא העקרוני – דהיינו בעיית מעמד האשה בחברה, באופן כללי. איננו מדברות על משפחת הורוביץ בלבד, המקיימת חיי משפחה מאושר ושיתוף פעולה מלא לשמחתנו (ולמותר לציין שאין משפחת הורוביץ מהווה מידגם מייצג בחברה הישראלית), אלא על העובדה שגב' הורוביץ אינה נחשבת לאדם, כאשר מדובר בחובת דיווח למס הכנסה; שאינה יכולה להשתתף כחברה במועצה הדתית או אף בגוף הבוחר את הרב הראשי בשל מינה; לעובדה שבנות מינה של גב' הורוביץ, הגם שמהוות 51% מן האוכלוסיה, מיוצגות בכ־10% בכנסת ובפחות מכך ברשויות המקומיות ובמוסדות הציבוריים האחרים; לעובדה שמשתמשים בנופותיהן של חברותיה של הגב' הורוביץ לשם קידום מכירת מוצרים, ללא קשר לנושאם ולאיכותם, ועוד.

הנושא השני – הטקטיקות בהן משתמשים אירגוני הנשים לחיסול עוולות ואפילו מסוג אלו שציינו. לגיטימי, ואף יותר מכך, שתמתח ביקורת על צורות הפעולה הננקטות ואף נשמח אם יפורסם מאמר על שיטות הנראות לכר הורוביץ כיעילות יותר, אך לא נקבל כתיבת מאמר שטחי, בלתי מקיף, המהול בבוז והנחות יסוד שגויות.

יתירה מכך: השיטנה הבוערת בעצמותיו, ולפיכך גם ייחוס המגמות השליליות כל כך לאירגונים ולמנהיגותיהן, מביאה אותנו למסקנה שרקע אישי עכור בלבד הוא הבסיס הרופף לכתבה זו.

שדולת הנשים בישראל, ירושלים — אליס שלוי

תודה על כל מה...

■ ושוב אני מודה למערכת "גבר לעניין" על היוזמה שבהקרנת סרט לקוראים. ילדי ואני נהנינו מאוד מסטרם של הכטלנים "עבודה בעיניים". הרי הצחק באולם היוו את המחמאה הגדולה לדטנר וקושניר וכמובן גם ליוצרי הסרט ואנשי עתונכם שדאגו להקרינו.

תודה על כל מה שנתתם לנו עד כה.
אנא המשיכו.

קרית־אונו — א.י.

את מי זה מעניין

■ למכתבו של אברהם ברוש (גליון 133, שהגיב על התעניינות העולם במעללי פרנק סינטרה, כאילו אין עניינים חשובים יותר; הוא הזכיר לי את הבדיחה על גברת שבאה בטענות למחבר מילון שהכניס למילונו "מילים גסות". המחבר ענה ששיבץ אותן במילון למען אלה המחפשים אותן. ואני הגעתי למסקנה שכל עתון ראוי לקוראים כמו אברהם ברוש.

תל־אביב — אפרים אפרתי

מבט ממעוף הציפור

■ אני עסוק בטיסות מתל־אביב לאילת ובחזרה לתל־אביב, עיר מגורי. מעולם לא התפניתי להתבונן מחלון המטוס על מראה העיר הגדולה בארץ ממעוף הציפור. בשבוע שעבר עשיתי זאת – ונדהמתי.

נדהמתי לגלות עיר מלוכלכת, שיש בה בניינים ישנים ומטים לנפול, גגות הבתים נראים כמו אסופה של דברי גרוטאות, אנטנות טלוויזיה פזורות ושבורות, פסקי תנועה אדירים וגם כשעות לפנה"צ וגם לעת ערב.

רק פעם אחת נתפתיתי לחשוב שתל־אביב זו מטרופולין בנוסח של אירופה. היה זה כאשר טסתי כשעת ערב וראיתי את אורותיה המרצדים של העיר. אז אי אפשר היה לראות את הליכלוך ואת הבניינים העזובים.

עצתי לראשי העיר: ארגנו טיסות לילה לתיירים מעל תל־אביב...

תל־אביב — חיים גומא

בחי היפה והצעירה

■ בגיל 15 הוקמת כבר בחי הצעירה חלומות של כוכבת־קולנוע. היא מנסה כוחה בתחרויות יופי למיניהן, מציעה עצמה לרשות צלמי אופנה, הכל במטרה להגיע לפירסום. למרבה המזל – לא נפגעו לימודיה בבית־הספר התיכון ואת נתמתי.

בני המשפחה האחרים סבורים שהחינוך שנתתי לה אינו הולם את הרקע המשפחתי שלנו, אף בתי כשלה: אינני עושה שום דבר הנוגד את כללי המוסר. לדוגמא היא שוטחת לפני גליונות רבים של "גבר לעניין" ובשערים, כמו גם בעמודי האמצע, מופיעות נערות בנות גילה.

מסיבות מובנות אני חותמת בראשי תיבות בלבד.

חיפה — ש.ב.

גדנ"עים – מחכים לכם

■ אלפי יוצאי גדנ"ע, ששירתו בחיל ב־40 השנים מאז קום המדינה, אותרו כבר על ידי עמותת יוצאי גדנ"ע ויעתתפו ב"כנס הגדנ"ע לדורותיו" שייערך כ"ג במאי בפארק הלאומי ברמת־גן. העמותה מבקשת מאנשי הגדנ"ע שטרם מסרו כתובותיהם לביצוע הכנס – לעשות זאת בדחיפות.

הכנס מאורגן על ידי פיקוד גדנ"ע ועמותת ידידי הגדנ"ע שהוקמה לא מכבר, בשיתוף עם הקרן הקיימת לישראל. המארגנים מצפים שבכנס ישתתפו כ־10 אלפים יוצאי גדנ"ע, ששירתו כחיילים, מדריכי נוער וכקצינים. העמותה הוקמה בידי כמה מוותיקי הגדנ"ע, שהחליטו לחדש את הקשר ביניהם, ללמד ולשמר את מסורת הזיל ולסייע בפעילות הגדנ"ע.

בכנס בפארק הירקון יתקיימו מפגשי רעים. במקום יתקיים מופע גדול, שבמרכזו חזיון אור־קולי על תולדות הגדנ"ע, הופעה של להקת גדנ"ע ומקהלת מר־ניות בת 50 משתתפות. האמנים שיופיעו בפארק הם חנה לסלאו, חופני בתן ודליק ודליגון. המבאי הוא רזי אלמתי ואת המופע כתב והכין רוני סומק.

זהו "יעודי הגדנ"עי", שהנבחר לסמל כנס הגדנ"ע לדורותיו, שיתקיים במוצאי האשר ברמת־גן ב"ג במאי.

מועדון + בריכה

ביקור ראשון חינם

מועדון בריאות ת"א: הגדול המשוכלל והיפה במועדוני הבריאות בארץ. מכשור מהטובים בעולם, חדרי ריקוד, סאונות ענקיות, מסג', בריכות ג'אקוזי ומגוון פעילויות במשך כל שעות היום. בהדרכת מדריכים מוסמכים ביעוץ רפואי צמוד.
* לקראת הקיץ תפתח בריכה לפעוטות

בריכת גורדון: הבריכה המחודשת ממוקמת על שפת הים. מים טבעיים בחום קבוע של 24°C המוחלפים מדי יום. מגלשות מים ללא תשלום.

מנוי קיץ פלוס	לרוכש מנוי קיץ	לרוכשים מנוי קיץ זוגי
	40% הנחה	חינם
	למנוי בן הזוג	מנוי לילד ראשון

לפרטים ותאום יום פעילות לצורך התרשמות
מרכז בריאות ת"א - צמוד לבריכת גורדון
מול ככר אתרים, שפת הים טל. 298558

REMINGTON

המכונה שמגלחת את אמריקה עכשיו בישראל

"טקר טובי" למיליוני גברים
מתחיל בגילות חלק ומהיר!
רמינגטון -
מכונת הגילוח המשוכללת,
הנמכרת ביותר באמריקה
עכשיו בישראל.
לבחירתך, מגוון דגמים,
שמתוכם, תמצא את
הרמינגטון שלך.
רק רמינגטון מבטיחה לך
גילוח חלק ומהיר
ולא, כספך יוחזר.
(לגבי רמינגטון דגם XLR.300).

רמינגטון -
מכונות הגילוח
המובילות
בארה"ב

יבואנית ומפיצה הלטיס בע"מ.
טל. 03-254433

עיתונאי טוב

כתב "דבר" נתן רועי, קיבל השנה את "פרס הסובלנות" בעקבות סידרת מאמרים וטיפול-מסור בחסידי אומות העולם שעוד שרדו.

יצחק בן־חורין

לא פופולרי לדבר בימים אלו בשבחו של עיתונאי, ואם כבר אומרים כמה מילים חיוביות על מישהו מהברנז'ה, תשאלו, מדוע דווקא על נתן רועי, אחד הכסחיסטים היותר ציניים שבהם?

את התשובה נתנה תנועת "סובלנות" – תנועה על־מפלגתית להוקעת האלימות, שהעניקה לנתן רועי "ציון לשבח במסגרת הענקת פרס לעיתונאי המצטיין בקידום הסובלנות לשנת תשמ"ח, עבור סידרת כתבותיו ושיפור מצבם בארץ של חסידי אומות העולם". על החתום: פרופסור אפרים קציר.

נתן רועי בן 30, נשוי פלוס אחד, תושב רמת־גן, הוא כתב "דבר" לענינים פליליים מאז שנת 1981. יליד הארץ, הוריו לא היו בשואה. מה לו ולחסידי אומות עולם?

רועי: "יום אחד קיבלתי טלפון מזוג קשישים, חסידי אומות עולם, שאמרו שאין להם מה לאכול. יכולתי לומר לעצמי שזה לא ענייני, אבל קמתי ונסעתי אליהם. הם ישבו בחדרון מצחין, הזוהמה שלטה והזקנים לא יכולים לעשות כלום. לא היה להם מה לאכול ואני מרוב בושה – במקום לכתוב כתבה נסעתי למכולת להביא להם אוכל.

"בעל הבית התחיל לספר לי את סיפורם של חסידי האומות עולם בארץ. כמובן שאי־אפשר לכתוב בלי לבדוק. התחלתי לעבור מאחד לשני. יותר משלושים מהם – חיים בארץ. עברתי מאחד לשני והבושה היתה גדולה. תראה, המקצוע־שלנו הופך אותנו לציניים, בגלל שאנחנו רואים כל־כך הרבה דברים קשים הופכים להיות ארישים. יכולתי להתייחס לזה כאל 'עוד סיפור' של זקנים שגרים בפחון, הגשם דולף להם פנימה והם לא יכולים לגמור את החורש. יכולתי גם להתייחס לזה כאל סיפור של ביטוח לאומי, אבל הרגשתי שזה ברמה של פשע לאומי, לא סתם קשקוש. גויים טובים הצילו אותנו, אנחנו נטשנו אותם לאנחות ואין להם שום זכויות אצלנו ולא הבטחת הכנסה, כי הם לא יהודים. זה נראה לי דבר ברמה שאני לא יכול להרשות לעצמי להיות ציני, וכשהכנסתי את הרגל – לא יכולתי להוציא אותה.

"חסיד אומות עולם נשברים לו משקפיים, מצלצל אלי הביתה ולי אין ברירה. מה אני יכול להגיד ? אני לא רוצח? אשתי ענת נרתמה לעניין. כל טלפון שלהם מקפיץ גם אותה. התחלתי לכתוב מכתבים לכל מיני מקומות. כתבתי לראשי ערים שמתגוררים בהן חסידי אומות עולם והצעתי שיעניקו להם תוארי יקיר וכך לא יצטרכו לשלם מיסי ארנונה. צ'יץ' עולה על כל ראשי הערים בעשר דרגות. הוא היחיד שהעלה את הנושא ותוך שנה העניק תואר יקיר העיר לכל שמונה החסידים תושבי תל־אביב. אמר שכדי לפתור את הבעייה צריך לרכז את כולם בתל־אביב, אבל זה קשה. כל מי שעבר – זכה לעזרה שלו.

"אחרי הסיפורים הראשונים באו הכחשות של המוסדות. 'עובדים עליך בעיניים', 'תפסו אותך, בן־אדם עם לב טוב', אלה היו התגובות של המוסדות הרשמיים כמו משרד העבודה והרווחה והביטוח הלאומי. התחננתי שאנשים יאמינו לי. כתבתי ב'דבר', אבל זה לא טלוויזיה ולא עשה רושם גדול. הפעילו עלי לחצים וטענו שהעיתונות רואה רק שחור.

"טילפן אלי משה בייסקי, שופט בית־המשפט העליון, יו"ר הוועדה לציון חסידי אומות העולם. הוא נזף בי ואמר שאני מגזים וגורם נזק. נבהלתי. לא בכל יום מתקשר אליך הביתה שופט בית־המשפט העליון ונוזף בך. כמחשבה שניה החלטתי שאם הוא צילצל – אני יושב לו על יבלת.

"המשכתי לכתוב וכל מה שנותר לי לעשות זה להתפלל שמישהו יקרא. העיתונים לא עשו לי פולו־אפ, אף אחד לא קרא לי לרדיו או לטלוויזיה להסביר. זה סיפור של מסכנים וסיפור כזה לא הולך טוב. אף אחד לא רצה להתייחס למה שקורה בחצר האחורית. מהפרסומים שלי ב'דבר' – רק העיתון הפולני עשה פולו־אפ ונראה שמשם באה הישועה.

"רודה של כתבת 'כולבוטק' הפנתה את תשומת־לבה לעניין והיא התקשרה אלי. הסעתי את צוות הכלבוטק לפגישות עם חסידים. קיבלו ממני כתובות. רפי גינת פנה לנשיא המדינה. הטיפול שלו בנושא הפך את הקערה על פיה והכניס את המדינה להלם. תוך כמה חודשים – משרד העבודה והרווחה התחיל להעביר להם פנסיה חודשית מכובדת (כ־1000 שקל). הציבור הישראלי, שהיה סגור לאנשים האלה, התחיל להתייחס אליהם בכבוד. עד למשרד היו אפילו חסידים שנסקלו באבנים וצעקו להם 'תלכו לפולניה, גויים'. פתאום התחילו להסתכל עליהם במכולת, ולהתייחס אליהם כאל בני אדם. החברה להגנת הטבע בהרצליה התנדבה לקחת אותם לטיולים בארץ ועוד.

"כל הדברים האלה נולדו בעקבות עבודה עיתונאית. פתאום התחלתי להכיר גויים מדהימים ויהודים נהדרים ויהודים רעים ואת המוסרות במלוא חרלונם המתייחסים לאנשים כאל מספרים. ראיתי גדלות של נבחרים כצ'יץ', אדם שממש מתעב אותי, אבל כשאני אומר לו 'חסידי אומות עולם' – העינים שלו נוצצות ואנחנו מדברים כמו חברים. לעומתו – גיליתי אנשי ציבור צבועים וח"כים האומרים שקודם כל צריך לדאוג ליהודים לפני שמטפלים בגויים.

"חסידי אומות עולם בארץ מקבלים כבר משכורת ואני מנסה כבר שנה לדאוג לכמה אלפים שחיים בחו"ל. היום הם מקבלים סכום מעליב של 100־20 דולר בחודש. הגעתי לכל היהודים העשירים בעולם, לא רוצה לפוצץ שמות של כמה גבירים שגרשו אותי מכל המדרגות, ויש מי מהם שלא טרחו אפילו לענות. בקטע הזה נשבר לאנשים ממני והם לא רוצים לשמוע. מדינת ישראל והעם היהודי, קרי הסוכנות, לא מוצאים בשביל 5000 מסכנים 600־500 דולר לחודש. כמה שנים נשארו להם לחיות?

"אני גמור מזה, כל העבודה הזאת על חשבון זמני הפנוי. הפכתי להיות [illegible] של חסידי אומות עולם. הם משגעים אותי, כותבים אלי הביתה. נמאס לי לפתוח את המעטפות שלהם. אין לי כוח לסחוב את הבושה הזו, אבל אין לי לב [illegible] אותם".

"העיתונות רואה תמיד הכל בשחור" – לא נכון. הנה עובדה: נתן רועי הפך עולמות למען חסידי אומות העולם. משהו יצא מזה. צילום: צביקה ישראלי.

אבי עופריס וגבי ברלין (עם הגיטרה).

להופעה אחרת בשטוטגארט, לכבודם של סוכני נסיעות ותיירות, הוזמן אבי עופ־ריב, שבתוך זמן קצר יצר עם גבי ברלין את הצמד אבי־וגבי. מהופעה מתוכננת של שיר או שניים – יצא קטע של 30 דקות, שבו שולבו "לילה לילה" ו"ערב של שושנים" עם שירים יווניים בעברית ("סכסיבוא", "וינגארלה") להנאתם של סוכנים מיוון שהתרשמו מאוד מהאווירה הים־תיכונית שהיתה במקום.

מה עושה היום אבי רייכשטאט?

הכחור, חצי מהצמד הידוע אבי ואסתר עופרים, נשוי לסנדרה ואב לשני ילדים. לפרנסתו הוא עוכר בחברת תקליטים בעיר מגוריו, מינכן.

מ. לשם

על משמר הדמוקרטיה

■ 250 מתנדבים כבר התגייסו, ביוזמת אלי דיין, ראש עיריית אשקלון, למשמרות הדמו־קרטיה. הם יא־כטחו כל אסיפת בחירות מטעם כל מפלגה לגיטי־מית, וימנעו פיצוצה בידי יריבים פוליטי־ים. דיין, המתכוון להתמודד על מקומו ברשימת העבודה לכנסת הבאה, שיכנע את חבריו ראשי ערי הפיתוח אמיר פרץ, בייגה שוחט, שלמה בוחבוט, ברוך אלמקייס ואחרים, וכן ראשי שכונות בערים הגדו־לות המאוגרים בשעיר ושכונות ועריפיתוח, להעניק חסות ציבורית לגייסות של משמרות הדמוקרטיה.

אלי דיין

ומניין הרעיון, מסין העממית, שהמ־ציאה נתקפת מאז את משמרות המהפי־כה או מאנשי מפלגתו, שהתנסו בעבר בנסיונות לפוצץ אסיפת בחירות שלהם? לא רווקא. אסיפה פוליטית שבה התעמ־תו שניים מיריביו הפוליטיים, היא שהו־לידה את הרעיון. דיין הגיע באורח לעי־בות סומכי בעיה, בין עיריי אהרן סאמו (ליכוד) לחייב רן כהן (רצ). נכחלכו היו נקהל גילויי חוסר סובלנות, צעקות וה־ריעות הדדיות. "אם זה מה שקורה באסי־פות מכובדים עכשיו, מה יקרה בעוד זמן־מה בבחירות? ללא משמרות הדמו־קרטיה יתקשו אנשים לפתוח את הפה", אמר דיין.

מנחם רהט

לא מכבר התארחו בתוכניתו "לפני שבת" ב"קול השלום" ח"כ אבא אבן והרב ישראל לאו.

אבן, שריבר בכובד ראש ושפה על ענייני השעה – המצב בשטחים, יומת שולץ והיחסים עם ארה"ב – עשה, לבקשת, דנציג, פסק זמן ולהפתעת המאזינים הוא חיקה בהצלחה את קולו של הנשיא המצרי אנואר סאדאת המנוח. מלבד ה"ביסמיללה" הבלתי נשכח, נאם אבן, באנגלית א־לה סאדאת, קטעים מדברים שנשא הנשיא המצרי במעמד חתימת הסכם קמפ־דייויד.

כדי להסתיר במעט את מבוכתו הסביר אבן למאזינים: "זוהי הלא תחנה המשדרת בכל רחבי המזרח התיכון, מבינים אותי, לאו...".

הרב ישראל לאו, שריבר על מועמדותו לתפקיד רב ראשי בתל־אביב, נשאל אם גם בעיר העברית הראשונה יצווה על סגירת בתי קולנוע המקרינים בשבת, אם וכאשר ייבחר לתפקיד.

הרב השיב ברצינות רבה: "אני אמנם רב, אבל לא רב בריח", והצמיד זרועותיו למותניו ממש כמו הסמל המסחרי של חברת המנעולים.

א. בן־שוהם

צל"ש לרב־טרוריסט

■ בארצות הברית יוצאים לאור מדי שנה כ־35 אלף ספרים בכריכה רכה. רק 100 מכל קטגוריה (ספרות יפה, עיון) זוכים לתואר "ראויים לציון" ברשימה היוקרתית שמפרסם מדי שנה ניו־יורק טיימס. כבוד רב – וגידול במכירות, שאיש אינו כותל בו – הוא לסופר הנימנה עם 100 המובחרים. לייסי כלהן, הכתב המדיני של דבר, נודע רק בימים אלה כי הוא הישראלי היחיד שזכה בכבוד זה לשנת 1987, עם ספרו THE MASTER TERRORIST. הספר, הדן בטרור הבינלאומי, הופיע בכריכה רכה בהוצאת AVON ועכשיו מתרגמת הוצאה אמריקאית אחרת ספר נוסף שלו, על הקשרים בין ישראל, ירדן והפלשתינאים, שהופיע בעברית בשם שותפות עוינת. אגב, כאשר יצא רב־המרגלים לאור בארה"ב, זכה מלמן לכבוד רב, כאשר הוזמן להרצות לפני צמרת השבועון טיים.

צו גיוס ללביא

■ ..."ועכשיו, גבירותי ורבותי, סוכנת הערב: דליה לביא", אמר המנחה, והמלים האחרונות נבלעו ברעם מחיאות הכפיים של הנוכחים בערב הגאלה שהתקיים ב"ליָרְ האלֶה" בשטוטגארט לכבוד "שבוע ישראל" שנערך שם באחרונה.

ואז הגיעה דליה, במלוא הדרה הבימתי, וזהרת ויפה בתמיד: "קיבלתי צו גיוס ונעניתי". דליה, המתגוררת בארה"ב, לא סירבה לבקשת אנשי משרד התיירות הישראלי לבוא ולככב בערב ההצדעה לישראל, שבו השתתפו גם להקת פולקלור מתניה, עם הכוריאוגרף שלמה חזן, לשעבר איש "ענבל" והזמר־הפזמונאי גבי ברלין.

קומוניזם וטראנספר

■ מנהיגה הוותיק של המפלגה הקו־מוניסטית הישראלית ח"כ מאיר וילנר, מתהלך בימים האחרונים כש־הבעת כאב על פניו.

מאיר וילנר

לכאורה – היה עליו להיות מאושר: שתי המפלגות הקומוניסטיות הגדולות בעו־לם, הסינית והסובייטית, הכירו במעמדו כמזכ"ל מפלגה קומוניסטית והזמינוהו באחרונה לביקור בבירותיהן, שבמהלכו העניקו לו כבוד־מלכים וניהלו עמו שי־חות פוליטיות חשובות מאד, לדעתו.

אלא מהו וילנר כועס על כך שהמפל־גה היריבה, "המתקדמת לשלום", המת־מודדת מול רק"ח על קולותיהם של הערבים הראדיקלים, מטילה בו דופי ומאשימה בתמיכה ברעיון הטראנספר.

בעיתון של "המתקדמת" בשפה הער־בית, "אל וואטן", נכתב שווילנר הוא האיש שהגה את רעיון הטראנספר עוד ב־1948. הכיצד? – הוא חתום על מגילת העצמאות של מדינת ישראל, והואיל והמדינה הוגדרה במגילת העצמאות כ"מדינה יהודית", סבור "אל וואטן" שיש כאן רמז ברור לטראנספר.

"אני ממש מזועזע", נאנח וילנר. "להאשים אותי, כמנהיג המפלגה הדוג־לת יותר מכל האחרות באחוות עמים ובחלוקת הארץ למדינה ישראלית ופלש־תינית, זו לצד זו, בתמיכה בטראנספר – זה יותר מדיבה. אילו הייתי מגיש תביעת דיבה נגדם, הייתי זוכה", הוא אומר.

מנחם רהט

הצגות באולפן

■ מה הוא עושה להם באולפן ונוף של "ספינת השלום"? הוא – המראיין איתן דנציג – אינו מוכן לגלות את סודותיו המקצועיים, אבל עובדה, זה עובד.

גבר השבוע

מאיר שטרית

■ יורך האנגלית שלו? נשאל ח"כ מאיר שטרית בידי המראיין ביבוקר טוב ישראל" בגל"צ. "מצויינת, אפשר להמשיך את השיחה באנגלית", השיב הח"כ ששהה בניו־יורק, שם התבשר שנבחר לעמוד המכונות היהודית במקומו של עקבא לוינסקי. חלומו של עולה ממרוקו, שיחלוש מעתה על תקציב של מיליונים מכספי העם היהודי – התגשם. בהצלחה.

("טיפים" גם בעמוד 12)

הגא בקולנוע "יהודי" בתל־אביב קיבל בתשואות את מניקו ושחקני הסרט עפרה, מעשיסי המוקרן כיום בבתי הקולנוע בארץ. בהקרנה המיוחדת לקוראי עיר למעריו, שהתקיימה כשבוע שעבר, נכחו "הגבעולימים", דפנה וקושניר, שקלט פרחים מהנער תום המשחק בסרט המתירות, אך את ההצגה גנבו לא פחות צמד השמנים, איציק קל (מימין) והבמאי יגאל שילון (משמאל). צלום: גרי אברמוביץ'.

משחה עם שיניים
המסירה כתמי עישון
סולידוכס
אנטיקוטין

הניקוטין בסיגריות מותיר על השיניים כתמים שאינם ניתנים להסרה במשחת שיניים רגילה.
יצהר שמחה לבשר על משחת שיניים חדשנית מסדרת סולידוכס שפותחה במיוחד להסרת כתמי עישון - סולידוכס אנטיקוטין.
סולידוכס אנטיקוטין מכילה POVIDONE - חומר ניקוי עדין החודר לכתמי הניקוטין ומסיר אותם מן השיניים.
צחצות עיקבי בסולידוכס אנטיקוטין יותיר את השיניים לבנות ומבהיקות.
כמו כל משחת שיניים סולידוכס גם סולידוכס אנטיקוטין מעושרת בפלואור למניעת עששת ובעלת טעם מרענן הנשאר לאורך זמן.

יצהר זה נהדר

חוף סידנא עלי, בין 6 ל־8 בבוקר

צילום מקום: סככות אורי'גינאליות עם סכך טבעי עליהן, נותנות לך "טאץ'" של אקזוטיקה. כורכר וחימר, המון צדפים, זכוכיות צבעוניות. ולמעלה – צריח המסגד שאיבד בימים אלה את ראשו.

עמית דובקין
צילום: בני גלזר

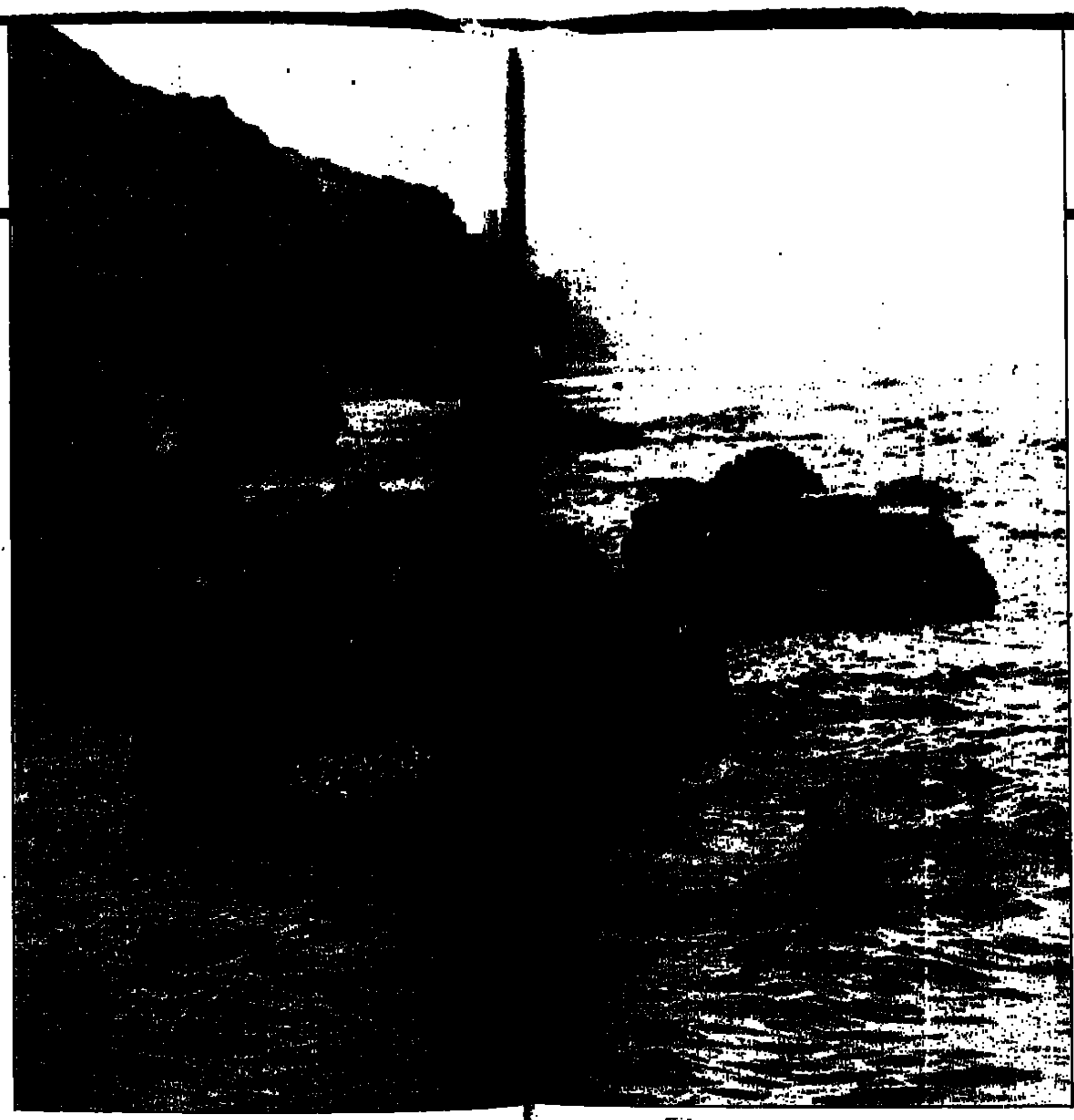

רבע לשש לפנות בוקר. דממה מסביב. אתה עומד על הרמפה שלמרגלות המסגד העתיק שעל הגבעה ושוטף את העיניים בגלים התכולים שלמטה. חוף ריק. כולם עוד ישנים. אפילו הטווסים והתרנגולים של ניסים בחלון "איש המערות", שהטירה שלו החצובה ברכס הכורכר, הפכה זה מכבר לסמל המסחרי של חוף סידנא עלי.

יורדים למטה, קרוב, קרוב לגלי הבוקר הקרירים. נוגעים לנסות. ברור... חול לבן, רך. שמו אותו פה אתמול בשביל ההמונים שיבואו מחר, בשבת. אנחנו כבר בתוך האימפריה של ניסים.

צילום מקום: סככות אורגינאליות עם סכך טבעי עליהן, נותנות לך הרבה "טאץ'" של אקזוטיקה. ממול, עשרה מטרים מקו המים, בית הקפה הציורי שניסים פתח לא מכבר. מגיעים לשער, מסתכלים למעלה אל ארמונו של "איש המערות", ולא יכולים להפסיק. סירות כורכר וחימר, המון צדפים, וכוכיות צבעוניות, סירת קיאק למטה בסמוך.

שומעים מקהלה: הטווסים, והתרנגולים ככר קמו, ובצוותא הם נעמרים בשורה ומגעגעים מול הזריחה. רוח קלילה של בוקר קיץ מלטפת אותך, ואתה ממשיך הלאה צפונה אל כפר הדייגים היחיד בארץ. זו ככר תמונה לגמרי מעולם אחר: מפרצון חבוי, כשעל הגבעה הקטנה שמעליו צריפוני עץ אותנטיים, חלקם בני שלושים שנה ויותר, מעוטרים בציורי גראפיטי בכתום/תכלת/אדום.

עולים ומשוטטים על גשרוני העץ שבין הצריפים. אין איש. פעם, בשנות החמישים, האמין מישהו שכאן יקום ויהיה כפר דייגים. היו שבאמת באו וניסו. התייאשו אחרי כמה זמן ועזבו לאנחות. נשאר רק דוד ספרקין. "דוד הדייג", כך קוראים לו כאן. יש לו, לדוד, סירה על המים, ומחסן קטן למרגלות הכפר, וחוץ מזה הוא מחלק את הזמן בין הכפר, ובין זהבה שלו שנמצאת בבית שלמעלה בנוף־ים. שם תראה אותו ואת זהבה ואת ארבעת הצאצאים עובדים על אריגת הרשתות, ובודקים את השלל של אותו היום.

ספר קצת על עצמך דוד. הכל התחיל אצלו לפני שלושים וחמש שנה. היה כאן או בחוף איש אחד, יחיד ומיוחד, דוד ניצו. כך קראו לו. איטלקי נאפוליטאני, שהתנדב בתש"ח לצד כוחותינו, נשאר והתאהב במקום הזה. היה הולך עם הרשת ועם הדגים ואחריו נער יתום וזב חוטם שהוריו נטשו אותו. כן, זהו דוד הדייג, קרוי על שמו של אביו מאמצו. איפה ניצו עכשיו דודו לך תדע...

עוזבים את כפר הדייגים וממשיכים הלאה לאפולוניה. עיר נמל קטנה, עוד מימי היוונים, שמה שנשאר ממנה כיום אלה אבני ענק יפהפיות שצפות בתוך המים, ויוצרות מעין לגונה קטנטונת. אנחנו מתשחלים ומטפסים בין האבנים, ונעצרים בין מערה עתיקה שנותרה על עמדה אחרי כל המפולות שהיו כאן, ובין הלגונה של אפולוניה.

20 בריכות בלגונה

לפתע שומעים קול. "שלום עליכם..." יהודי, משהו בין שישים לשישים וחמש, עם טי שירט, מכנסיים קצרות והרבה, הרבה שיזוף על הפנים ובכלל, ניגש אלינו. "נעים מאוד, צבי גולדשטיין", הוא מתפשט, שם על הראש מין ניילון מאולתר ככובע, ומתחיל את עשרים ה"בריכות" היומיות שלו לרוחב הלגונה. בכל פעם כשארון גולדשטיין מגיע לסלעים שבתוך המים, הוא נעצר, עושה תנועה סתמית עם האצבע, וממשיך. אחרי עשרים "נאגלות" הוא מסיים, וניגש אלינו מצומרר ומרוצה. "מה עשית עם האצבע, ארון גולדשטיין?" והוא מראה לנו גומי פשוט שאותו הוא כורך סביב הזרת, וככה, אחרי כל "נאגלה", מעביר אותו לאצבע הבאה. "אחרי שאני מעביר את הגומיה פעמיים לאורך כל האצבעות, אז אני יודע שגמרתי עשרים בריכות".

גולדשטיין רואה שאנחנו קצת מתפלאים, ואז מסביר לנו שאין צורך לראוג. זה פשוט מין מנהג כזה שיש לכל מי שבא הנה בבוקר. "אצלי זה גומיה, אבל יש אחד שיש לו מין טבעת, לשלישי חבל, כל אחד והסגנון שלו". תהיה בריא, ארון גולדשטיין. עשה בגילו את העשרים בריכות בין הסלעים, כמו לשתות כוס תה פולני על הבוקר.

ממשיכים לחוף שפיים. אין לנו מזל. פה ושם מוקדם בבוקר, כך אמרו לנו קודם, אפשר לראות כאן ציצים בכל הגדלים והצבעים. עכשיו מה שיש זה דייג עם חכה ענקית, שחוצה את המים, ועולה על סלע גדול, בערך עשרים מטרים מקו המים. אנחנו מדדים אליו לאורך רצועת האבנים הצרה שבין המתלול הכורכרי שממעל ובין המים הירוקים. החוף נעשה צר יותר ויותר, וכדי להגיע אליו, הוא מכריח אותנו להכנס אל תוך המים.

"אדוני שלום, אנחנו מהעיתון..."

"שש... הדגים יברחו..." יושבים ומחכים. אחרי עשר דקות הוא מגיע בלי שלל. ביד, חכת ענק אפורה מפיברגלס. ככה אתה רג בכל בוקר? קרול הדייג: "תלוי. פעם הולך, פעם לא. הדגים צריכים שקט, ואתם באתם..."

קרול, מה זה עושה לך להיות בתוך המים לבד? – "מת העולם... הייתי עושה את זה עוד לפני עשרים וחמש שנה, לפני שעליתי מרומניה. אני עובד כל השבוע ב'אלקו', ובשבילי הים זה להתפרק. לפעמים באים ביחד כמה חברים, כולם משיכון שביב בהרצליה, מביאים קפה שחור. בתורף, כשקר, עושים גם אש, עוד כשיש חושך מסביב. סטייקים וכיבור... באמת, למה לא אמרתם שאתם באים? הייתי מכין לכם קפה".

והוא אומר לנו שלום, ונכנס שוב אל הסלע הפרטי שלו, ומטיל את חכתו הארוכה אל תוך הגלים המקציפים שממול לרכס הכורכר.

"תכתבו שיש גם משוגע כזה"...

מדדים בחזרה לאורך הרכס, חוצים את צוקי אפולוניה, ונתקלים ב..."זוקמן..."

סיפור מהסרטים: קם לו ברנש, פסיכולוג במקצועו, שלוש פעמים בשבוע, בשעה שלוש לפנות בוקר (!), והולך לו מביתו שבז'אליהו, אל חוף ימה של תל־אביב. חושבים שזה הכל? טעיתם: משם הוא ממשיך, ברגל, דרך הארוכה של רידינג אל חוף ימה של הרצליה. נשמע מרשים? לא גמרנו. מהרצליה הוא ממשיך והולך עד לחוף נתניה. כמה זמן זה לוקח? – אנחנו שואלים בתדהמה את ידידנו עלום השם. "תלוי במצב רוח ובכושר" עונה לנו הפסיכולוג של הימים. "לפעמים שבע שעות, לפעמים שמונה. עזבו צילום. תכתבו אצלכם בעיתון, שיש גם משוגע כזה..."

הברנש עם הזקן ועם העיניים הכחולות ממשיך במצעדו לכיוון נתניה. החוף בינתיים מתחיל להתעורר לחיים. השעה שבע. מולנו מגיעים, כמו מתוך ציור סוריאליסטי, קבוצה של ערבים בכתום עם סבעי קטש, ונייילונים ענקיים. מנקים.

ניגשים לאחד מהם. "שו איסמכ?" ("מה שמך") – "סולימאן" הוא עונה. "מין וין?" ("מהיכן?") –"נבלוס" ("שכם") אומר סולימאן. אנחנו שואלים אותו ואת חבריו, אם חוץ מלנקות, הם גם נכנסים למים. "ככה, לפעמים" עונה אחד מהם בעברית. מסתבר כי באמצע השבוע מגיע רק אחד או שניים מהם, אבל בסוף השבוע, והיום הלא הוא יום שישי, מגיע גדוד שלם בשביל להכין לעם ישראל חוף נקי לשבת.

עוברים שוב את הארמון של "איש המערות". ניסים כחלון השאיר אישה בשיקגו, ובן שלומר גם הוא בחוץ לארץ, וחתם כאן קבע, כבר יותר מעשור שנים, בכל פעם תראה אותו עם פרטנרית אחרת. כיום, כך מספרים לנו יודעי דבר, ברת המזל היא אחת מדנמרק. באמת, בשביל מה צריך קשאן בטאבו, וכל מיני שטויות מעין אלה, כשיש בית בטבע? פעם רצו להוציא אותו מכאן, כיום כבר התייאשו לגמרי מהעניין. איפה להוציא... רק ינסו, ויהיה להם עסק עם כל החוף...

התחנה הבאה, הבודקה של רחמים ברחוב המציל. מציל אמרגן ה"שריף של החוף", לא פחות ולא יותר. תראה אותו עם כובע המלחים המסוגנן שלו, שעון על המעקה שבקומה השניה של הבודקה, עם המקטרת בפה, ואז תוכל להיות בטוח שהים הזה הוא שלו. הגיע לפני יותר משלושים שנה מבנגאזי שבלוב, והתחיל את הקריירה שלו בחוף השרון הסמוך.

סידנא עלי – מי שמע אז על המקום הזה בכלל... מי שפתח את העסק כאן הוא רחמים. נוסטלגיה, נוסטלגיה... "אלה היו ימים... החברה היו מביאים יין, היינו שולפים מתוך החול סבלולים ומפצחים ביחד עם היין. זה היה מערן מלכים"...

ה"שריף" של הים ושל הלילה

היום רחמים הוא ה"קלאסה" של החוף הזה. אצלו בבודקה מסביב, תראה את כל הצעירים מסתכלים עליו בהערצה וכבוד אין גבול. איש שיחה, דובר הרבה שפות. "קורא רק את 'מעריב' ו'הארץ' כך יגידו לך. לירו – בנו המאומץ. קוראים לו כאן אלכס, או בכינויו: "יופיטר". כמו "דוד הדייג" לא היה לו אף אחד. רחמים איש טוב, לקח אותו אליו ואימץ אותו.

"יופיטר": "תבוא הנה בלילה, ותדע שאין לך על מה לראוג. עד שש לפנות בוקר, אני עושה סיורים עם הפרוז'קטורים, ובודק שהכל בסדר. אתה יודע כמה זמן כבר לא היה שוד על החוף (מסביב מאשרים החב'רה בנענוע ראש). רחמים הוא ה'שריף' של הים, ואני ה'שריף' של הלילה. אני יורד מהצריף שלי שלמעלה עם הרוברמן שלי, רשף קוראים לו, ועם הפרוז'קטור, ואז הכל מאה אחוז..."

יאיר שמאי, גם כן אחד מהצעירים של רחמים: "לך אליו לצריף ויראה לך את דגמי המטוסים שלו". והם מוליכים אותנו כלאחר כבוד אל פינה אחת ליד הבודקה ומראים לנו יצירת פאר, ציור אורגינאלי מאת אלכס "יופיטר", שעליו החתימה של יום האתמול. "דעו לכם, ההשראה הזו, זה רק מהים..."

שבע ארבעים וחמש. בקיץ, בשעה זו מגיעות החתיכות. לא, לא "כלי" כמו שאתם חושבים, וככל זאת...

סידנא עלי, זאת עליכם לדעת, זה כבר לא רק אקזוטיקה של חול ואבנים מימי אנטיכוס. בקיץ וגם עכשיו, אם מזדמן איזשהו יום חם, בין שלטי הפרסומת הצבעוניים לבירה ולבגדי־ים, יש כאן מצעד סטנוני של כל האנשים היפים של הרצליה פיתוח הסמוכה. אפילו תיירים שלא מתעצלים לבוא הנה משרשרת המלונות שמדרום, תראה אותם כאן מפעם לפעם. מספרים על זוג נשים קשישות, אולי שבעים, שמשוטטות פעם, אפילו פעמיים ביום עם כלבי השעשועים שלהן, אחת גבוהה, גבוהה, השניה קטנה, קטנה.

מבט אל קו הרקע שמדרום, מראה במלוא הדרה את תל־אביב המעטירה. לך תאמין שכאן, בהרצליה, עשר, חמש עשרה דקות נסיעה משם, יש לך טירה חצובה בסלע עם טווסים יפי נוצות, תרנגולים מקרקרים, לך תאמין...

לך תאמין שיש לך כאן כפר דייגים בשלל צבעי גראפיטי, לך תאמין...

לך תאמין שיש לך לגונה קטנטונת יפהפיה, בין צוקיה של אפולוניה, לך תאמין.

ולך תאמין, שמתחת לצריח המסגד של סידנא עלי שנתייתם ונקטעה מראשו, ימצאו לך כל כך הרבה טיפוסים של חוף של בוקר, כל אחד וה"סטייל" שלו, לך תאמין.

הבריזה של לפנות בוקר, השכת כבר לפתע רוח. בקיץ, בשעה זו, המוני המתרחצים מגיעים. אולי נשוב הנה בקיץ. עכשיו אומרים שלום לרחמים בודה, לאלכס "יופיטר" ולאחד, וגם לגלים, ויוצאים אל יום חדש. נכנסים למכונית. בדרך, המרשות של שמונה. חוזרו לציוויליזציה. ■

אל תהיה סמרטוט, תהיה גבר!!

להוסעות בסלטון, 24 שעות ביממה-חי"ע
שרותפון 03-383838

פתח את שריריך ועצב את גופך בשיטת "הצמיחה הדינאמית"

אל תהיה סמרטוט בעזרת שיטת הצמיחה הדינאמית. לפתח את שריריך ולבנות את עצמך מחדש.

אל תהיה סמרטוט ולא אישונים ספרבים כנדרש בכל שיטה אחרת. צמיחה דינאמית היוה שיטה שנבחרה בשוועון שוחרי הכושר בישראל. זוהי שיטה אישית ופרטית אשר אינה מצריכה שום מכשירים מיוחדים, אך מפתחת את שרירי הגוף ואת הכושר הגופני במהירות ובאופן אל שלך — עברי, מוצק וחסון. לקראת בטחון עצמי, הצלחה, בריאות וגוף מפותח ומעוצב להפליא.

אל תהיה, שלח עוד היום והגוף החדש שלך יצא לדרכו! צמיחה דינאמית — לעשות מסך עבר.

לפני
רב און

כיצד לכבוש את ליבה של כל נערה תוך 5 דקות עם קסם אישי

להוסעות בסלטון, 24 שעות ביממה-חי"ע
שרותפון 03-383838

הקורס "כיצד תפעיל קסם אישי" יגרום לכך שתפעיל את הקסם האישי שלך, בעבודה, במסיבות ואפילו... ברחובות!

זה נכון!

אתה במסיבה, הזעת נרגש, כל השבוע השבת על הערב הזה. אמרת לעצמך לפני המסיבה "זהו זה, הפעם אני להתחיל עם הבחורה שתמצא חן בעיני". כל השבוע השבת על כך והנה סוף סוף אתה במסיבה. יש הרבה נערות ואתה בטיוחד שנה את ליבך, אתה מסתכל עליה, חושב איך לגשת אליה ולא פעם. היא אפילו לא מבחינה בקיומך, וכך כל מהלך המסיבה, אתה רוצה לדבר אליה, להתחיל איתה ולא פעם.

המסיבה נגמרה ואתה חוזר הביתה בנפש נפש. "שוב לא הצלחתי" אתה אומר לעצמך, "מה לעשות? איך לצאת מהפלונטר?" מה אתה מפסיק לחשוב כי אתה אומר לעצמך זהו זה, זה המצב, אין פתרון! אם אומרים לך אל תתייאש, יש פתרון! אל תבוא מתחת לשפם... יש פתרון והפתרון הוא הקורס שלנו "כיצד תפעיל קסם אישי".

הכוח של המוח

שעה, משתלמד את השיטה תראה כיצד היא פועלת תוך חמש דקות!

השיטה שתהפוך אותך לדב און ישראלי

קח את עצמך בידיים!

השיטה פועלת תוך 5 דקות!

כל מה שעליך לעשות עכשיו הוא למלא את ההזמנה המצ"ב ולשלוח אלינו בעל כרטיס אשראי ויזה/ישראכרט/דיינרס, מסור הזמנתך בטלפון 03-383838.
קיימת אפשרות לשלם במזומן בבנק הדואר חשבון סילוקין 6-48461-4

מבצע לקוראי גבר לענין — ביד חזקה ובזרוע נטויה...

בין מיוחד: הזמן את הקורס "צמיחה דינאמית" (קורס צ"ד 10) ושלם 52 ש"ח בלבד. הזמן את הקורס "כיצד תפעיל קסם אישי" (קורס י"א 05) ושלם 52 ש"ח בלבד. הזמן את 2 הקורסים (צ"ד 10 + י"א 05) ושלם 84 ש"ח בלבד!! כל המזמין את 2 הקורסים יקבל חינם שיטה מרקטית לארומות התחתונות.

כל קורס 52 ש"ח בלבד
2 הקורסים רק 84 ש"ח

לכבוד
צ'יקו רוז "מבצע רב און אולימפי" ת.ד. 11117 תל־אביב, מיקוד 61110

ט י פ

(המשך מעמוד 9)

ביטוח לכנסת?

■ צור פרלמן מוכר היום בסביבתו ובחוג לקוחותיו, כסוכן ביטוח תל־אביבי מהוגן, עם בלורית מכסיפה וחזות של קיבוצניק. בשנות השישים היה מראשי הדור הצעיר של אחדות העבודה, מקורב ליגאל אלון ז"ל, יחד עם ח"כ עדי אמוראי, ראש עיריית גבעתיים יצחק ירון ופרופ' יוסף גורני.

היה מועמד הדור הצעיר לחברות בכנסת מטעם אחה"ע, אך ברגע האחרון הועדף על פניו מי שמכהן כיום סגן שר האוצר, עדי אמוראי. צור, יליד תל־אביב, שהיה חבר קיבוץ רביבים, נעלב ואמר שלום לפוליטיקה. כשנפרד מיגאל אלון, ניסה המנהיג לנחמו: "אתה עוד תחזור לפעילות פוליטית".

היום, כמעט 20 שנה אחרי, הוא חוזר ומתמודד במרכז מפלגת העבודה על מקומו ברשימה לכנסת הבאה מטעם חוג ותיקי אחה"ע "למרחב".

כסוכן ביטוח הוא בוודאי יודע שאין כל בטחון בעניין הזה...

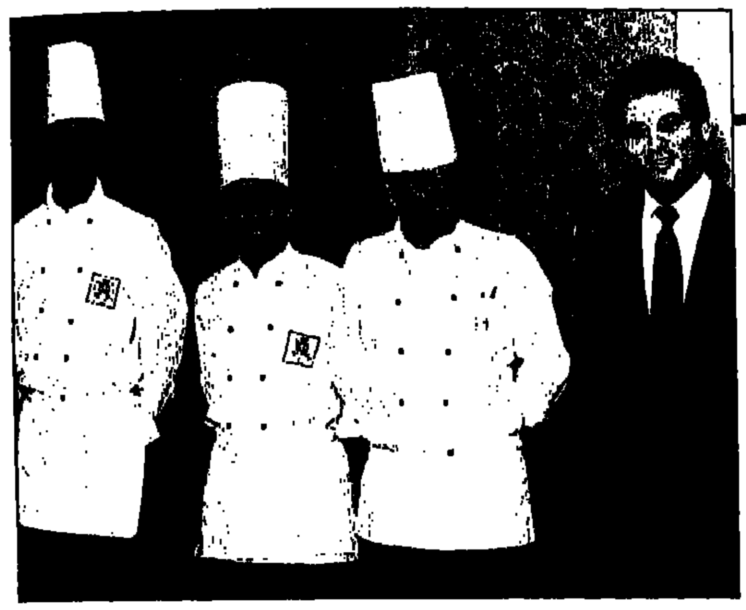

במסגרת "שבוע ישראלי" שהתקיים בבוסטון, השתתפה גם משלחת שפים מישראל. מלון "ריץ קארלטון" אירח שפים מ־13 מדינות ואפשר לתאר איזו חגיגה קולינרית היתה שם. הנציגים שלנו, מימין לשמאל: יהודה קראוס, מנהל מזון ומשקאות של "המלך דוד" בירושלים, שבתאי קריסין, שף "דן אכדיה", מנשה שבתאי, סגן שף "המלך דוד" ומשה אלבז, טבח "המלך דוד". צילום: "ישראל סאן".

טובה מאר. ובניגוד לעבר, לא היו הפעם חילופי האשמות בין המתדיינים.

מנחם רהט

טיפ־טיפים

■ שימעו, שימעו עד לאן גבר מגיע: קיבלנו את כתב־עת, זה שמו של דו־שבועון של פדרציית הקהילות היהודיות ברומניה, בו דפים ברומנית, בעברית, באנגלית וביידיש. ומה אנו מגלים בו? כתבה שהועתקה בשלימותה (נפרגן להם...) מגבר לעניין, שהופיעה אצלנו לפני כחודשיים, על יהודי ברבדוס, מאת רינה ומרדכי ארבל.

■ גבר מופתע בכל פעם מחדש, כשהוא רואה במגזינים מחו"ל את הפירסומות של שעוני רולקס. למה? כי הגדולים במבצעי המוסיקה הקלאסית בעולם מוכנים להצטלם במודעות שלהם. כבר ראינו את יהודי מנוחין עושה פירסומת לשעונים אלה, את זמרת האופרה קיקי קה־טאנאווה, ובשבוע האחרון את פלאסידו דומינגו. אתם מעלים על דעתכם כמה הם מקבלים כדי לתת את שמם ואת תמונתם לז...

■ אתם יודעים למי שייך מרקס־אנד־ספנסר. אתם יודעים גם למי שייך מייסיס, אולי הגדול בכלבו־ים של אמריקה? לאדון אדוארד פינקלשטיין. שתדעו.

■ יתכן שהרכב הצעירים לוועידות הבאות של שתי המפלגות הגדולות יילמד הלקח מתוך מה שגילו חוקרי מכון ירושלים לחקר ישראל. המחקר מתייחס לצירים בוועידות של מפלגת העבודה ושל חירות ב־1986 ובין השאר נמצא כי: שיעור הנשים בין צירי העבודה גבוה יותר; שיעור יוצאי אסיה־אפריקה בין צירי חירות גבוה יותר; יותר צירים בחירות הגדירו את עצמם כשומרי מסורת; צירי חירות צעירים יותר; צירי העבודה משכילים יותר. לתשומת לב הנוגעים בדבר.

■ הטכנולוגיה חוגגת. אחד הקוראים של גבר לעניין לא הספיק לשלוח בדואר את פתרון התשבץ מס' 70. שלח בפקסימילה. ברכנו על שהחיינו.

■ בחליפה על אופנוע ■ אבנר און, 33, מונה לסמנכ"ל "דן אכדיה". לפני כן נחשב אבנר, יינן מוכשר בזכות עצמו, לאיש החזק במחלקת מזון ומשקאות ב"הילטון" ת"א. הוא מתגורר בנאות אפקה ושכניו רואים אותו בכל בוקר עם חליפה וקסדה, דוהר על אופנוע למקום עבודתו החדש בהרצליה.

■ גבר נדהם לקרוא (בירחון נעמת), כמה מיליונים מתגלגלים בתשלום דמי־מזונות מדי חודש: בשנת 1986 קיבלו 8,557 נשים בישראל סך־הכל של כ־23 מיליון שקל בחודש; רק כ־12.2 מזה שילמו הגברים ואת השאר — המוסד לביטוח לאומי. כותרת התחקיר של רות ראז לי היא "דמי־מזונות, אכלת אותה" ולדעתנו יש לכתוב גם "אכלת אותה".

תהילה עופר

דני וולוביץ, אישיות לא־מסורתית, בין ציור לגיצדו. תערוכת ציורים שלו, כמו זה שבתצלום, מתקיימת בבית "עמנואל" ברמת־גן. בגיצדו הוא עוסק מגיל 6, הצטיין באליפויות אריציות של המועל, עוסק בהדרכת ילדים בספורט זה. אשתקד הציג את ציוריו בתערוכה משותפת עם אמו, טלת. עכשיו הוא כבר ילד גדול, 26, מציג לבד.

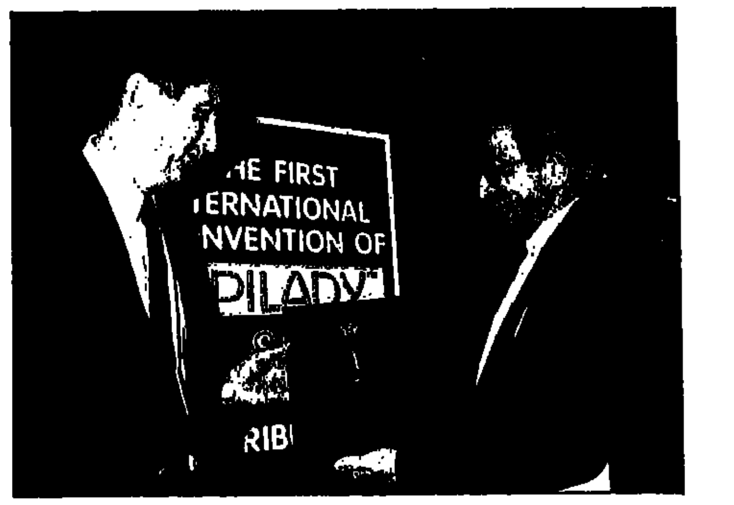

בקבלת פנים שנערכה לרגל הוועידה הבינלאומית של מפיצי "כוסט & איזי־אטליידיז", השתתפו 60 נציגים מ־30 מדינות, אנשי חבת "מפדו קימין הגרשרים", יצרנית התכשיר להרדת שיער ואנשי תעשיה ומסחר בישראל. בתצלום: מנכ"ל "מפרו", מנחם ברוך, מעניק מכשיר, מצופה ב־24 קאראט זהב, למנכ"ל משרד המסחר והתעשיה יורם בליזובסקי. "המכשיר הזה אמיתי, לא מזוייף", אמרו אנשי הגרשרים, עקב ההצלחה הבינלאומית של התכשיר והגעיטות לחקותו.

מסבירני צמרת

■ על התואר מסבירנים בכירים מתמודדים רבים, אבל רק מעטים נחשבים כאלה. המעטים הללו, ממפלגת העבודה, הוזמנו לאחרונה לכנס סגור, סורי, לדיון בענייני הסברה, בלשכתו של יו"ר המפלגה שמעון פרס. על־פי רשימת המוזמנים ניתן לזהות בבירור מיהם בכירי המסבירנים. היו שם: השרים גד יעקובי, משה שחל ויעקב צור, המזכ"ל עוזי ברעם, יו"ר ההנהלה הציונית שמחה דיניץ, יו"ר הסיעה רפי אורי, הח"כים אורה נמיר, שבח וייס וחיים רמון, יו"ר ההסברה במטה הבחירות נסים זווילי ועוד אחרים, שמטעמי שמירת סודיות לא הגיע שמעם אלינו. בלטו בהיעדרותם: שר הבטחון יצחק רבין, מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר ומזכירת נעמ"ת מאשה לובלסקי. אבל אל דאגה, הם שייכים לצוות הבכיר ואמנם הוזמנו, אך נעדרו בשל התחייבויות קודמות.

עכשיו ברור מיהם בכירי המסבירנים ומי מחוץ להגדרה זו. מי שמחוץ הגיב במרירות ובזעם, אבל תגובות אלה לא חדרו לדיון, וכפי שרואה התנהלה שיחה

משחק הכוחות

זאת שאומרים עליה "איפה בחיפה", עדיין מובילה לא רק בתיאטרון. צילום: שמואל רחמני

מקצוען

ההלם הגדול של נעורינו התל־אביביים היה שכל־כך הרבה בנות יפות באו מחיפה. על יפי בנות חיפה רווחו תיאוריות שונות. אמרו שהעליה ברחוב בלפור או במדרגות להר – עושה משהו למבנה הגוף ולרגלים. אמרו שנקיון העיר נכנס לְרְחָמִים ומאפשר לאמהות ללדת בנות נקיות ויפות. התיאוריות היו אמנם מעורפלות אבל מסעירות; אמרו שהיהודים וגם הערבים בחיפה, באים ממשפחות טובות ואז הרי האמינו לאמהות שדיברו תמיד על "משפחות טובות". אצל הערבים היו תמיד מצביעים לעבר משפחת חייאט האגדית, כאילו כל חיפה הערבית נולדה מצאצאיה, ואצל היהודים היו התיאוריות די גזעניות לגבי עצמם: ותיקי פולין, ליטא ורוסיה נחשבו כ"מוצא אצילי". מעבר לתיאוריות שהיו מה שהבריטים קראו אז בחיפה "מחוץ לתחום", נותרה העובדה בעינה: בחורות יפות נולדות לרוב בחיפה.

כאשר למדנו בבסמ"ת (בית ספר מקצועי תיכוני) מסגרות מיכנית וגרנו שנתיים בחיפה – היו הבנות של גימנסיה "חוגים" צועדות במעלה רחוב בלפור, ואנחנו היינו יושבים על גדר בית המלאכה של הטכניון וקורעים את שרירי העיניים. היו גם הוכחות בשטח. מקרים אישיים, אהבות, רומנים מסעירים. אחר הרחקנו נדוד ובחיפה נותרו בחורות יפות שפה ושם היינו פוגשים אותן בתל־אביב, או בניו־יורק.

★ ★ ★

בכל פעם שבאתי לחיפה להרצאה היה נושא יפי הבנות חוזר לירכתי מוחי, או איפה שחושבים על דברים כאלה, אבל אני תל־אביבי אני, לכן גם כל נשותי הרשמיות נולדו בניו־יורק. לפני מספר שבועות, בשבת גשומה, נסעתי להרצאה בקריית־מוצקין. בדרך לשם הורדתי את רעייתי וחברתה בתיאטרון החיפני וקבענו להיפגש אחרי ההצגה, בפאב שיהיה פתוח, לדברי בימאי ההצגה, תרף כל מה שאומרים על חיפה. וכך היה. חזרתי מההרצאה ועליתי לעיר שהיתה שטופה ויפה אחרי הגשם. נכנסתי לפאב. רעייתי וחברתה, יחד עם הבימאי, חיכו לי, הנה חיפה בתמוקיה.

נכון שבשנים האחרונות איני מרבה לצאת בערבים ואולי סף היופי השתנה, או הסדר שלו בסולם ריכטר של היופי שונה. אבל כל כך הרבה יפות בשטח מצומצם של פאב אחד – אינו דבר רגיל גם למי שאת חינוכו ספג בבסמ"ת. בכל שולחן ישבה נערה יפה, לפעמים שתיים. לא היה אפס, שתו בירה, אכלו גבינות. חלק מן הבחורים, שגם הם היו יפים, הייתי הורג בדם חם. הם כמובן לא שמו על אדם מורקן המתבונן בהם. העצב היה תקוע בגרון. אני מתכוון לעצב של מי שאוהב יופי. ממרומי ישישותי שהלכה אותו ערב והתפתחה בצעדי ענק, נראו הצעירים האלה כמו אתו מוזהב ו"מחוץ לתחום". סבלתי בשקט. על קירות גן העדן הזה תלו במוחי רק תמונות של גיהנום.

★ ★ ★

ישב שם ידיד שקרא לי לשולחנו, והציג לי את ידידו גרי, שאמר שהוא סטודנט, ועוד ידיד שלא היו לו פני סטודנט. הוא היה נמוך, נמרץ, פנים של צייד גולגלות, שיער קצר ועשוי היטב, עיניים קשות, חיוך אכזר וחביב על שפתיו. כמובן שכאשר אמר שהוא תל־אביבי – שאלתי אותו מה שכל תל־אביבי שואל עמית בחיפה: מה הוא עושה פה? והוא אמר, זה בגלל המקצוע שלי, והוסיף, תביט סביב ותבין. שאלתי לתומי מה המקצוע שלו והוא ענה, משהו שקשור באות השביעית. רק אחרי שניות מעטות, כדי לא להיאלץ להשיב על עוד שאלות מביכות, הוסיף: "מקצועי".

הוא אמר: "בתל־אביב אני צריך לקרוע חמישה פאבים וסרט כדי להגיע אל האחת. וכאן הן יושבות בשטח של חמישה־עשר מטר על עשרים. פה אתה מקבל את כל הנוף, את כל השפע בצ'יק. יושבים על התחת וקורעים... בסוף נופל הטרף והצייד כילה את מלאכתו אשר עשה", הוסיף בעברית די נמלצת בשביל משכיבן מקצועי, אבל לא בלתי מובנת על רקע תפקיד הלשון בקירוב לבבות בתחום ההוא.

ואז גרי קם לשלם, וההוא שהפך את האות השביעית לכלי עבודתו זינק במתינות, במיומנות מעוררת כבוד, וכבר היה יושב אל השולחן הסמוך ומדבר עם בחורה, שכפי שידידי אמר לי "צד עיניה קודם לכן, והם שיחקו בלהביט עמוק עמוק לתוך העיניים שעה שלמה גם כשהוא דיבר אתך".

הבחורה נראתה כאילו היתה נצורה. צווארה היה מוטה לעברו, מבט מהורהר בעיניה, ידיה תופפו חלושות על השולחן. ראיתי את פרי העמל נקטף, אבל כאן קרתה תקלה שמקצוען מביא אותה בחשבון: ברגע האחרון היא החליטה שלא להיענות. פניה נעשו קרות. המקצוען לא ביזבז זמן על תכסיסי נסיגה. הידיד אמר לי שהוא כבר שיחק קודם עם עוד עיניים ךְוָרוֹדוֹת ולכן הוא מיהר, כעיוור שכבר יודע בעל־פה את הדרך, אל השולחן האחר ונכנס ישר לתוך עיניים שחיכו לו.

הפעם זה עבר ואפשר היה לתאר את הסוף בצבעים או בשחור לבן. הדו־עירוניות של האיש מתל־אביב והחיפנית – עורר תקווה לגבי שיפור הַגֶּנִים של המדינה, וידידי שהביט בעצב על המתרחש אמר: "בחורות הן נורא קפריזיות", וקם ללכת. גם השולחן שלי רצה "מלצרית, לשלם" וכך נפרדתי מהמשכיבן המקצועי במבט־מרחוק, כשהוא כבר מכוון את הבחורה לעבר היציאה, ונסענו חזרה.

הים סער, הגשם צלף. ידידי אמר לי עוד קודם שהמקצוען חוסך הרבה כסף חרף הנסיעות לחיפה, כי טיול פאבים בתל־אביב עולה הון וכאן הוא נכנס לבאר אחד או לפאב ולא יוצא. הוא מקצועי מאוד אמר לי, אבל גם חסכוני מאוד.

★ ★ ★

נסענו לעבר תל־אביב, שאת פונרקיה מועדוניה ופאביה מומרים העתונים יום יום, וחשבתי שחיפה, שעליה אומרים "איפה בחיפה", עדיין מובילה לא רק בתיאטרון ובדברים יפים, אלא גם במה שהכי חשוב. המלל על חיי לילה מפוארים עדיין נכתב על תל־אביב, אבל על יד חיפה – היא בסך הכל רחוב רייגס.

מוסקווה עושה שריר

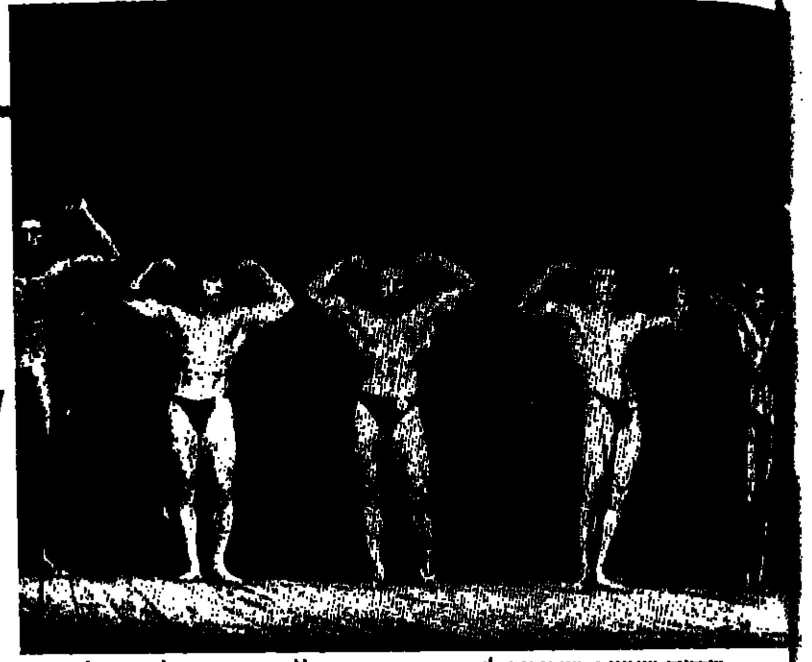

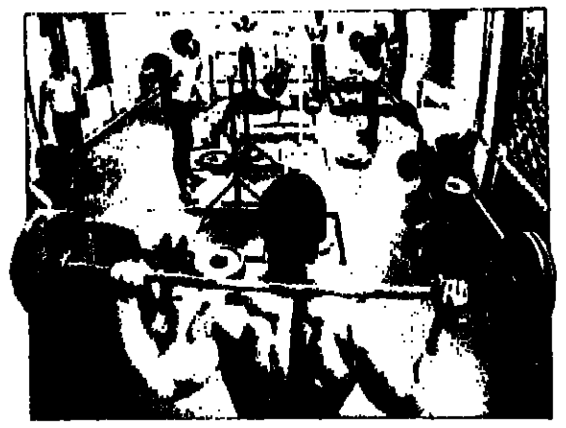

מוסקווה מאמינה בשרירים, לשיקום עבריינים ובכלל. מעירה בשם ליוברצי, ליד מוסקווה, יצאה הבשורה. קדם לה השם הרע שיצא לעירה, בגלל החוליגאנים שהשתוללו בה, בלי יכולת המשטרה להשתלט עליהם. לדברי המקורות הסובייטיים, חזו בנטיות העבריינים תוצאה של "שגיאות־טבית, בענייני חברה ושסרי". דם הלט על סגנון הפאנק, הטיפה המרה, הסמים. מעצרים לא עזרו, תמיד חזרו לסורם. עד שנמצאה נקודת התורפה שלהם: אימון גופני מפרך להפגנת שרירים בניים לתלפיות, במקום הפגנה ראוותנית של תכונות שליליות. השיטות הן מערביות ובמסגרת הניסוי הוקמו מכוני אימון משוכללים. הצעירים המשוחים בשמן מסיעים במיפגני שרירים ושוב מדברים בברית המועצות על "נערי ליוברצי", הפעם בהערכה. שיטת השיקום כבר מתפשטת על־פני כל המדינה, הרוסים אומרים שגם זה גלסנוסט.

סוכנות "טאס", שירות "גאמא"

כל דגמי סוזוקי 50 סמ"ק

CX50 • *RV50 • *TS50W • *TS50X • FM50

במבצע עד 60 תשלומים

נוער, סטודנטים, אנשי התתישבות, עקרות־בית ואנשי עסקים: הרי הזדמנות שטרם היתה כמותה ליהנות מחווית נהיגה ולהיפטר מפקקי התנועה ומבעיות האין־חניה:

כל דגמי 50 סמ"ק של סוזוקי (מבחר של אופנועים וקטנועים לעיר, לכפר, לכביש ולדרכי עפר) עכשיו במבצע רכישה עד 60 תשלומים:

שלם/י 200 ש"ח וסע/י!

היתרה בתשלומים חודשיים החל מ־45 ש"ח צמוד למדד!

(בסכום זה כבר כלולה ריבית 11% בשנה)

התשלומים באמצעות הלוואת מבנק.

פרטים מלאים אצל יבואני סוזוקי ובסוכנויות סוזוקי - פזאגיו בארץ.

אבניר חברה לרכב בע"מ

יבואני אופנועים וקטנועים הגדולים בארץ. מכירה, שרות ומחסן חלפים הגדול ביותר.

רח' הסדנה 6, תל־אביב טל' (03)815511 (8 קווים)

פאר תעשית האופנועים היפאנית.

סוזוקי

משנה את הכבישים

לרוכבים מגיל 16 ומעלה.

* גם לשני רוכבים לבעלי רשיון מתאים.

ק ר י ע ה

הצנזור מנתיבות

דן ידין הורביץ בספריה של נתיבות, בה נהג לצנזר עתונים ומנע מהקוראים גם את קריאת "מעריב".
צילום: יאיר גור, "פוטו מטריף"

דן ידין הורביץ, חוזר בתשובה ומנהל הספריה בעיירה נתיבות, נהג לתלוש בסלוטייפ תמונות וקטעים מהעתונים. את "מעריב" פסל כליל. מכחיש מעורבות בקריעת קטעים ארוטיים מספרים, אבל את "אפיקורוס בעל כורחו" לא תמצאו בספריה.

רוני סופר

מנהל הספריה בנתיבות אומר "חייה ותן לחיות", מתכוון לפתרון של דו־קיום בשלום וסובלנות בין דתיים לחילוניים. ואולי "אחד בפה ואחד בלב"? כך, לכל הפחות, עולה כשבוחנים את מעשיו של מנהל הספריה דן ידין הורביץ – מול מעשיו. הוא נהג להסיר מעיתונים יומיים העומדים לרשות הציבור בספריה, תמונות של נשים, מודעות ארוטיות וידיעות שהיו עסיסיות מדי, לטעמו. בעיירה הקטנה, התוססת זה שנים על רקע המאבק חילונים־חרדים, הביא הגילוי להתלהטות מחודשת.

הורביץ, בן 50, הוא דווקא אדם נעים סבר, בעל הליכות נאות. כיפה סרוגה לראשו וזקן מעטר את פניו. "שבע שנים הייתי סוקר מדי יום את העיתונים מעריב וידיעות אחרונות. בשעות הצהרים הייתי עובר על העיתונים ותולש תמונות, מודעות וידיעות, שחשבתי שהן ארוטיות. עשיתי את זה באמצעות סרט סלוטייפ. אני מאמין גדול בהשפעת החומר הכתוב והמצולם על נפש האדם. יודע אלו דברים העלולים לפגוע בנפש. אני מבין את האילוצים הכלכליים של עיתונים, שמביאים אותם לפירסום מודעות ותמונות. איני נלחם בשיטה בכללותה, אבל בדרכי, בטריטוריה שלי, בה אני חש אחריות לנפשות המשתמשות בשירותי הספריה בנתיבות, אני מונע מהם מלהיחשף לחומר מסוכן זה טרם זמנם".

בנתיבות מדברים לא רק על מעשים אלה של "צנזור העיירה". יעקב זווט, צעיר חילוני, אומר: "עשרות ספרים ששאלתי בספריה, יצירות של סופרים מפורסמים יותר ומפורסמים פחות, היו קורבן לידיים ואנדאליות. נתלשו מהם עשרות עמודים שהיתה בהם נימה של תיאורים ארוטיים. טרחתי והשוויתי את הספרים הקרועים לספרים שלמים, כך למדתי כי בכל מקום שהיה שמץ של תיאור מיני, נתלשו העמודים. אין לי הוכחות ברורות בדבר זהותם של תולשי העמודים, אך הצנזורה של הורביץ על עיתונים אומרת דרשני. מה גם שבספריה מורגש חסרונם של ספרים כגון אפיקורס בעל כורחו מאת יהושע בר יוסף וסופרים אחרים, בהם מגדולי דורנו. נראה כי המפתח הוא תאורים ארוטיים. ספרים כאלה, כמו, לחילופין, ספרים שבהם מגנחים את החרדים, מגיעים באיחור למדפי הספרייה – אם בכלל. עובדות אלה מחזקות בי את החשד שמדובר במדיניות מכוונת של המנהל".

מר הורוביץ מודה כי זווט, בן 28, שעובר בבית אריזה לפרחים, הוא בגדר "תולעת ספרים", מוכר בתור שכזה בנתיבות. אך המנהל מכחיש מכל וכל קשר למעשים הואנדאליים שנעשים בספרי בספריה. לא, אינו יכול להצביע על מי שעשוי היה לתלוש דפים מספרים על רקע זה או אחר. הוא מוכן להסביר מדוע עיתונים הוא מצנזר וספרים – לא. "לנערים ולנערות יש יותר נגישות לעיתונים, המונחים על השולחן בספריה, מאשר לספרי הקריאה, אליהם ניגשים בדרך־כלל מבוגרים".

ומדוע ספרים מסויימים אינם מגיעים למדפי הספריה בנתיבות סמוך לצאתם לאור, אלא כעבור חודשים ושנים? "כמנהל הספריה, אני אחראי לתוכנה. ואני מעדיף, כמובן, ספרים היכולים להעשיר את הנוער מבחינה ערכית־רוחנית", הוא מסביר.

על כל אלה הכריז יעקב זווט מלחמה: "מדיניות הצנזורה של הורוביץ וכפיית דעותיו, גורמת לצעירים ובני נוער להתרחק מהספריה. חברים שלי, שהצלחתי בקושי להביא לכאן כדי לעודד אותם לקרוא ספר, מתאכזבים כשאינם מוצאים את מה שהם מבקשים, או כשמוצאים ספרים קרועים, בהם חסרים בדיוק הקטעים העשויים לדרבן אותם לקרוא את כל הספר". זווט אומר כי אנשים כמו דן ידין הורוביץ, "סוגרים לנו את המוקדים התרבותיים היחידים שעוד נמצאים בעיירה הזאת. לא מאפשרים לנו להחליט מה טוב ומה רע בשבילנו. הם קובעים ואנחנו נאלצים לאכול את מה שהם מבשלים".

מי הם "אותם אנשים"? זווט אומר כי הוא מתכוון לחוגים חרדיים. דן ידין הורוביץ דווקא אינו נימנה עם חוגים אלה, הוא ״דתי־מסורתי״ המזהה עצמו עם חובשי הכיפה הסרוגה במחנה הדתי, עם המפד"ל. מסביר, שהוא "איש של שביל הזהב. בעבר הייתי חילוני מושבע, איש אחדות־עבודה. אני מכיר את המטבע משני צדיה, מסתדר היטב גם עם החילוניים וגם עם החרדים בעיירה".

"החרדים סוגרים לנו את המוקדים התרבותיים היחידים שעוד נמצאים בעיירה נתיבות. לא מאפשרים לנו להחליט מה טוב ומה רע בשבילנו"

איך זה מתיישב עם הצנזורה שלו? "כשהייתי נער, קראתי עיתונים וספרים בהם היו קטעים ארוטיים. ברור שזה מושך, ככל בני האדם. קראתי – ועל בשרי למדתי שזה רע. זה מסית ומדיח בני נעורים. לא טוב לעורר נערים ונערות צעירים, טרם זמנם". מה פירוש "טרם זמנם"? "אני מתכוון בטרם הנישואים. זה מעורר נערים ונערות לשאול שאלות, שאני מעדיף שלא יתעוררו מוקדם מדי. מניסיוני אני. יודע כי יש קשר ברור בין עבירות וסטיות־מין לבין האווירה המתירנית הנוהגת היום בארץ. כאדם, שיש לו אחריות על מאות התלמידים העוברים בספריה, ראיתי חובה לעצמי להגביל את החומר הכתוב והמצולם שאותו רואים הילדים".

רק בגיל 29, בתקופת מלחמת ששת הימים, עבר הורוביץ את הגדר שבין החילוניות לשמירת מיצוות. הוא נולד בירושלים, ובבית אביו מנחם הורוביץ, עיתונאי וחבר מערכת ג'רוזלם פוסט, שררה אווירה חילונית. סבו מצד אמו היה דתי אדוק וכשהלכו לביתו בשבתות חבשו כיפה וברכו על המזון. באחרית ימיו הצטער גם האב, על כי נתן לילדיו חינוך חילוני, אך היה זה צער שלאחר מעשה.

הורוביץ שרת חמש שנים בחיל אויר, מהן שנתיים בקבע. "בתקופת השירות וגם בתקופה שלאחריה, עד החזרה בתשובה, נסעתי ושמעתי רדיו בשבת. לאחר השחרור התגוררתי בשכונה דתית בירושלים. את הוספה שלי הייתי מחנה בשבת מחוץ לשכונה, אך הייתי נוסע בה לבקר חברים, בלי להפריע את שלוות השבת של שכני. גם כשהפעלתי את הרדיו בדירה בשבת, הנמכתי את הקול. נהגתי על־פי עקרונות אבא, לעולם הייה סובלני ואל תפריע לזולתך".

בעת שהיה פקיד במשרד האוצר, השתייך לקבוצת צמחונים ובמסגרתה פגש את הרב צפניה דרורי. "זה היה הצעד הראשון שלי לחזרה בתשובה. הכרתי ביהדות כדת, זו משכה אותי, אך סירבתי לעשות את הצעד, בטרם אקבל תשובות לשאלותי הרבות. הרב דרורי, שהיה אז אברך בישיבת הרב בירושלים, שכנע אותי להעמיק

"כשהייתי נער, קראתי עיתונים וספרים בהם היו קטעים ארוטיים... לא טוב לעורר נערים ונערות צעירים, טרם זמנם, אני מתכוון בטרם הנישואים..."

ולחקור". בהמלצת הרב הגיע ל"כרם דיבנה", ישיבת הקיבוצים הדתיים, שהיתה אז בקבוצת יבנה, בשפלת החוף. "ברגע שירדתי מהאוטובוס, בצומת הסמוכה לישיבה, הנחתי את הכיפה על הראש ומאז היא נשארה שם", משחזר הורוביץ.

זה 18 שנה מנהל הורוביץ את הספריה העירונית בנתיבות. עכשיו הוא חש פגוע וכואב, בגלל העוול שנגרם לו, לדבריו, בעקבות הפרסומים באמצעי התיקשורת על הצנזורה בספרייתו. "גם כשהייתי אדם חילוני, האמנתי בהשפעה ההרסנית של החומר הארוטי על בני הנעורים. אין לזה שייכות־להיותי דתי. גם אצלי בבית נהוג להסיר מהעיתונים היומיים את תמונות הנשים, בהן מוסתר טפח ונחשפים טפחיים. גם את המודעות הארוטיות והסיפורים המיניים אנחנו מצנזרים".

ומה אומרת על כך המשפחה? "תתפלא", הוא משיב, "את הצנזורה עושה דווקא בני בן הי"10, מאיר. הוא זה שמסיר את הדברים הפסולים עם פיסת סלוטייפ. בבית שלנו רצה בדיחה וצוחקים עליו, שהוא היחידי שרואה את כל 'התמונות היפות'". ואינו חושש לטוהר נפשו הרכה של בנו? "לנפשו של בני אינני חושש", מרגיש הורוביץ.

מעשיו בעניין הצנזורה על עתונים לא עברו בשתיקה. לפני שבעה חודשים כפה עליו משרד החינוך והתרבות, המסבסד את הספריה, להפסיק את זה. מנהל הספריה לא המרה את פי הממונים, אך פעל בדרכו שלו והפסיק לרכוש עיתונים יומיים עבור הספריה, להוציא את הארץ, כיון שבו מעטים הצילומים ובכלל זה תמונות שהן בגדר "תועבה" בעיני הורוביץ.

בעיקבות הפניה של מעריב להורוביץ בבקשה לראיונו, נודע לראש המועצה המקומית יוסף אבו, שבספרייה העירונית בנתיבות אפשר לקרוא עיתון אחד בלבד. בו־ביום הורה למנהל הספריה לרכוש גם את עיתוני הצהרים ומאז יכולים תושבי נתיבות לקרוא גם מעריב וידיעות אחרונות. כיום, בדיעבד, הוא אומר כי שגה כשצינזר עיתונים. אבל שלא נטעה ונחשוב שהוא מצטער על העניין משום העקרון. רק במישור הפרוצדוראלי טעה, לדבריו: "היה עלי להתייעץ עם הממונים עלי במועצה המקומית ובמשרד החינוך, לפני שעשיתי צעד זה. הרי הספריה אינה רכושי הפרטי".

יעקב זווט אינו מסתפק בגיוון העתונים בספריה. "כואב לי שמשרד החינוך, אוניברסיטאות והוצאות ספרים, ממשיכים לספק ספרים לספריה בנתיבות ולשתף פעולה עם צנזור כמו הורוביץ", הוא מתרתח. לדבריו, המימסד הדתי בנתיבות הופך את כל העיירה למוסד תורני אחד, גדול. "רוצים כי הרוב החילוני בנתיבות יחיה על־פי העקרונות של מסגרותיהם". ■

מה מלחיץ אותך? המצב הכללי? בבית יש לך בעיות אישיות? הנהגים האחרים מעצבנים אותך? מתקשה להחליט החלטה מכרעת? הירגע, בן אדם! רק להאזין לקלטת ולקרוא בספר של ד"ר אליצור, פסיכולוג, וכבר חפסת שלווה.

דליה מזורי

צא מסיר הלחץ!

חוה לחיילי צה"ל המשרתים בשטחים, חשופים לפרובוקציות. לנהגים בדרכים. לפוליטיקאים העומדים בפני הכרעות חשובות. חיוני לישראלי העצבני הנמצא במצב תמידי של מתח ופאניקה. מומלץ לאנשים הלוקים במחלות גופניות שונות וראוי למקום של כבוד בארון התרופות, לפני כדורי הרגעה ומשככי כאבים. מה זה? ספר חדש, בצירוף קלטת להרפייה־עצמית. ד"ר ברוך אליצור, הפסיכולוג הקליני־ראשי של ביה"ח רוקח (הדסה) בתל־אביב, כתב את הרפייה עצמית (הוצאת אור עם), שהעצבנים וההיסטרים ילמדו ממנו כיצד להירגע.

הספר מפרט שיטות שונות להרפייה, המכוונות לשיפור הבריאות הנפשית והגופנית של הישראלי המתוח. הוא מספר גם על המתח של האדם בחברה המודרנית ותוצאותיו ההרסניות; על טיפוסי אישיות הנוטים למתח; על הקשר בין מתח ומחלות גופניות.

הקלטת המצורפת לספר מביאה הוראות להרפייה־עצמית מתאימות לכל אדם, בתנאי, כמובן, שהוא מעוניין להירגע. לדברי המחבר, האזנה לקלטת, לכל הפחות פעם אחת ביום, עשויה להקל על המתחים הנפשיים הנוצרים בחיי היום־יום; ולשפר את מצב לחץ הדם, מערכת העיכול, אלרגיות שונות, מחלות עור, אסטמה, נדודי שינה, כאבי ראש וגם, מה לעשות, הפרעות בתיפקוד המיני.

ד"ר אליצור מסביר, כי מערכת העצבים של בן־אדם אינה בנויה לעמידה בעומס המתח של החיים המודרניים. לדבריו, בחברה המודרנית אנו מפוצצים כל היום בגירויים מעוררי מתח וחרדה; מרגע היקיצה בבוקר ועד לשעת השינה. הכל תורם לכך: התנועה בכבישים, התחרות בעבודה, המצב הפרטי בבית והמצב הכללי במדינה. וגם בערב, כשאנו מבקשים לפוש מעט מריצת היום, מציפים אותנו בתוכניות טלוויזיה מרגיזות ומעוררות מתח. במרוכז. בצבעים טבעיים. מערכת העצבים של האיש הקטן אינה מסוגלת להתמודד עם כל אלה ותוצאות: ביזבוז עצום של אנרגיה, כשל תיפקוד חירום של הגוף. בשעת מתח נמצא הגוף במצב היכון והפרשת האדרנלין לגוף מוגברת. הדבר גורם לעייפות כרונית; לפעילות מוגברת של הלב והנשימה. ואם תופעות אלו מתמשכות – עלולות להופיע בעיות בריאות.

תופעה נוספת הקשורה למתח, שנתגלתה בשנים האחרונות: בשעת מצבי־דחק ממושכים, מערכת החיסון בגוף מפחיתה את פעילותה והאדם הלחוץ נוטה לחלות במחלות שונות – מנזלת פשוטה ושפעת עד התקפי לב וסרטן. לדוגמה, נמצא כי תלמידים נוטים ללקות במחלות דווקא במצבי לחץ, כגון לפני בחינות או

> "נדמיין שאנו נמצאים על שפת אגם. הגוף מקסים ביפיו... נשים לב לשמים הכחולים... למי האגם השקטים והרגועים. סביב האגם צמחיה ירוקה... אני אהיה שקט לזמן־מה בעת הזו"

נסמך למשברים. במחקר בחיות מעבדה נמצא כי עכברים שהוכנסו לתנאי מעבדה מעוררי מתח, לקו בסרטן יותר מעכברים שחיו בתנאים נוחים.

אך מה עושים אם אי־אפשר להפחית את הלחץ החיצוני? לנסות ולגביר את כושר ההתמודדות שלנו עם המתח ואת החיסון הפסיכולוגי שלנו מפניו. ד"ר אליצור מאמין שניתן ללמד אנשים להרפות את גופם. רבע־שעה של תרגילי הרפייה מדי יום – והם כבר תרשים.

מהו קהל היעד, היכול להפיק תועלת משיטת ההרפייה המוצעת? ראשית, אנשים בריאים בגופם ובנפשם, הרוצים להירגע ממתח החיים ובכך להתגבר על כאבי ראש ללא תרופות, ולסלק עייפות, כרשום באמצע היום או לקראת יציאה בערב. לדברי המחבר, השיטה טובה גם לאנשים מתוחים־במיוחד, כאלה שאנו מכירים כ"עצבנים". לדוגמה – נהגים. שם יצא לו לנהג הישראלי בנהיגתו הפרועה, החסרה התחשבות ונימוסים. תרגילי הרפייה יהפכו אותו לנוע יותר. מרוכז יותר, מתייחס לחוקי התנועה בהגיון, בחכמה וגם בצדק, כמובן. נהג עייף יכול לבצע תרגילי הרפייה גם תוך כדי נהיגה, או לעצור, להירגע בצידי הכביש ולהמשיך, רענן. הצפיפות בתנועה, הפקקים, הכבישים הגרועים לא ישפיעו עליו כהוא־זה. כך, לדברי הפסיכולוג אליצור.

ומה על ההמלצה לחלק את הספר לחיילי צה"ל בכלל ולמשרתים בשטחים בפרט? ומה על שוטרים וסוהרים? המשותף לכל אלה, היותם חשופים למעשי התגרות מצד האוכלוסיה שעימה הם באים במגע. העצה: תרגילי הרפייה –. אפילו קבוצתיים – לפני יציאה לפעולה. הרגיעה תעניק להם חוסן נפשי ו"לא יאבדו את הראש".

מסוות הבטחון – לפוליטיקאים, אנשי מימשל ופקידות גבוהה. זה לא צחוק, ההרפייה תעזור להם לקבל החלטות יותר שקולות. ד"ר אליצור ממליץ על קלטת ההרפייה שלו גם לשרינו ולעומד בראשם. תרגיל של חמש דקות לפני ישיבות חשובות יעלה את כושר הריכוז, את מידת השליטה העצמית ואת היכולת לקבל החלטות שקולות ונכונות יותר.

ד"ר ברוך אליצור צילום: נאור רהב

> "נחוש איך שרירי הפנים נרגעים ועמם הלחיים, הסנחר, והשפתיים: השפתיים נפשקות מעט. הלשון משתחררת. העיניים נרגעות... גם המוח נרגע... כאילו המוח מרחף בחלל הגולגולת"

להאזין, בעיניים עצומות

"שלום. מדבר ד"ר ברוך אליצור. את עשרים הדקות האלה נייחד לתרגיל הרפייה. ההרפייה נעשית בשכיבה על מיטה נוחה, או בישיבה מרווחת על כורסה, בעיניים עצומות. רצוי להאזין להקלטה זו כל לילה, לפני השינה ואם אפשר – גם בשעת מנוחת הצהריים".

זה היה הטקסט הפותח של תרגיל ההרפייה המובא בקלטת המצורפת לספר הרפייה עצמית של ד"ר אליצור. תרגיל ההרפייה מתחיל בשלוש נשימות "עמוקות ורגועות": "הנשימה נעשית רגועה יותר ויותר. הגוף כולו שוקע בתחושה של שקט נפשי. תחושת ההרפייה מתפשטת בגוף בהדרגה..."

לאחר מכן, בספירה עד עשר, מכווצים את האגרוף ובהרפייתו "נוציא את כל המתח והתסכול שפגעו בנו בעת האחרונה. המתח זורם דרך האצבעות החוצה ומשאיר את היד רגועה..."

מכאן עוברים להרפיית הרגלים, הבטן והישבן, איזור החזה, הגב והכתפיים. "ועתה נתרכז בפנים. תחילה נכווץ את שרירי הפנים. נעצום את העיניים בחוזקה ונכווץ את העיניים והשפתיים. נכווץ אותם בחוזקה, כאילו אנו מחמיצים פנים. ועכשיו, נשחרר בהדרגה, לאט, לאט. נחוש איך שרירי הפנים נרגעים ועמם הלחיים, הסנחר, והשפתיים. השפתיים נפשקות מעט. הלשון משתחררת. העיניים נרגעות. כל הקמטים שבפנים נספגים בעור. עור הפנים נעשה רך ונעים. הפנים מביעות רוגע ושלווה. גם המוח נרגע. יש מי שחש כאילו המוח מרחף בחלל הגולגולת"

תרגיל ההרפייה מלמד כיצד לתקן ו"לשפץ" אברים פנימיים, שאינם מתפקדים כראוי. ומסיים בתנופה דמיונית על חוף הים, בהרים, בעמק הירוק או ליד אגם מים. הבחירה חופשית. "נדמיין שאנו נמצאים על שפת אגם. הגוף מקסים ביפיו. נשים לב לשמים הכחולים. לאויר הצלול. למי האגם השקטים והרגועים. סביב האגם צמחיה ירוקה. עצים גבוהים. העצים משתקפים במים. אני אהיה שקט לזמן־מה בעת הזו. כל אחד ידמיין שהוא מבלה חופשה נפלאה ומרגיעה באגם המקסים ביופיו..."

ספרו של ד"ר אליצור פותח בהצגת נושא "המתח הנפשי". וכה הוא אומר:

"כולנו סובלים מדי פעם ממתח נפשי המונע מבעדנו לחיות חיים מלאים ומאושרים יותר. מומחים לבריאות הנפש מעריכים את רמת המתח שאנו חיים בה כיום כרמה הגבוהה ביותר בהיסטוריה האנושית. אחת מתופעות הלוואי של רמת מתח גבוהה זו הינה העובדה שתרופות המיועדות לשיכוך כאבי ראש, להרגעה ולשינה, הינן בראש רשימת התרופות המשמשות את בן תרבות המערב. אין ספק שסטטיסטיקה זו נכונה גם בישראל".

לדבריו, המתח גורם להפרעות בריכוז, לקשיים בפעילות המוכרית, להרס חיי המשפחה ולקשיים בתיפקוד המיני.

אך ישנם גם טיפוסי אישיות הנוטים למתח יותר מאחרים. "ישנם אנשים שהתרגלו לחיות במשך שנים ברמת מתח גבוהה וכל פעם שזו תרד – הם יגבירו אותה. אפילו באופן בלתי מודע. תוספה על כסא מרגוע למשל ליד בריכה במלון מפואר עלולה להעלות אצלם את המתח לדרגה בלתי נעימה".

הספר מפרט ששה סוגי טיפוסים של אנשים הנוטים למתח:

הדאגן הפסימיסט: הדאגה עבורו חיונית, כמו אויר לנשימה. הוא כתמיד נושאים תמידיים לדאגה. אם בעיה אחת נפתרה – ימצא בעיה חדשה. יצפה תמיד לכשלונות ולאסונות וכשאלה מתרחשים – הוא חוגג את נצחונו ב"אמרתי לך!"

טיפוס איש בעל אמביציות גבוהות, נוטה לבצע פעילויות יומיומיות כמו הליכה, אכילה, דיבור ועבודה – במהירות ובלחץ של זמן. נוטה יותר ללקות בהתקפי לב.

הפרפקציוניסט מחפש השלמות: קשה מאד לרצות אותו. הוא ביקורתי כלפי הקרובים לו ואף כלפי עצמו. תמיד ימצא פגמים וחוסר שלמות בחפצים סביבו. הוא ניזון לחיי מתח ותיסכול וגורם למתח ולתיסכול אצל הסובבים אותו.

הצודק תמיד: זה האדם היודע הכל, ואילו האחרים טועים תמיד. מזלזל בדיעות הזולת, בתוקפנות ובחוסר סבלנות. הוא משוכנע שסיבת המריבות התמידיות שלו היא בכלל עקשנות הזולת. חייו – חיי מתח ומדון.

המתרץ טוב הלב: לא תמיד טוב לו. בעיקר לא כשהוא חש מנוצל. כלפי חוץ ימשיך להיראות שליו ורגוע, אך המתח הפנימי יילך ויגבר עם השנים.

החש בגופו: המתח הפנימי עשוי לגרום לתופעות גופניות כמו כאבי ראש, גירודים, נשירת שיער מוגברת וכרומה. הוא אינו מודע לכך ואינו מקשר בין התופעות הגופניות לגורמי המתח החיצוני.

החלק השני של הספר מציג את שיטות ההרפייה השונות הנהוגות בעולם, כמו מדיטציה, יוגה, היפנוזה עצמית ואוטוסוגסטיה. הספר מביא דוגמאות הדרכה לביצוע תרגילים בשיטות השונות.

ועוד: תרגילי הרפייה קבועים עשויים להוריד את לחץ הדם, ללא תרופות; לסלק התקפי אסטמה, כיב קיבה ועוד מחלות. אנשים לפני ניתוח ולאחריו כולל נפגעי צה"ל יכולים להיעזר בתרגילי ההרפייה. כל שעליהם לעשות הוא, לראות בדמיונם כיצד הניתוח עבר בהצלחה וכיצד הם מחלימים במהירות. זה גם יסייע להחלמה מהירה יותר, בפחות סיבוכים.

"כולנו חיים בסיר הלחץ של מדינת ישראל. מה יעשה לנו המסר: "ברובנו, אנו אנשים קטנים, איננו יכולים להשפיע ישירות על הפוליטיקה, בעוד שהפוליטיקה משפיעה עלינו ישירות. המתחים הנגרמים בעקבות המצב הפוליטי משפיעים עלינו באופן ישיר. אחת הדרכים להתמודד עם מתחים אלה, היא ללמוד להירגע מעט, כשאנו קוראים או שומעים עליהם. לא שיהיה לנו איכפת פחות, אלא שנוריד את מידת ההתרגשות והחרדה. השיטה הזאת עשויה לעזור לנו לחזור לשיקול־משקל, גופני ונפשי", אומר ד"ר ברוך אליצור. ■

נ ו ע ת נ ו ע

אברהם פורת
סמ"עשר "אשמ"מגזין"

החדשה והמחודשת

אני מודה בכך שאינני מנהל גדול אבל אני אוהב "מכוניות מנהלים". אוהב אותן גדולות, כבדות, חזקות. היתה לי וולוו, מודראשונות בארץ, אחר־כך שתי אמריקאיות, ומשנת 80' אני נוהג ב־ב.מ.וו. 518. זה לא שאני קונה מכונית לפי משקל, ובטח שלא לפי סמ"קים וקמ"שים או ניקלים לפי מטר ריץ. אבל מכונית, שהיא לדעתי דבר גדול, צריכה גם להיות גדולה. מהנמסר בעתונות הבנתי כי ב.מ.וו. עומדת להציג 518 חדשה, ואודי מציגה 100 חדשה. האם אפשר לקבל פרטים על שתיים מהמועמדות שלי?

יעקב לוין, תל־אביב

■ תשובה: הקול קול יעקב, והקול הוא בעצם קולו של "מר ישראלי". למה תמיד ללכת בגדול? לא אנסה, בשורות ספורות אלו, להסביר לך שיש אפשרויות נוספות, ושעל טעם וריח כן אפשר להתווכח. אומר לך רק שמאז אותה וולבו ראשונה שלך – התקדם במקצת עולם הרכב, וההתקדמות בולטת במיוחד דווקא בכל שמדובר במכוניות קטנות יותר.

לענין שאלתך: האודי 100 שהוצגה לא מכבר איננה מכונית חדשה אלא מחודשת בלבד. השינויים הם בעיקר קוסמטיים: תא הנוסעים מצוייד ומפואר יותר, וכן עלתה רמת האיבזור הבסיסית. הגוף נשאר אותו גוף, המכללים המיכניים שונו רק בדגמים שלא יובאו עד כה לישראל (קוואטרו).

אודי הציגה את ה־100 המחודשת כתשובה חלקית למכונית החדשה של ב.מ.וו, סדרת ה־5. זו, להבדיל, מכונית חדשה לחלוטין עם מראה כל־חדש, המזכיר מאוד את עיצוב סדרת ה־7 של ב.מ.וו. תתאכזב, אולי, לשמוע שאין גירסת 518 (ה־5 החדשה כבדה וגדולה יותר מהמוחלפת, כך שהיה מי שהחליט שמנוע 1.8 יהיה חלש מדיי, לפחות לא כאשר הוצגה ה־5 החדשה בפורטוגל.

מה שכן מוצע אלו הן גירסות 520 i (129 כ"ס), 525 i (170 כ"ס), 530 i (188 כ"ס), 535 i (211 כ"ס) וכן גירסת דיזל. סידרות ה־5 החדשה של ב.מ.וו., כמו האודי 100 המחודשת, ישווקו בישראל לקראת סוף שנת הדגם הנוכחית.

הגה כוח

בעלי ואני מתלבטים בין שתי מכוניות קומפקטיות: פיז'ו 309 ופולקסווגן גולף, נפח מנוע 1600. למרות הפרש המחירים – נראה לנו שהפיז'ו החדשה איננה נופלת מהגולף, וברצוננו לשאול האם ה־309 תשמור על ערכה והאם כדאי לרכוש בתוספת הגה כוח.

דליה ויוסף אנגרש, חיפה

■ תשובה: הפיז'ו 309 היא מכונית משפחתית קומפקטית מעולה, בהשוואה למחירה הנמוך והיצע התכונות המגוון שלה. הגולף אינה נופלת ממנה, אך יקרה בהרבה. יתרונה הברור לעומת הפיז'ו – באיכות ההרכבה והגימור העומדות על רמה גבוהה, אך עולה, כאמור, גם כסף רב. הגולף יקרה יותר בכ־10.000 שקל, הפרש של לא פחות מ־25 אחוז, העושה את רכישת הגולף לכדאית רק אם אותה איכות חשובה לכם יותר מכל תכונה אחרת.

קשה להתנבא ביחס לשמירת ערך של מכונית חדשה למדי בשוק הישראלי, אך אפשר להעריך כי ה־309 תהנה משמירת ערך טובה בדומה למכוניות פיז'ו האחרות המוכרות היטב. ב־309 אותם מכללים כמו ב־205 וב־305, המאופיינים בביצועים טובים ואמינות משביעת רצון.

ובאשר להגה כוח. ל־309 אין "צורך" בהגה כוח, וגם עבור הגולף מהווה תוספת זו הוצאה שאפשר לוותר עליה. בשתיהן הגה רגיל, טוב מאוד בכל אספקט, העונה על דרישות הנוחות בהחנייה והשליטה במהירויות גבוהות גם יחד.

עם זאת – אם אתם מבצעים את רוב נסיעותיכם בעיר, והנוחות היא בראש סדר העדיפויות שלכם – הגה הכוח בפיז'ו (או בגולף, אם בכל זאת) ישפר מאד את איכות החיים "העירונית".

חוית מזג האוויר

אחד ממכרי טוען שמזגן אינו גורם לצריכת דלק מוגברת, מאחר והנסיעה עם חלונות סגורים חסכונית יותר בגלל התנגדות האוויר המופחתת. ברור לי שמזגן הוא ציוד הכרחי בישראל, ולי אישית לא איכפת הדלק. אך האם הוא צודק?

עופר כסיף, תל אביב

קניתי לאשתי (פמיניסטיות לא לזעוק, היא דווקא שמחה) דייהטסו שאראד אוטומטית 88, והיא (אשתי) רוצה גם מזגן. זה לא מוגזם? (כוונתי מוגזם עבור מכונית עם מנוע 1000 סמ"ק וגיר אוטומטי).

שי לביאי, רמת־גן

■ תשובה: אל דאגה. מזגן טוב, המותקן כהלכה, אינו פוגם בביצועי המכונית, ותהיה זו בעלת המנוע הקטן והחלוש ביותר. הרגש, עופר ושי, מושם על טיבו של המזגן – ודגש חזק עוד יותר ראוי לאיכות ההתקנה.

רוב המזגנים בעולם, כמו גם בישראל, בנויים מאותם רכיבים ממש. ההבדל העיקרי בין מזגן למזגן הוא בהתאמתו לרכב. מזגן חזק מדי עלול להסב נזק ניכר למנוע, ובמיוחד למערכת החשמל, שלא לדבר על אי הנוחות כתוצאה מתקלות חוזרות ונשנות הנזקקות לטיפול מומחה. מזגן חלש אינו שווה שום מחיר, למעט כאשר אתה מוכר את מכוניתך... מזגן המותאם כראוי – עולה במעט דלק נוסף (עופר), ואינו פוגם בביצועים (שי), מכיוון שהתאמה נכונה – פירושה התקנת אבזרים לשינוי פעולת המנוע תחת העומס המוגבר ו/או השהיית פעולת המזגן כאשר מרימים את מלוא הספק המנוע. בנוסף – מזגן המותקן כהלכה אינו מבטל או פוגע במערכת האיוורור/חימום המקורית של המכונית. מערכת חשובה שאין לוותר עליה אפילו שהמתקין יינסה לשכנע אותך ש"אין ברירה".

לא שאלתם, אבל אנצל את ההזדמנות הזאת לעוד שתי נקודות חשובות: איך ומתי לרכוש מזגן?

מעבר לכל השיקולים בבחירת היצרן/מתקין, חובה לוודא כי עבור המכונית המסויימת שלכם קיים אצל אותו מתקין מזגן טוב. הדרך הטובה ביותר לעשות זאת, היא לשאול נהגים הנוסעים במכוניות ממוזגות כמו שלכם והאם הם מרוצים מהמזגן שבחרו (שם המזגן, קרוב לוודאי, מופיע על השמשה האחורית). המשאל הזה יחסוך אחר־כך הרבה שאלות מאוחרות מדי. אם אין לכם עדיין מזגן, עכשיו זה הזמן הטוב ביותר כשהחורף הולך ועובר: אין תור ממתינים ארוך אצל המתקינים, ומי שיחכה קיץ ייאלץ להמתין זמן רב – וללא מזגן.

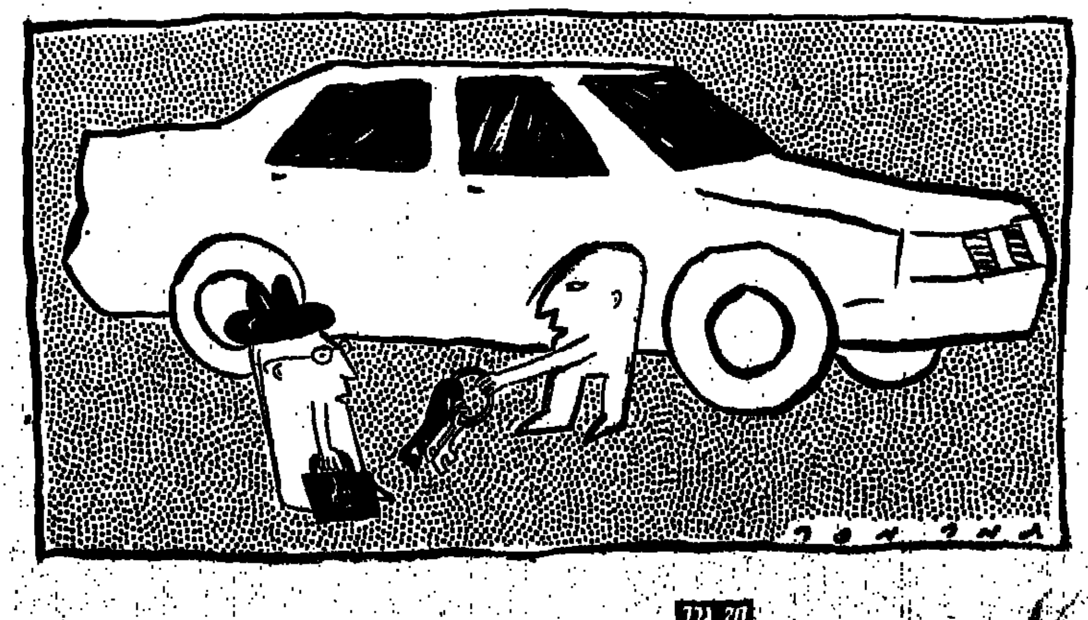

ח י י ש ע ה

מאלקטרוניקה לחריטה בעץ
להסבה

לא בכל יום קם אדם בבוקר ומחליט החלטה כמו זו שעשה אבי ופרמן, לשעבר איש־אלקטרוניקה, שניהל שני מפעלים של תדיראן מערכות, והופך לאמן חריטה בעץ. הוא יוצר במרתף ביתו כלים יפהפיים, המוצגים החודש במשכית תל־אביב, על־גבי רהיטים קטנים, גם הם מעשה־ידיו.

אבי נולד בקנדה ועלה ב־1960, בגיל 17. קיבוץ, צה"ל, לימוד אלקטרוניקה בחו"ל, עבודה במקצוע. הגילוף היה תחביב, מגיל 12. "לפני שנתיים יצאתי לחופשה ונסעתי להשתלמות באנגליה שהיא מרכז לחריטת העץ האמנותית". ה"סוויץ'" היה כרוך בחרדות רבות: "האם תהיה מודעות לנושא, האם אוכל להתבסס מבחינה כלכלית?" בחברה לא ראו תחילה בעין יפה את רצונו לפרוש. כיום מנהלו לשעבר מעודד אותו וכך גם החברים לעבודה לשעבר. אשתו שותפה פעילה מאוד לעבודתו, מסייעת בתמיכה, ברעיונות ובייעוץ. "אי אפשר לעשות מהלך כזה בחיים ללא תמיכת האשה", הוא אומר.

אבי ופרמן וכליו.
צילום: נאור רהב

לשניהם חבל להיפרד מהעבודות שלו, כי אינו עובד בכמויות מסחריות, אלא כמשהו אישי מאוד. אין אצלו סדרות של כלים זהים, לכל כלי אופי משלו. עיצוב מיוחד יש לכלים בעלי השוליים המכורסמים־כביכול, לא מלוטשים. צורת הכלי, גודלו ואופיו, נקבעים על־פי תכונות העץ המסויים שנמצא בידיו באותה עת. מדי פעם מתגלים בתוך העץ מסמרים, וכבר מצא גם קליע. הוא למד כי הרכב הקרקע משפיע על הצבע ועל הטקסטורה של העץ, זית־בר לדוגמה ציורי בהרבה מזית מבויית, עץ־התות הוא לפעמים צהוב־לימון ולפעמים סגול.

אבי משתדל להשתמש רק בעצים שגדלים בארץ: "גדלים כאן עצים מכל העולם, בגלל האקלים הסובטרופי". חבריו הרבים בכל הארץ יודעים במה הוא מעוניין, וכאשר נכרת עץ מיוחד – מודיעים לו. התוצאה: "העבודות האלה עשויות עץ תות וחרוב שהצלתי משריפה באת..."

עטרה מוסקוביץ

עובדה:

■ שינוי ■ שני מספרים ממחישים את תהליך השינוי המתחולל בסין העממית: בעשר השנים האחרונות עלה מספר העסקים הפרטיים בפקין מ־300 ל־90 אלף.

אקדח ורוד, רובה צהוב
לנשק

אנחנו רק צעצועים! זועקים הצעצועים דמויי הנשק האמיתי, מאז יצאה תקנה המחייבת צבעוניות, בניגוד לעבר, כאשר קשה היה להבחין בין צעצוע לבין "הדבר האמיתי".

חברת דייזי, אחת מיצרניות צעצועי הנשק הגדולות בארה"ב, החלה לצייר את כל כלי הנשק שלה בקנה המסתיים בקצה אדום או כתום. כך ניתן לזהות בבירור שהמדובר בנשק־צעצוע ולא בדבר האמיתי. רבים היו המתנגדים לייצור צעצועים שנראו בדיוק כמו המקור, ושימשו גם למטרות לא־כשרות, מחטיפת מטוסים עד שוד בנקים. היו גם מקרים בהם ירו שוטרים במאיימים בצעצועי־נשק, כהגנה עצמית. בכדי למנוע כל זה, מעתה האקדחים, העוזי, הקלצ'ניקוב וכל שאר הכלים של דייזי מסומנים בקצה פלסטיק אדום, או כתום.

תקנת הבטיחות לצעצועי ירייה הצטיירה כתקנה מגבילה, אולם היצרנים הפכו ליתרון. הם מדגישים את הבטיחות ומחדשים את הארסנל בהתאם. היצרנים האמריקנים אף מדגישים עתה את עדיפות כלי הנשק שלהם על פני הייבוא מהמזרח הרחוק, שאינם נושאים זיהוי כצעצועים. כלי הנשק של חברת אל.ג'יי.אן. עברו מהפך עוד יותר גדול. כל כלי המשחית שלהם היו שחורים ומאיימים, כמו הכלים האמיתיים. בירידי הצעצועים שנערך השנה הוצגו הכלים היורים כדורים, מים, קרניים וכיו"ב, בשלל צבעים, הזועקים "אנחנו רק צעצועים!"

בועז קוסטר

לא רק יוגורט
לנאי

אל"מ במיל. משה (מוסא) זוהר, בן שבעים, מלא חיוניות ומרץ, סב לשמונה נכדים והסוד שלו לשמירה על בריאות גופנית, שכלית וחברתית – אינו יוגורט וגם לא עשר כפיות שמיכה שלוש פעמים ביום. לדבריו, האושר מותנה ביכולת האדם לתת מעצמו לאחרים ובהיותו אופטימי ורחב אופקים.

בצעירותו ראה אותו יצחק שדה מדריך צעירים בתנועת הנוער בית"ר וצירפו לשורות הפלמ"ח כקצין אימון גופני. מאוחר יותר, כשמאחוריו תקופת לימוד לתואר ראשון ושני בארץ ובחו"ל, מונה לראש שירות חינוך גופני במטכ"ל ואף פיקד על הגדנ"ע. כיום הוא מרכז את המגמה לחינוך גופני למבוגרים וקשישים במכללה לחינוך גופני ע"ש זינמן בוינגייט. הוא מלמד חבר'ה בני 20־25 להדריך אנשים שרחוקים מהם כחמישים שנה, ורואה בכך יעוד. לדבריו, הדרכת קשישים היא עבודה מלאת סיפוק. אין דבר נעים יותר מלשמוע קשיש אומר: "מוסא, כמה אתה עוזר לנו".

"אני קם בבוקר לקראת יום חדש מלא שמחה", הוא אומר. "לא מצטער על שכושרי הגופני אינו מה שהיה פעם, אלא פשוט קם ויוצא להתעמל עם חבר ליד הבית. אחר־כך אני שוחה. בשיעורים שאני מעביר במכללה בוינגייט, אני מתעמל עם החניכים, ומעל לכל – אני יודע להתאים עצמי לזמן. בגיל 17 יכולתי לרוץ קילומטרים והיום אני עושה מה שאני יכול".

"הכל בחיים זה זמן" הוא אומר לתלמידיו, "יש זמן לעבודה, וזמן לאכילה וזמן לבילויים ולחברים. לפתע, כשאתה

מוסא זוהר. בין בית"ר לפלמ"ח

פורש מהעבודה, הכל משתבש, ואתה שואל את עצמך: 'אלוהים אדירים איך הורגים את הזמן?'".

ומה שמוסא מלמד זה לא איך "הורגים את הזמן", אלא איך לחיות אותו במלואו.

בטלוויזיה רואים אמנם צעירים משורגי שרירים, ששוברים שיאים, אבל ספורט אינו טריטוריה של צעירים בלבד. משה זוהר, ספורטאי מלידה, יודע על מה הוא מדבר.

בגיל הזהב הוא אינו מצפה למדליית זהב. כבר לא רץ קילומטרים. אך גם בגיל מבוגר אפשר להשתתף, כפי שמשה מטיף ועושה, בטיולים ובצעדות, ולחיות חיים מלאים ובריאים.

מעשה אונן בשיקאגו
פירמידה

אז מה אם שם משפחתו הוא אונן? אז שתהיה לו חיבה לדמויות אחרות מהתנ"ך ובכן, הוא משוגע לפרעה דווקא, לכל המצרים ולכל עתיקות מצרים. לג'יימס אונן יש שטח אדמה במדינת אילינוי, 45 דקות משיקאגו. קודם בנה לעצמו בית בצורת פירמידה. אחר־כך המשיך ובנה על אדמת אמריקה פירמידות כמו בגיזה ושורת ספינקסים כמו בלוקסור. "כמו", אבל לא בגודל הטבעי. לעומת זאת, ציפה פירמידה אחת בלוחיות זהב דקיקות. בפנים המיבנים יש לו תות־אנח־אמון פרטי משלו, מוזה־אלאימה, קירות מצויירים כמו במקדשי מצריים ושאר העתקי עתיקות. בשטח האתר שהקים, מקביל את פני המבקרים פסל של רעמסס השני, בגובה 9 מ' וכדי לראות גם את השאר צריך לשלם 6 דולר. יותר זול מאשר לנסוע למצריים, כך סבורים אלפי אמריקנים הפוקדים את האטרקציה ומכניסים רווחים נאים לג'יימס אונן, שאינו עובד אלילים, אלא קאתולי מאמין ממוצא ארמני.

שירות "גאמא"

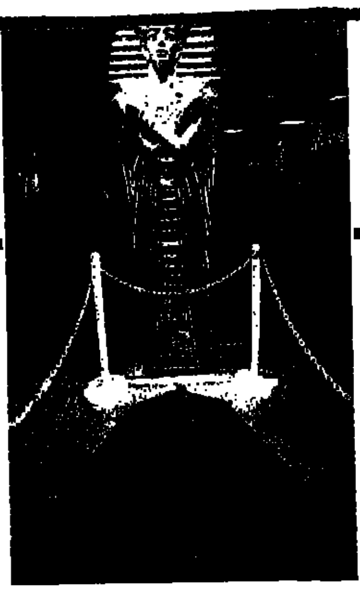

תות־אנח־עמון האמריקני
תצלומים: "גאמא"

עמותה לתרבות הגוף
כושר

איזון נכון של הרגלי חיים, פעילות גופנית ותזונה הוא סוד הכושר ואורח החיים הבריא. את זה לא המציאו בעמותה ששמה מדרשת לתרבות הגוף אמריקה־ישראל. אבל הראש היהודי ממציא לנו עמותות והשם המפוצץ שייך לעוד גוף המבקש להביא – בתשלום – את בשורת הכושר להמוני בית ישראל העצלים. רמי חברות שנתיים 20 ש"ח מקנים הנחה ברמי ההשתתפות בפעולות השונות. בראש העמותה עומדת ד"ר דבורה ב. חמי והיא מציעה – בתשלום כבר אמרתי? – קורסים למדריכים בפעילות אירובית, תוכניות לשיפור בריאות העובד למפעלים ומוסדות, השתתפות בקבוצה ייצוגית למחול אירובי, קלטות הסבר בליווי מוסיקה לפעילות גופנית, הרצאות, פרסום באלפון ועוד. בחורף הבא מתכננים כנס ארצי לכושר ובריאות ויש גם קשרים עם גופים דומים בחו"ל. בין הארועים הקרובים: סדנת כושר לגיל הזהב, בדיקות כושר, הדרכת אירוביקה לילדים ועוד. פרטים בטלפון 03-839923.

עופר הילל

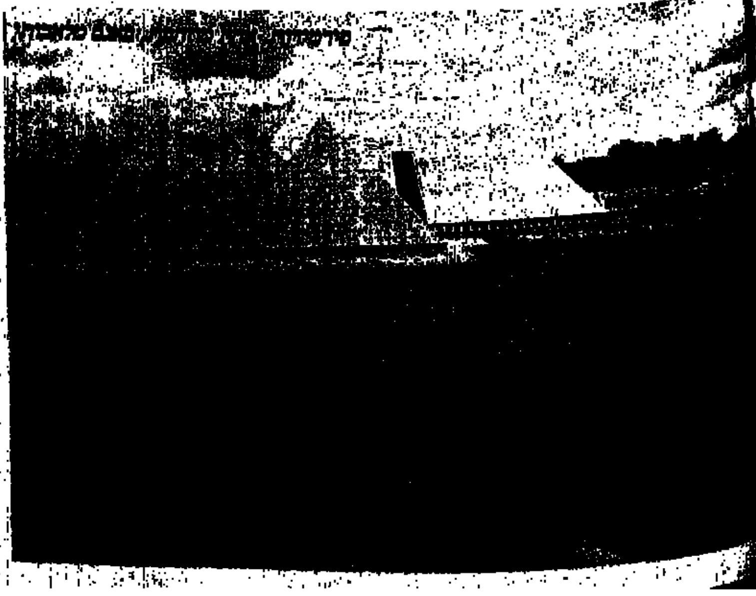

צ'רלס ודיאנה הישר למשכבם

במיטה עם ליידי די
פיג'מה

חלמת להיכנס למיטה עם ליידי די. ואת, אולי היית רוצה שהנסיך צ'רלס יחכה לך מתחת לשמיכה. הזוג הבריטי המפורסם מוכן ומזומן לישון אתכם בכל עת. אין צורך לפרוץ את גדרות ארמון באקינגהאם, בכדי לתפוס תנומה מלכותית. חברת בגדי הבריטית הוציאה לשוק הרעיונות פיג'מות צמר רכות, בדמות צ'רלס ודיאנה, שכל שימושן בשלמנו – שק לפיג'מה. שם המוצר האמיתי הוא, ולו ראשים בגודל אמיתי של יורש העצר ורעייתו. אבל גופיהם קטנים ובגב של כל אחד יש כיס, לתוכו אמורה להיכנס הפיג'מה. המוצר זכה לפרסום רב בטלוויזיה הבריטית ורבים מאוהדי משפחת המלוכה הבריטית מוכנים להוציא 38 לי"ש כדי לחלוק את יצועם עם ראשים מלכותיים.

בועז קוסטר

צאו לטייל בחג האביב

אבותינו יצאו ממצריים, על כך תספרו ותגידו בליל הסדר. אחר־כך, בחג ובחול המועד, צאו לטייל. ארץ־ישראל יפה מחכה לכם וגם אם יירד גשם, זה הרי שייך לאביב. ברכב, ברגל, לטיול בן יומיים או לגיחה קצרה של לפני הצהריים – כרצונכם. בעמודים אחרים בגליון זה תקבלו רעיונות שונים היכן לטייל וגם כאן, הנה דוגמאות אחרות של טיולים בחיק הטבע. ברקע, מראה מעורר תיאבון לטייל, מטולה וסביבותיה, כפי שנראות ממיצפור דדו.

נצא ליער

■ בהרבה יערות אפשר לטייל בחג, הנה שתי דוגמאות באיזור המרכז:

■ יער ירושלים. עצים נטועים וחורש טבעי על 3,000 דונם. אורנים, ברושים, זיתים, תאנים רימונים גפנים ואלות. אפשר לטייל בתוכו מהר הרצל בירושלים עד מושב בית־זית. שבילי הליכה רבים. שלושה כבישים יורדים מערבה לתוך היער. כביש חד־סטרי מיפה־נוף (רחוב פרחי נוף) החוזר במסלול טבעתי להר הרצל. מגיעים אליו: בכביש היורד מקרית־משה; כביש היורד מרחוב כנפי נשרים ("שדה תעופה") צפונה ומגיע לבית־זית.

■ יער חולדה. בין חולדה למשמר דוד. פינות ישיבה, כירות להבערת אש. במלחמת העצמאות שימשו קבוצת חולדה והיער בסיס לשיירות שיצאו לפרוץ את הדרך לירושלים. כדאי לבקר באנדרטת מגיני חולדה שנפלו בשנת 1921, וללכת לטייל לאורך שדרת הרקלים עד כביש נחשון ירושלים. ליער חולדה מגיעים: מכביש ירושלים־אשקלון, בהמשך לטרון ונחשון; מתל־אביב, דרך רמלה, צומת ביל"ו ומזכרת בתיה; מאשקלון ומקרית־גת בנסיעה לכיוון צפון.

נילי פרידלנדר

פתוח־פתוח!

■ כל הגנים הלאומיים פתוחים כל יום, מאפריל עד ספטמבר, בשעות 8–17. בערבי חג ובשבת נסגרים שעה מוקדם יותר.

■ כל שמורות הטבע פתוחות כל יום, בשעות 8–16. שמורת הבניאס (נחל חרמון) נסגרת בשעה 17. מערת הנטיפים בשמורת שורק פתוחה בשעות 8.30–16.30. מרכז־מבקרים רמון בשעות 9–17.

■ הכניסה לשמורות ולגנים הלאומיים – בתשלום.

■ בכל השמורות והגנים הלאומיים ניתן להיעזר בפקחים, במקרה שנזקקים לעזרה ראשונה.

■ חניוני קק"ל נמצאים בדרך כלל בצמוד לכבישים ראשיים ולמקומות ישוב. הכניסה חינם.

נילי פרידלנדר

חצר ראשונים

■ אם אתם מזדמנים לסביבות עמק יזרעאל ואתם רואים מאחת הגבעות את השדות הירוקים של ההתיישבות העובדת, תוכלו גם לראות גם איך כל זה התחיל. על אחת הגבעות, בקיבוץ יפעת, ממוקם המוזיאון לראשית ההתיישבות בארץ־ישראל. הוא בנוי כ"חצר ראשונים" ויש בו תצוגות כלים ותמונות מחיי הקיבוץ, שיחזור של בתי מלאכה ועוד. פתוח בימים א'־ה' בין 7–16, בימי ששי, שבתות וחגים בין 10–13.

עופר הלל

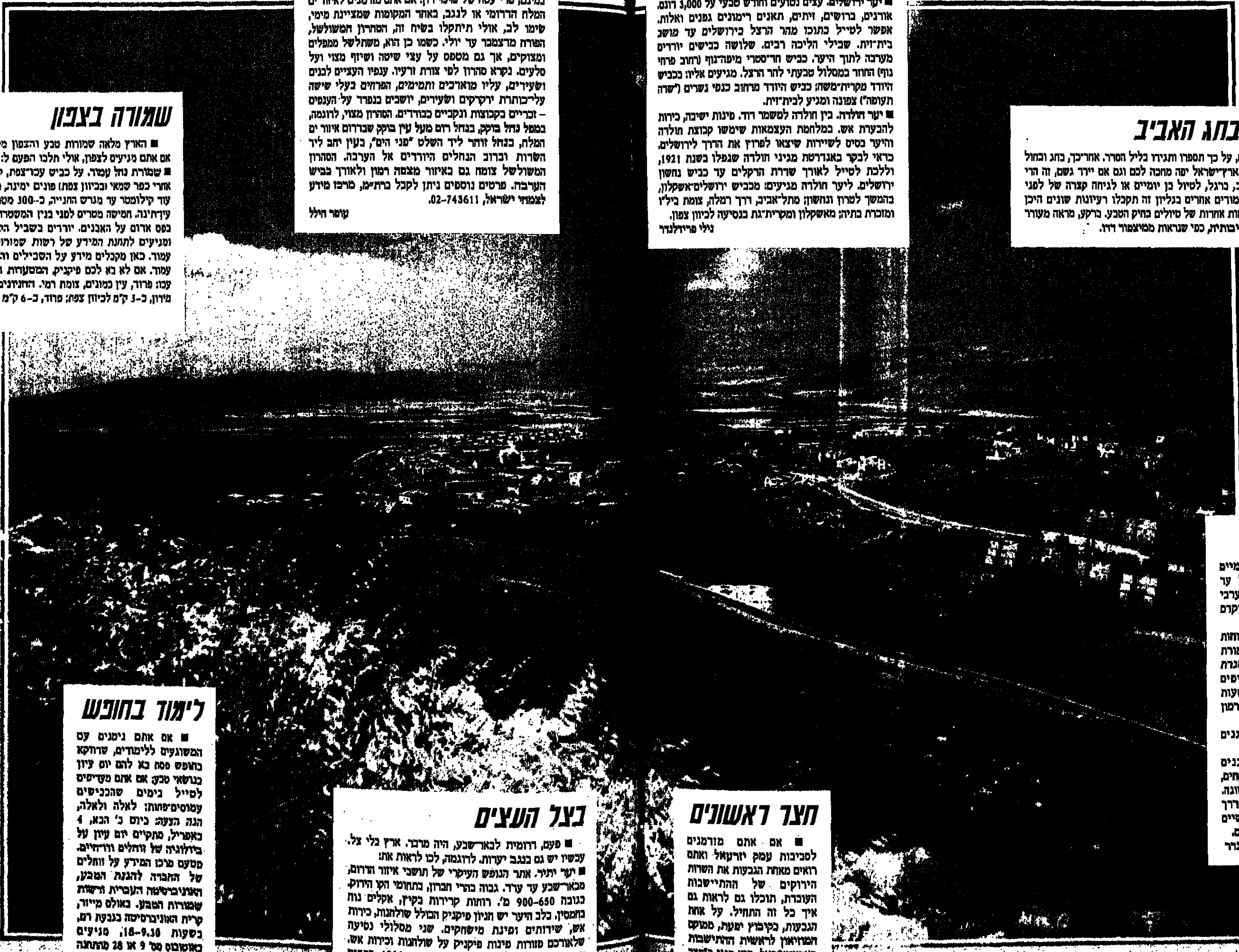

מטולה והסביבה, מראה מ"מיצפור דדו"
צילם: דני וארשטרום

סהרון משולש

■ בגליון אדר־ניסן של טבע וארץ, בטאון החברה להגנת הטבע, מופיעה כתבה על שיחים טרופיים מיוחדים במינם, פרי עטה של מימי רון. אם אתם מזדמנים לאיזור ים המלח הדרומי או לנגב, באחד המקומות שמציינת מימי, שימו לב, אולי תיתקלו בשיח זה, הסהרון המשולש, הפורח מדצמבר עד יולי. כשמו כן הוא, משתלשל ממפלים ומצוקים, אך גם מטפס על עצי שיטה ושיזף מצוי ועל סלעים. נקרא סהרון לפי צורת זרעיו. ענפיו העציים לבנים ושעירים, עליו מוארכים ותמימים, הפרחים בעלי שישה עלי־כותרת ירקרקים ושעירים, יושבים בנפרד על הענפים – זכריים בקבוצות ונקביים כבודדים. הסהרון מצוי, לדוגמה, במפל נחל בוקק, בנחל רום מעל עין בוקק שבדרום איזור ים המלח, בנחל זוהר ליד השלט "פני הים", בעין יהב ליד השדות וברוב הנחלים היורדים אל הערבה. הסהרון המשולש צומח גם באיזור מצפה רמון ולאורך כביש הערבה. פרטים נוספים ניתן לקבל ברת"ם, מרכז מידע לצמחי ישראל, ‎02-743611.

עופר הלל

שמורה בצפון

■ הארץ מלאה שמורות טבע והצפון מלא אתרי טיול. אם אתם מגיעים לצפון, אולי תלכו הפעם ל:

■ שמורת נחל עמוד. על כביש עכו־צפת, ק"מ אחד צפונה אחרי כפר שמאי (בכיוון צפת) פונים ימינה, מזרחה, ונוסעים עוד קילומטר עד מגרש החנייה, כ־300 מטר לפני משטרת עין־זיתים. חמישה מטרים לפני בנין המשטרה מסומן השביל בפס אדום על האבנים. יורדים בשביל הקצר כ־5 דקות ומגיעים לתחנת המידע של רשות שמורות הטבע בנחל עמוד. כאן מקבלים מידע על השבילים והכוסתנים בנחל עמוד. אם לא בא לכם פיקניק, המסעדות הקרובות בכיוון עכו: פרוד, עין כמונים, צומת רמי. החניונים הקרובים: עין מירון, כ־3 ק"מ לכיוון צפת; פרוד, כ־6 ק"מ לכיוון עכו.

נילי פרידלנדר

בצל העצים

■ פעם, דרומית לבאר־שבע, היה מדבר. ארץ בלי צל. עכשיו יש גם בנגב יערות. לדוגמה, לכו לראות את:

■ יער יתיר. אתר הנופש העיקרי של תושבי איזור הדרום, מבאר־שבע עד ערד. גבוה בהרי חברון, בתחומי הקו הירוק. בגובה 650–900 מ'. רוחות קרירות בקיץ, אקלים נוח בחמסין. בלב היער יש חניון פיקניק הכולל שולחנות, כירות אש, שירותים ופינת מישחקים. שני מסלולי נסיעה שלאורכם פזורות פינות פיקניק עם שולחנות וכירות אש. היער המשתרע על 22,000 דונם ניטע ב־1964. בתחום היער שוכן בית יתיר, מושב שיתופי. מבאר־שבע: צפונה לצומת תל־שוקת, נסיעה בכביש בית־קמה עד למצבה לזכר החיילת רעיה גולן; לאחר 14 ק"מ נסיעה בכביש, מגיעים ליער. מצומת פלוגות: 24 ק"מ נסיעה דרומה לצומת להבים, פניה שמאלה לצומת תל־שוקת והמשך כמו קודם.

נילי פרידלנדר

לימוד בחופש

■ אם אתם נימנים עם המשוגעים ללימודים, שדווקא בחופש פסח בא להם יום עיון בנושאי טבע; אם אתם מעדיפים לטייל בימים שהכבישים עמוסים־פחות: לאלה ולאלה, הנה הצעה: ביום ב' הבא, 4 באפריל, מתקיים יום עיון על ביולוגיה של זוחלים ודו־חיים. מטעם מרכז המידע על זוחלים של החברה להגנת הטבע, האוניברסיטה העברית ורשות שמורות הטבע. באולם מייזר, קרית האוניברסיטה בגבעת רם, בשעות 9.30–18, מגיעים באוטובוס מס' 9 או 28 מהתחנה המרכזית בירושלים. דמי השתתפות 6 ש"ח, ניתן לשלם בכניסה לאולם. פרטים נוספים במרכז המידע של החברה להגנת הטבע, טל. ‎03-375063.

פ.ש. פתיר

קום והתהלך

יפים הלילות בכנען

יפים וגם צובטי־לב. היום אנחנו רואים אותם, לעתים קרובות, מבעד למעטה עשן צמיגים בוערים, אבל גם לפנים, בשנים הרחוקות ההן, היה מיתמר פה ושם עשן. היום – של צמיגים, אז – של שדות בוערים. האש דומה. רק הריח השתנה. עשן השנים הרחוקות ההן נמוג ונעלם. נותר כל מה שאש אינה יכולה לכלות – שורשים, איתנות, נחישות, וגם... נוסטאלגיה רכה.

על הימים ההם, שהיו רוויי מעש, פרך וסבל, אבל נראים היום תמימים, מושכי געגועים ולעתים מעלי חיוך, מספר לנו במלל ותמונה יצחק זוי־אב – אחד מן הגווארדיה הישנה, הזקופה ועזת־האמונה. בלשון עתונאית בהירה אך לא יבשה הוא מלווה תצלומים ארכיוניים – עדויות אוטנטיות בשחור־לבן – המשלחים אותך אחורה במנהרת הזמן לאותו עידן חלוצי־ראשוני, אל ימי האמונה והמעש ואל לילותיה היפים של כנען. הוא משקיף איתנו על מסעותיו של הרצל בארץ־ישראל, מושיב אותנו בחבורת השומרים הראשונים, מטייל אתנו במושבות של פעם, משלח איתנו מכט לעבר הנערה הרוכבת על חמור להביא את כד החלב אל המחלבה, מסיע אותנו ברכבת העמק המפורסמת ובכל רכבות האירועים של אותם זמנים.

בהקשר לרכבת העמק, המעלה חיוך של סלתנות על פני מי שזכה לנסוע בה, מספר לנו יצחק זוי־אב, כי בשנות הרעב שלאחר מלחמת העולם הראשונה, היו מדי שבת עולים על רכבת זו בתחנת עפולה פועלים יהודים מובטלים ורעבים, נוסעים תחנה אחת עד עין־חרוד ושם פונים למטבח הפרימיטיווי של הקיבוץ לקבל חינם צלחת מרק דליל.

כל אלה ועוד אסופים וסדורים בפורמט אלבומי, שראה אור לאחרונה בהוצאת "ספרית מעריב". כל מי שבלבו פינה חמה לארץ־ישראל במובנה הציוני יתבשם עם אלבום זה מלילותיה היפים של כנען.

מ. תלמי

יואל רפל

בשנים האחרונות נשכח מעט האיזור ואף אינו מופיע במפות הטיולים. החברה להגנת הטבע מבקשת להחזיר את הגליל התחתון אל המקום הראוי לו בתודעה הציבורית. לשם כך נקבע כי הכנס השנתי של החברה, המתקיים בחול המועד פסח, יוקדש לגליל התחתון ואף יתקיים בו. במהלך הכנס יתוודעו המשתתפים, בטיולים רגליים ובטיולי רכב, בטיולי סוססים ובג'יפים למיקומו המיוחד של הגליל התחתון כאיזור מעבר בדרך אל הצפון.

כנס החברה להגנת הטבע מהווה השנה, מחווה לישובי האיזור במלאת 50 שנה ל"חומה ומגדל" ולציון חמש שנים להתיישבות בגוש משגב. לנוחות המטיילים הרבים יוקמו 13 תחנות מידע וליד קיבוץ חוקוק תוצב תחנת צפיה בנדידה וקינון. משתתפי הכנס יוכלו להתוודע אל נופיו היחודיים של הגליל התחתון, יכירו את מפעלי הפיתוח הנרחבים שנעשו בשנים האחרונות (מצפים, דרכים חדשות) ויוכלו

אל הגליל התחתון

ללמוד פרקים ניכרים בתולדות הישוב היהודי בארץ־ישראל שהתמיד, במשך מאות שנים, בתבל ארץ זה.

חן המקום

חניון האגם

במעלה נחל ארן, כארבעה וחצי ק"מ מכביש חיפה־ת"א הישן, בפנייה השנייה ימינה, נמצא "חניון האגם" ובו שני אגמים אשר התקינה הקרן הקיימת לישראל. לימין הדרך נמצא האגם הראשון ועל שמו החניון. ליד שרותים ומקומות לעריכת פיקניקים והוא מוקף זיתים עתיקים ושבילי טיולים.

לשמאל הדרך – האגם השני, שנוצר ע"י כריית שני סכרונים אשר בנתה הקרן הקיימת לישראל, בשיתוף עם רשות הגנים הלאומיים. סביבו עצי דקל, חרובים, זיתים והדרים, שרידי בוסתן שהיה במקום ונעזב. גודל האגם, כשני דונמים, והוא מכיל מים ברוב ימות השנה. המים אינם ראויים לשתייה בגלל חשש לזיהום. מומלץ להביא מימיות, לשבת בשקט ולהתפעל: שווה כל מאמץ וכל טיפת זיעה.

כתב וצילם: ספקי

125 שנה מלאו לעתונות העברית בארץ־ישראל

שלושה צעירים, בשנות העשרים, עמדו ליד עריסתה של העתונות העברית. השלושה, בני "הישוב הקטן" שנדבקו בחיידק ההשכלה וחלמו חלומות גאולה, הניחו את הגליון הראשון של עתונם בראש חודש אדר תרכ"ג – 1863. יואל משה סלומון ומיכל כהן למדו את מלאכת הדפוס בעיר קניגסברג שבגרמניה. כבר שם החליטו לעסוק בעבודה זו בארץ, כדבריהם "למען נוכל המציא טרף ביתנו מעמל כפינו בעיר הקודש ירושלים". בשובם לארץ התחבר אליהם יחיאל בריל ויחד הקימו עתון שנועד לספק מידע ל־15,000 יהודי ארץ־ישראל ו"לבני עמנו שבגולה". השלושה היו הכתבים, הסדרים, המגיהים והמדפיסים של עתון "הלבנון".

בראש הגליון "נומר 1" נאמר: "יוצא לאור (לעת עתה) פעם אחת בחודש וכל איש אשר יחפוץ לאספו אל תוך ביתו לדעת משלום ירושלים יוכל להשיגו על־ידי כל פאסטאמט".

המאמר הראשון של העתון העברי הראשון בארץ, הוכתר בכותרת: "שלום ירושלים" והוא מספר בהרחבה על... מזג האוויר. "אכן, בשנה הזאת, הגשם בסדרים בא, בעת הנדרש, לא בשטף, לא יאריך ימים מספר, יום ירד הגשם ויומיים ייצא השמש מתופת העננים..."

"הלבנון" יצא שנה אחת בדיוק, 12 חוברות, עד שנסגר בפקודת השלטונות העותומאנים. יחיאל בריל המשיך את העתון בחו"ל, שני שותפיו פנו למפעלים פרודוקטיוויים ופרשו ממקצועם הראשון.

בקצרה

★ 3,100 דונאם של אגם, תעלות, ביצות, צומח טרופי, צומח אירופי, צמחי מים, עשרות מיני עופות, שפע צבעים וריחות, דגים שונים, חזירי־בר, נוטריות, ג'אמוסים – זה מה שנותר מימת החולה שהיתה לשמורת טבע. יבוש הימה והביצות נסתיים בשנת 1957. כעבור שבע שנים, ב־1964, הוכרזה שמורת החולה כראשונה עפ"י "חוק הגנים הלאומיים ושמורות הטבע". שלוש שנים מאוחר יותר זכתה שמורת החולה להיכלל ברשימת הפארקים הלאומיים ושמורות הטבע של ארגון האו"ם לשמירת טבע. לפני ימים אחדים נפתח במקום מרכז מבקרים ובו גם מוזיאון המתאר את ימת החולה שהיתה – ואיננה.

★ פרסומים חדשים: "מעגנים ונמלים בכנרת". המחקר המתפרסם בחוברת צנועה זו (הוצאת "אריאל") נעשה בשנות השפל של הכנרת 1973–1986, כאשר בעקבות ירידת מפלס המים נתגלו יותר ויותר מעגנים ונמלים קדומים, שנבנו, ברובם, בתקופה ההלניסטית והרומית. מנדל נון סוקר יותר מ־15 מעגנים ונמלים, מתאר את גודלם וכן את תפקידו הייחודי של כל אחד מהם. זוהי תרומה נוספת למחקר מקור המים החשוב ביותר, שהשנה לאחר 15 שנות שפל שוב נתמלא ועלה על גדותיו.

★ "מטוב טבריה". 804 פריטים ביבליוגרפים על טבריה והכנרת מביא גליון מס' 5 של "מטוב טבריה", כתב־עת מדעי של "המרכז לחקר טבריה", שהקימו עירית טבריה ואוניברסיטת בר־אילן, ומחזו השם השכיח בקובץ הביבליוגרפי – מנדל נון, כמובן, ששמו חתום על 31 מחקרים. גליון זה יהא בוודאי כלי־עזר לכל מי שיבקש, בעתיד, לעשות מחקר על אחד הנושאים הקשורים לימת הגליל.

TOMY®

הצעצועים ששמים את האחרים בכיס הקטן...
עכשיו במחירים לכל כיס

TOMY. משחקים מהנים ומרתקים שמפתחים את הדמיון, האינטליגנציה והקואורדינציה של מיליוני ילדים ברחבי העולם. מבחר צעצועי TOMY להשיג בכל חנויות הצעצועים המובחרות ברחבי הארץ וברשתות השיווק: המשביר לצרכן, שק"ם, המשביר המרכזי וכל־בו שלום.

TSP-1006 קטר תקליטים מנגן
מחיר מומלץ 37.6 ש"ח

TSP-7057 טורבו הגה
מחיר מבצע 60 ש"ח.

פופוידס (POPOIDS)

TSP-7062 טורבו חלל

TKY 1/4 סדרת ספרים למורה האלקטרוני
מחיר מומלץ 18 ש"ח (כ"א).

TOMY TEACHER

TMO-5019 מרבה גלגלים
מבצע 50 ש"ח.

TKY-9390 המורה האלקטרוני (TOMY ELECTRONIC TEACHER)
מחיר מומלץ 120 ש"ח.

TSP-1633 מעלולון מים
מחיר מומלץ 37.6 ש"ח

TSP-7054 פליפר אטומי

THK-2608 תבניות אופנה
מחיר מומלץ 27 ש"ח.

זוידס (ZOIDS)

TSP-7024 פליפר אלקטרוני
מחיר מומלץ 180 ש"ח.

TSP-7023 משחק טבלנות
מבצע 24 ש"ח.

Columbia
המכירה בסיטונאות בלבד

TOMY צעצועי איכות
תקופה בחיי כל ילד

מרדכי אלקו

פורד פרוב חדשה

האמריקנים מיצרים מכונית "פורד פרוב" חדשה, בעלת מנוע 2200 סמ"ק, המצטיינת בעיצוב ובכושר ביצועים. המכונית החדשה מיועדת, בעיקר, לאנשי עסקים צעירים והוצגה לראשונה בתצוגת רכב שנערכה בשיקאגו בפברואר השנה.

מכירת המכונית בארצות־הברית תתל בחודש מאי. מדינה אחרת שגילתה עניין במכונית הנה יפאן. בחברת פורד סבורים שמחירה של המכונית יהיה אטראקטיבי ביפאן, בגלל חולשתו יחסית של הדולר האמריקני כלפי היין היפני.

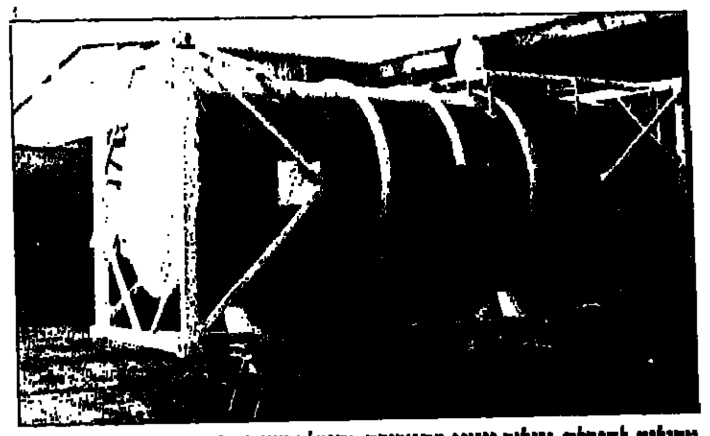

מכולות להובלת נוזלים יוצגו בתערוכת "תובלה ושינוע 88" שתתקיים בגני התערוכה בין התאריכים 28 ל־31 במארס, באירגון צוות שטיר. חברת "התכוף", המתמחה בייצור מכולות להובלת אבקות, גזים ונוזלים, תציג בתערוכה חידוש בתחום ההובלה בארץ – ייצור ישראלי בלעדי של מכולות מיכל המשמשות להובלת נוזלים שונים.

ניווט רכב בסיוע לוויינים

מהפכה צפויה בניווט רכב על הכבישים: בפיתוח חדשני של מערכת ניווט רכב בסיוע תיקשורת לוויינים, יוחל בקרוב באירופה וממנו עשויים ליהנות בעתיד נהגי רכב בישראל.

בפיתוח המערכת יושקע סכום של כ־100 מיליון דולאר. השותפות העיקריות הן: ממשלות צרפת וגרמניה, קונצרן המכוניות רנו, חברת הטלוויזיה הצרפתית לתיקשורת לוויינים, חברת האלקטרוניקה פיליפס ההולנדית ועוד.

מערכת הניווט תותקן בתוך שנים אחדות במכוניות רנו. בלחיצה על מתג יוכל הנהג יוכל לקבל מידע מראש על הנעשה בכבישים בדרך ליעדו, על ידי שימוש בתיקשורת לוויינים מתוחכמת. מערכת הניווט תבחר עבורו את הנתיב הנוח יותר, שבאותו זמן הוא פקוק פחות מנתיבים אחרים. בו זמנית תדווח לו על מצב תקינות הרכב.

רומניה חדשה

הרומנים פיתחו אב־טיפוס של מכונית נוסעים פרטית חדשה, שעיצובה החיצוני נאה וכושר ביצועיה נמצא כעת במבחני ניסוי מעשי. בניסוי משתתפות כ־2500 מכוניות, שנמסרו לחברות מוניות ולחברות גדולות אחרות שעיסוקן מצריך נסיעות רבות וארוכות.

לאב־הטיפוס החדש עדיין אין שם מסחרי. הוא מיוצר בשתי גירסות– 1400 ו־1600 סמ"ק.

המנוע 1400 הוא רגיל וזהה למנוע של המכונית דלתא 1400, הנמכרת בישראל.

הגוף והעיצוב של המכונית 1400 חדשה, זהים לאלה של המכונית 1600 החדשה. המנוע של 1600 חדשה, הינו פיתוח חדיש רומני מקורי.

יבואן המכוניות הרומניות, רמי אילון, אמר ל"מעריב" שבסוף הקיץ יגיע לארץ אב־טיפוס של המכונית החדשה בשתי גירסותיה לבדיקת משרד התחבורה. השיווק בארץ יתחיל בראשית 1989.

מי שמחפש את הציונות בשנת 1988, יצטרך קצת להתאמץ. היא אמנם לא נמחקה לגמרי מן המפה, אך נדחקה לקרן זווית. לראש ההר, יותר נכון, הר עמשא. השם הזה (מבטאים אותו כמו "המסע"), על שמו של שר צבא דוד המלך, נמצא על המפה בקטע הדרך המוביל לערד, צפונה לו וליער יתיר, על כתף הר חברון. יושבים שם, גבוה, מעל לירושלים, 60 חבר'ה צעירים, חניכי תנועת הצופים, הנמצאים בשרות נחלאי, רובם מהנח"ל המוצנח, ומתחבטים בבעיות שברומו של עולם.

הנקודה הוקמה על ידי התק"ם לפני כ־4 שנים. תחילה איישה כבני קיבוצים, שיצאו למקום לשנת שרות, להנחת תשתית לקיבוץ עתידי. מזה חצי שנה, יושבת כאן קבוצת נחלאים, שחלקם עומד להשתחרר מן השרות עוד מספר חודשים, וצריך היום להחליט על עתידו.

ישיבה של חבריה על הדשא. חושבים ועוסקים בבעיות עולם. צלום: נילי ארנועם.

שרותים שתשרת את החבר, ולא להיפך. נושא כמו עבודה שכירה למשל, במקום מערכת חינוך קיבוצית, המבוססת על חברות, מטפלות מתוסכלות, האם לא יהיה נכון יותר להשתמש במערכת חינוך שכירה, של אנשי מקצוע, הפועלים מתוך מוטיוציה ולא מתוך חוסר ברירה?".

צוות החשיבה בודק, בין היתר, מתן לגיטימציה למקצועות חופשיים. למה שלא יהיו בקיבוץ גם עורכי־דין? העקרון הוא: "אדם צריך לעבוד במה שהוא רוצה, לא במה שהחליט סדרן העבודה". מיצוי עצמי מלא של הבנאדם. השאלה שנשארה פתוחה: האם העבודה תגיע אל הקיבוץ, או שהקיבוצניק יצא אל העבודה. חוששים ממצב בו יהפך הקיבוץ להיות חדר השינה בלבד. רוצים להגיע למכנה משותף הרבה יותר רחב.

בהר עמשא, מניפים מעל הקיבוץ את דגל ההשכלה. כלל ראשון במסגרת מיצוי עצמי, ומתוך נקודת מוצא האומרת: "בן האדם הוא המטרה. החברה היא הכלי". כבר היום לומדים החברים במכללת ספיר, שליד אוניברסיטת באר־שבע. כאן באים לידי ביטוי שני עקרונות: 1. השוואת רמות ומתן הזדמנויות שוות; 2. העשרה עצמית של הבנאדם.

צוות חשיבה צריך לחשוב ולהחליט גם בשאלה "כיצד מחליטים". מערכת ההחלטות בקיבוץ מונחית, לדעתם, על ידי גורמים שאינם בהכרח נייטראלים. החלטות חשובות ברמת הפרט, מתקבלות על ידי הרמת יד מקרית באסיפה הקיבוצית. לפעמים גורמים כמו עייפות, שעה מאוחרת או "עשיית חשבון", מנחים את החברים בהחלטה גורלית. החבר'ה האלה רוצים להקים צוות חשיבה יותר מעמיק, שיטפל בשאלה "כיצד מחליטים", בדרך הרבה יותר עניינית, בשיתוף עם אנשי מקצוע רלוונטיים כפסיכולוגים וכו'.

שירי חנוכה בקצב הג'אז

צוות יחסי הגומלין הוקם על מנת לטפל בשאלה "אנחנו והם". אנחנו אומנם על פסגת הר גבוה, בודדים ומנותקים מן העולם, אך מעבר לגדר יש חיים אחרים. רוצים לקחת חלק בהתרחשויות. אומנם קיבוץ בודד, אך יש גם כוכבים. "אנחנו" זה תק"ם, ו"הם" זה גוש אמונים. יש גם בדואים ועל ידם בונים ישוב כפרי־קהילתי. היד מושטת לכולם, מעבר להשקפות פוליטיות וחברתיות. את חנוכה חגגו ביחד. צעירים בג'ינס, יחד עם דתיים חובשי כיפות. האזינו לדרשה של רב ושרו שירי חנוכה בקצב ג'אז.

אל ראש ההר

בהר עמשא, מניפים מעל הקיבוץ את דגל ההשכלה. כלל ראשון במסגרת מיצוי עצמי, ומתוך נקודת מוצא האומרת: "בן האדם הוא המטרה. החברה היא הכלי".

נילי ארנועם

להישאר, או לקום וללכת. זאת השאלה. הציונות על פרשת דרכים.

אחת השיטות להקמת קיבוצים אומרת, שאם יעבירו במקום מסויים הרבה גרעינים, סביר להניח שמכל מחזור יהיו כאלה שישארו במקום, ומאותם בודדים, כעבור מספר סבבים, יתגבש בסופו של דבר קיבוץ.

כאן, קמו החבר'ה ואמרו: לא עוד אנחנו קבוצת אנשים שרוצה להקים פה את ביתה. אבל רוצה להחליט בשביל עצמה. להחליט על עקרונות, לתת תשובות לשאלות קיומיות.

כך, בסיוע ובליווי של התק"ם, יושבים ומנסחים כאן עכשיו את האמנה. צעירים, שרק לפני שנה ושנתיים עוד חבשו את ספסל הלימודים, ותלו מבטים בוהים במורה לאזרחות, יושבים עכשיו באסיפת קיבוץ ומתווכחים בלהט על אמנה חברתית. לא זו של המהפכה הצרפתית, אלא זו של המהפכה הקיבוצית. ציונות 1988.

קשה עם העקרונות הנוכחיים

הקימו חמישה צוותי חשיבה. צוות "עקרונות יסוד", "יחסי גומלין", "תפיסת הגירול", "תעסוקה" ו"ועדת תרבות ומשק".

"קשה לנו עם העקרונות הנוכחיים" אומר אורי עינת, מזכיר הקיבוץ, בן 20, "אי־אפשר לחיות לפי עקרונות שלא מאמינים בהם ובמה שעומד מאחוריהם. כך נוצר הצורך לעבד עקרונות חדשים, ואנו נמצאים עתה בתהליך מעניין של שלבי חשיבה מתקדמים, ברמה הפילוסופית של הדברים".

שאלות הרוח־גורל, של הכלי והמטרה, סיבה ומסובב, מי למען מה.

"הקיבוץ בנה מערכת שרואים כזאת" הם אומרים, "שצריכה לחזין את עצמה בהרבה חברים מתוסכלים. אנחנו רוצים מערכת

כבר עכשיו סרוד צוות "תפיסת הגירול" בשאלה, האם על הקיבוץ להישאר קטן, אינטימי, עם ערבות הדדית גדולה בין החברים, או גדול, שבו אין מכירים אחד את השני. רוצים ליהנות משני העולמות. אולי קונפדרציה בין כמה קיבוצים אוטונומיים, תתקבל כפשרה.

ואל תחשבו שהם יושבים שם למעלה, במרומי האולימפוס, ומתבודדים עם שאלות הרוח־גורל. הם מתעוררים השכם כל בוקר, ויוצאים לעמל יומם. פועלים, שכירי־יום, בעבודה שחורה, מבצעים עבודות גיזום ביער עבור קק"ל. יש להם כרם שעוד לא מניב וגם מטע של "אפרשוף" שעוד לא נותן פרי. הם מפעילים תחנת דלק ומזנון בצומת סוקת, וגם שלוחה של מפעל שמשות. את השנה הזאת סיימו בעודף הכנסה של 300,000 שקל.

למה הם בכלל שם? מי צריך אותם?

ציונות, בלי מרכאות. זאת התשובה. עם ישראל שלח אותם, ולא לחינם. האיזור נמצא בסכנה של התפשטות הבדואים ותפיסת חזקה על קרקעות המדינה. הם גם יושבים כתריס על גב ההר, בין הישוב הערבי והבדואי הצפוף שבהר חברון, לזה המתון, שבבקעת ערד. ישוב, שאם יתחבר לזה שמעבר לגבולות הקו הירוק, עלול גם הוא להפוך שוה.

זרע הגרעינות כבר נמצא אצל מפוני תל־מלחתה, שנעקרו ממקומם עם הקמת שדה התעופה. חוץ מזה, לישיבתם שם חשיבות במורשת ההיסטורית: אין להשאיר חבלי ארץ ריקים מהתיישבות יהודית. הציונות חייבת להמשיך וליישב את הארץ.

הציונות, זה הם. ■

יוצאים לדרך

דן ארקין

בבתי המלון סומכים יותר על התייר הישראלי

בשנת 1987 נרשמו 5.5 מליון לינות של ישראלים בבתי מלון בארץ, שהן בין 25 ל־35 אחוזים מכלל הלינות במלונות ישראל – מסר מאיר שוק, מנהל מרכז תיירות מרפא ונופש בטבריה, בכנס שבו השתתפו 100 נציגים של מקומות עבודה וועדי עובדים של המפעלים הגדולים בישראל. מטרת הכנס היתה עידוד תיירות פנים.

אבי זיו מחברת קל – שירותי תיירות, מסר כי השוק הישראלי הוא פלח שוק יציב וקבוע ובתי המלון מסתמכים עליו בימים אלו יותר מאשר על תיירות נכנסת מחו"ל. מנהלי המלונות הגיעו להכרה שיש לשפר את השרות לישראלים וכי התייר הישראלי מגלה את ארצו ומרבה לנצל שרותי תיירות אלו ויודע כיום לברור בין בתי המלון הטובים.

נציגי ענף התיירות בצפון בארץ קבלו על כך שהתייר הישראלי עדיין לא גילה את מלוא יופיו של הצפון. הוא מעדיף לרדת לאילת, אם כי מבחינת מעלות החום יש הפרש של שתי מעלות בלבד בין טבריה לאילת. נציגיהם של ועדי העובדים ביקשו לדעת מדוע משלם התייר הישראלי במלון יותר מאשר התייר מחו"ל. הוסבר להם שתייר החוץ מגיע בדרך כלל לתקופת שהות של שבוע עד שבועיים בעוד שהישראלי שוהה במלון בממוצע בין 3 ל־4 ימים ובדרך כלל רק בסופי שבוע.

לחץ וצפיפות באולם הנוסעים בנמל התעופה בן־גוריון. הבעייה תיפתר בקרוב.

בית הנתיבות בנתב"ג משנה פניו

פסח ועונת תיירות־האביב והקיץ קרבים ובאים, והיוצאים חו"לה מנמל התעופה בן־גוריון יסבלו השנה מעט אי־נוחות בגלל עבודות הבנייה המתבצעות בבית הנתיבות. אולם בעתיד הלא־רחוק מובטח להם בית נתיבות גדול, רחב ידיים ובעל שרותים משופרים.

מנכ"ל רשות שדות התעופה, צבי גוב־ארי, מוסר כי השנה מצפים שבנתב"ג יגיע מספר הנוסעים ל־3.6 מיליון, אולם נמל התעופה הבינלאומי היחיד של ישראל חייב להערך לתנועה של 4.5 עד 5 מיליון נוסעים בשנה. לפיכך מבצעים עתה את השלב הראשון, והוא הרחבת אולם הנכנסים בבית הנתיבות. תוחלף מערכת מיון המזוודות באולם היוצאים ואילו באולם הנכנסים מגדילים את מספר הדלפקים של ביקורת הגבולות ותותקן מערכת חדשה של מסועים (קונווירים) לקליטת מזוודות של נוסעים המגיעים מחו"ל.

כל זה בשלב א' של העבודה והשיפוצים. לקראת שלב ב', לטווח רחוק יותר, יש עדיין התלבטויות: גוב־ארי אומר ששוקלים כמה חלופות: יתכן שייבנה בית נתיבות נוסף, בסמוך לקיים, ואז תהיה חלוקה של בית נתיבות אחד לנוסעים יוצאים ושני לנכנסים, או לחלופין – שבית הנתיבות הנוסף ישמש רק את נוסעי "אל על". על כל פנים, בטרמינל החדש יותקנו "שרוולים", כמקובל בנמלי תעופה בעולם, שיאפשרו מעבר ישיר מהמטוס אל האולם בלי לנסוע באוטובוסים מן המטוס לאולם וכן בכיוון ההפוך.

פרוייקט נוסף שכבר הוחל בבנייתו – מגרש חנייה לצבור המגיע לנתב"ג, והפעם יהיה זה מבנה רב־קומתי. בשלב הראשון בונים קומה אחת, ומאוחר יותר יוסיפו עוד 4 קומות חנייה. הקומה האחת תוסיף לנמל עוד 350 מקומות חנייה לנוחות הצבור והיא תהיה מוכנה לקלוט מכוניות עד סוף השנה האורחית. הנהלת רשות שדות התעופה מתכננת גם הקמת תחנת כיבוי אש חדשה בנמל וכן הקפת כל שטח הנמל בגדר אלקטרונית משוכללת לשיפור הבטחון.

ולנוסעים לאילת או לצפון, מבשר צבי גוב־ארי על שיפורים המתבצעים לעת בשדה דב: מרחיבים ומשפרים את בית הנתיבות הקיים כשלב ביניים, ומאוחר יותר ייבנה בית נתיבות חדש לתעופה הפנים־ארצית.

איך טסים האפרוחים לפיליפינים

אחת לכמה שבועות מגיעים לנמל התעופה בן גוריון 270 קרטונים ובהם כ־11,000 אפרוחים בני־יומם ממושבי הארץ למשלוח לחו"ל.

לא סתם חו"ל, אלא שהיצורים הקטנטנים הללו נוסעים רחוק ומגיעים אפילו למנילה שבפיליפינים, שם יש ביקוש רב לאפרוחים הישראליים. אפרוחים מסוגלים לחיות 72 שעות ללא מזון ומים, וכך הם טסים מתל־אביב לציריך, ממתינים שם לא יותר משעה וחצי ומועמסים על מטוס "סוויסאייר" היוצא למנילה. רובם מגיעים בריאים ושלמים, אולי קצת עייפים.

זה אחד מסוג המטען שמטיסה חברת התעופה השוויצית במטוסיה, ממסוף המטענים החדש שחנכה בשבוע שעבר בנמל התעופה בן־גוריון. מנכ"ל "סוויסאייר" בישראל, אלפס אקרמן, מספר שהנהלת החברה שמה בשנים האחרונות דגש רב על ענף המטענים האויריים והסניף הישראלי רכש לו מקום של כבוד בתחום זה: ישראל היא התחנה הרביעית בעולם בכמות המטענים היוצאים ונכנסים במטוסי החברה, אחרי ניו־יורק, ציריך וז'נווה.

מנהל שרותי המטען של "סוויסאייר" בישראל, עובד שם־טוב, מספר כי החברה מפעילה רשת מחשב מיוחדת שכינויה Carido, המטפלת רק במטענים. החברה מובילה מטעני יצוא חקלאי, חלקי מכונות, יהלומים, תכשיטים וזהב ומוצרי טקסטיל. "סוויסאייר" מפעילה גם שרות אקספרס מדלת־לדלת של חבילות קטנות לחו"ל ומחו"ל. מדובר, בעיקר, בשרות להעברת מסמכים או חבילות, שמשקלן אינו עולה של 10 ק"ג או שערכם אינו עולה על 100 דולר. מכתב יגיע מהארץ לנמען, בכל מקום בעולם לשם טסים מטוסי "סוויסאייר", לא יאוחר מ־48 שעות. המחיר: 56 דולר לאירופה, 86 דולר לארה"ב.

רשת מלונות ישרוטל ערכה לשני המבצעים הארציים – "ישראל לובשת נקיון" ו"הצבעה לתיירות" – ותרמה את מנהלי מלונותיה באילת כדי לשמש דוגמה וגם כדי לעשות מחווה לנהגי המוניות המסיעים את התיירים באילת. כל מנהלי המלונות הבריקו על "יום רחיצת מוניות" וכך אפשר היה לראות את מנהל מלון "ימן סוף", אלברט הררי, ואת מנהל "המלך שלמה", דניאל רוגר, שוטפים מונית צהובה.

עם תרמיל – ובלעדיו

אגם אוסואיה הקפוא, טוב להחלקה על קרח.

בדרך לקרחון

קרחון מרטיאל אינו המרוחק ביותר בארץ האש, אבל הדרך אליו מזמנת נוף מרהיב ומספר הפתעות, כמו פטריות־דרווין הורידות הצומחות על העצים המושלגים.

נכתב וצילם: אילן זאור

המחבר, ליד מכונית החילים המיטשת לאיזור הקרחון מרטיאל.

בחרתי טרק לקרחון מרטיאל, GLACIAR MARTIAL, צפונית־מערבית ל־USHUAIA בארץ האש. לא הקרחון המרשים ביותר בדרום ארגנטינה, כה מתנשאים קרחונים מיוחדים במינם, התוחמים אגמים רחבי ידיים, ומושכים תרמילאים רבים. אך גם לקרחון מרטיאל ייחודו: בתחומו יש מיתקנים לספורט שלג למיניהם ובהיותו מרוחק תיירים ותרמילאים, אפילו הרפתקאניים, כמעט אינם מגיעים אליו. מה גם, שהעפלה אליו אינה מספיק דרמטית ולא תהיה מלווה בתאורים של "כמעט נפילה לתהומות". היא גם קצרה יותר.

לאחר שווידאנו שאפשר לצאת לקרחון מבחינת מזג האוויר, יצאנו לדרך. עברנו בתוך יער, שרכים מעצים כרותים, כי תעשיית העץ מפותחת מאוד באיזור, ובצדם – נטיעות חדשות. כל העת יש להלך בזהירות ולא לרדת מהשביל, המכוסה לעיתים שלג. קורה שהשלג מסתיר בור או סדק בהר.

מאמץ ההעפלה משתלם. מפיסגת הקרחון נשקף נוף מרהיב, לא רק על האגמים, גם על צ'ילה. לאורך הדרך מגלים גם תופעה נדירה – פטריית דרווין. לפטריה זו היה כבה וכסה כמות אינדיאנים, אך השם הנפוץ ביותר היה "לחם אינדיאני". זו פטריה צהובה, הגדלה בחורף על גזע עץ האשור, כאשר העצים בשלכת ומכוסים שלג. המראה נפלא: מבין העצים מבצבצות נקודות והובות, כמו להבות זעירות של נרות דולקים במעבה היער. פטריה זו מגרה את העץ להצמיח סביבה תפיחה ומוציא טבעת בולטת. באוקטובר ובנובמבר אפשר לתלוש בקלות את קליפת התפיחה העצית. בשאר החודשים הקליפה קשה יותר ואפשר להורידה רק בכלים חדים. בני האיזור עושים ממנה חפצים אמנותיים ומקוריים, הנמכרים בחנויות באוסואיה ובריו גרנדה.

מידע למטיילים

- סוכן הנסיעות העורך סיורים לקרחון הוא רוכבו סור SUR RUMBO, משרדו ברחוב סן מרטין 342, טלפון 91139.
- משרד מידע לתיירים, המספק מפות ומידע על סיורים בסביבה, שוכן ברחוב סן מרטין 524, טלפון 91421.
- קמפינג בפארק הלאומי של ארץ האש, ליד אגם רוקה LAKE ROCA, 15 קילומטר מאוסואיה. יש גם חדרים עם מקלחת. בדרך לפארק הלאומי, ישנו קמפינג ריו פיפו RIO PIPO; 5 קילומטר מאוסואיה.
- מומלץ גם סיור אווירי של חצי־שעה בשמי ארץ האש. פרטים במועדון חיל האוויר במקום, או במשרד המידע לתיירים.
- למי שאינו מסתדר לבד, יש סיורים לאגמים ולמפלים בסביבה. הטיול ליום שלם, כ־20 דולר.
- והאחרון חביב – שיט מרתק ויקר לאנטארקטיקה. השיט נערך בחודשי דצמבר, ינואר ופברואר, נמשך עשרה ימים וכולל אוכל ולינה עם 6 או 4 אנשים בקבינה תחתית, ללא אמבטיה. הסיור הזול ביותר עולה כ־1,220 דולר. מומלץ ביותר, למי שהכסף אינו הצד החלש שלו. פרטים נוספים במשרד הנסיעות אנטארטור ANTARTUR, רחוב סן מרטין 1600, טלפון 92247.

עצות לתרמילאים

אנו פותחים פינה לעצות שדה שימושיות. ינתנו כאן פתרונות למצבים שונים הנקרים בדרכם של המטיילים. העצות ינתנו מנסיוני האישי וכן מנסיונם של אחרים שיכתבו אלינו ויספרו את סיפורם.

★ למגיעים לשיט בנהר פקסאנתאן בפיליפינים – הצטיידו, נוסף לכובע ולמשקפיים, במכנסיים ארוכים לשמירה על רגליכם במהלך השיט במעלה הנהר כאפיה או חולצה רזורבית. לעיתים השמש יוקדת, רגליך נשרפות מבלי שאתה חש בכך. מטייל שנפגע, רגליו מאדימות ומתכסות בבועות מים. ברור שאין צורך להוסיף שמטייל כזה סיים כאן את הרפתקאותיו.

★ בסיורים בג'ונגלים במקום שמי־שתיה אינם בנמצא, אך אתם בכל זאת רוצים לאכול מצלחת שאין אפשרות לנקותה לאחר הארוחה, מומלץ להצטייד בשקית ניילון. משחילים את הצלחת לתוך שקית הניילון, שמים את האוכל על הניילון. לאחר סיום הארוחה, שולפים את הצלחת ומשליכים את הניילון. הצלחת מוכנה לארוחה הבאה. "שיטה" זו למדתי מנשים אינדיאניות בבוליביה. הן מוכרות מזון בצלחות אותן אין שוטפות אף פעם. פיסת נייר מונחת על הצלחת ולאחר שסיימת לאכול הן משליכות את הנייר ומניחות אחר במקומו. רבים חשים לאחר מכן בקיבתם. פאטנט הניילון יכול למנוע זאת.

לעומת זאת, תוכלו לספר שהייתם מעל העיר הדרומית ביותר בעולם, חזיתם בנופים עוצרי נשימה וצומת מיוחד. הטיול נמשך שעתיים עד ארבע שעות לכיוון אחד, לפי קצב ההליכה ולפי התור בתחנת הרכבל המביא אותך לנקודת הזינוק, ממנה מתחיל הטרק לקרחון. הטרק נסלל וסומן על־ידי מועדון משוטטים מאוסואיה. הדרך מטפסת בעקבות נהר אספרנזה ESPERANZA. יש לשים לב לסימון השבילים, בגלל ריבוי הנתיבים, העלול לגרום לסטיה משמעותית, עד כדי תגעה ליער אחר.

העמק הרחב המשתרע למרגלות הקרחון, מרהיב ביופיו. הוא מכוסה פרחי הרים יפהפיים וממנו יש תצפית על נופים פראיים, סמוכים לתעלה־באגל, הגדולה ביותר של ארץ האש – DE BEAGLE CHANNEL. מעמק זה, אפשר לחצות את אחד ההרים ולהגיע למטה, לקניון אנדורה, ANDORA. ממשלת ארגנטינה סללה דרך רחבה למדרון הסקי, שם ממוקם מתקן הרכבל, המוביל לעמק הסמוך לקרחון. במיתקן זה יש "צעצועי שלג" להשכרה, כמו אופנוע שלג, מכונית עם שרשרות לשלג ומגלשות סקי. המקום עתיד להפוך לקומפלקס משוכלל לספורט החורף. עונת הסקי נמשכת כאן מאמצע יוני עד אוקטובר, אם יש מספיק שלג. באיזור ראוים גולשי סקי רבים, בהם ילדים קטנטנים, מאומנים היטב.

עוד צ'ופר: באותו חבל ארץ המלא הפתעות, הוא האגם בציר אוסואיה עצמה, סמוך לדרך המובילה לנמל התעופה. האגם הופך בחורף למשטח קרח ענקי, עליו ניתן להחליק.

לצעירים ולצעירים ברוחם: נביא כאן עצות ומידע עדכני על טיולים למקומות משעשעים, בעלי כוח־משיכה ביותר. המדור מיועד בעיקר למטיילים עם תרמיל על הגב, אבל אפשר גם עם מזוודה. נוסף למסלולים מיוחדים, נביא כתובות של מקומות לינה זולים. נציין מה מותר ומה אסור לעשות במקומות אלה. ניתן גם לשאול הזמנות להתנבאו (אנא, מקצרה), בתרומת מידע מנסיון אישי וכסיפור חוויות. נשיב על שאלות ונקל על יצירת קשר בין מטיילים.

המעוניינים בכל אלה, יפנו לעורך המדור: אילן זאור, מערכת "עכבר לעניין", ת.ד. 20010, תל־אביב 61200

אופנת ווינדזור

אופנת לימודי השפות בחו"ל מתחילה לפרוח. משרדי נסיעות ואנשים פרטיים, קשורים עם בתי־ספר במערב־אירופה, מציעים לתלמיד הישראלי בילוי חופשת קיץ + לימוד ושיפור שפה זרה

נעה גל

בימי הביל"ויים ראגו משפחות אריסטוקראטיות לייבא מורה לצרפתית לילדיהם. היום שולחים את הילד למקורות, כדי לרכוש את יסודות השפה. ווילס ווינדזור מועדפים על פני "ברליץ" וה"שיטה האור־קולית".

ורדה ענתבי טורחת זו השנה השישית על הסעה לאנגליה של קבוצות בני־נוער ומבוגרים אנשי מקצוע, מהנדסים, רופאים ובנקאים, הזקוקים לשיפור ידיעותיהם בשפה האנגלית. החל מהשנה שעברה היא מתאמת גם לימודי צרפתית בשווייץ, בבתי ספר בתנאי פנימיה, או אצל משפחות מקומיות.

בתי־הספר אתם קשורה ענתבי באנגליה, פועלים כל השנה ומקבלים תלמידים מגיל 17 ומעלה. בחודשי הקיץ נפתחים קורסים מיוחדים במחזורים בני שלושה או ארבעה שבועות, למשך ארבע עד שש שעות לימוד ביום.

ישנם סידורים גם עבור ילדים המבקשים לשהות בפנימיה השומרת על כשרות. על תרי"ג מצוות לא שומרים שם, ובנים ובנות שוהים יחד, אבל בנוסף לכשרות שומרים על מנהגי השבת.

לדברי ענתבי, 90 אחוזים מהילדים הלומדים בפנימיה הם ילדי יהודים אנגליים ועשרה אחוז באים מארצות אירופה, ארה"ב וישראל. הלימודים בבתי הספר מתקיימים בכיתות קטנות בהן 12 עד 14 ילדים בכתה.

"רוב הילדים בני 12, 13, מקבלים את הנסיעה כמתנת בר־מצווה

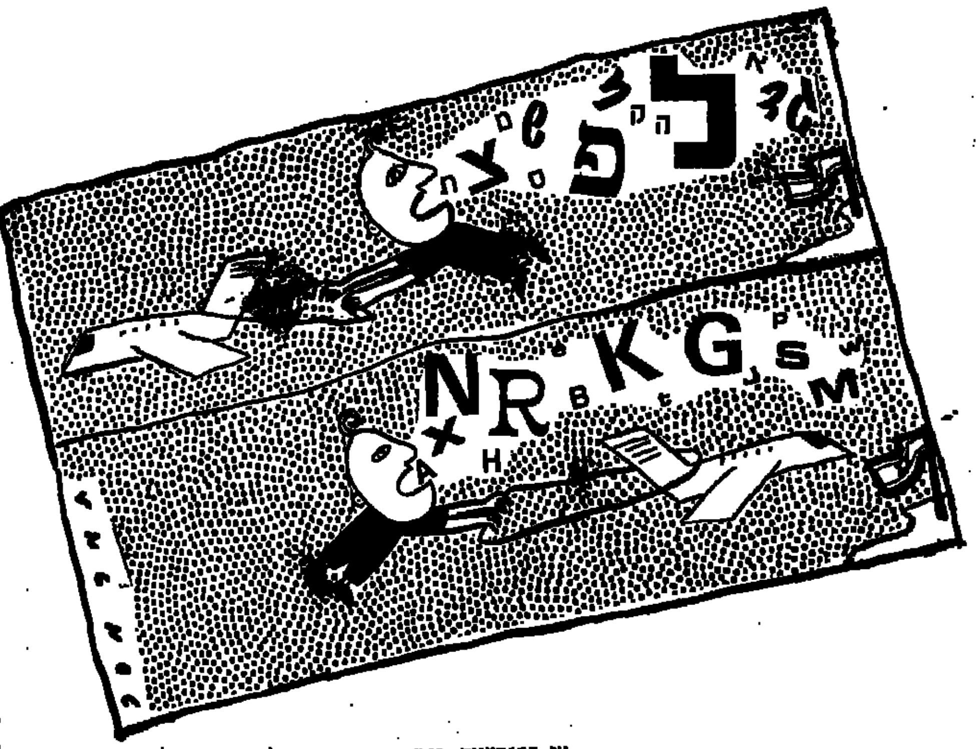

או בת־מצווה, ויש גם מי שזקוק לשיפור ממשי לפני בחינות הבגרות, או כדי שיוכל "לעלות כתה בבית ספרו", מסבירה ורדה ענתבי.

היא עצמה שומרת, לדבריה, על קשר קבוע עם האחראים על הלימודים, מבקרת מדי שנה בבתי הספר ומכירה את כל אנשי הצוות וההנהלה. אחרי יום לימודים מארגנים גם פעילות ספורטיבית וחוגים כמו: וידאו, ציור, פיסול, קרמיקה. פעם בשבוע מתקיים טיול להכרת מרחבי הממלכה הבריטית הסמוכה לבית הספר.

השהייה בפנימיה במשך ארבעה שבועות מסתכמת בין 500 ל־1300 שטרלינג וכוללת שלוש ארוחות עיקריות ביום, פלוס שתי ארוחות ביניים. למשך שלושה שבועות – בין 400 ל־1000 שטרלינג. התשלום מראש ואינו כולל כרטיס טיסה הלוך ושוב. את הילדים מסיעים משדה התעופה לבתי הספר ובחזרה ביום הטיסה.

ביום הראשון לשהייתם מתקיימים מבחני חלוקה לרמות שונות, ואם באמצע תקופת הלימודים ימצאו שילדך לא התאים לדרישות – הוא יידרש לשוב הביתה בצירוף חלק מהתשלום. השהייה במשפחה, בהתאם לרמת הארוח (מספר ארוחות ביום, הסעה לבית הספר וחזרה מדי יום וכו') בין 400 ל־1000 שטרלינג.

ורדה ענתבי מארגנת גם לימודי צרפתית בשתי פנימיות בשווייץ. אחת מהן "לה רחי" היוקרתית, בית ספר עם פנימיה, לבני המעמדות שעירוני א' ו"הרצליה" לא עונים על הקריטריונים החינוכיים שלהם. במשך הקיץ אפשר לשהות בשתי הפנימיות לצורך שיפור השפה בלבד, בתנאים מקבילים ללימודים באנגליה וגם כאן נהגים מארועים חברתיים וספורטיביים משלימים לשעות הלימוד. המחירים בהתאם לרמת המוסד, בין 2000 ל־5000 פרנקים שוייצים לתקופה של 3 עד 5 שבועות.

אווירה בין־לאומית

גם בכנען טורס, בסביון, מארגנים תוכנית לימודים בפנימיה בשווייץ, שתחל לפעול הקיץ. את התלמידים, בני 14־18, יטיסו למשך 3 שבועות, בקבוצות של עד 20 ילדים, עם מלווה ישראלי צמוד, שישהה איתם במשך תקופת הלימודים. תמורת 2100 פר"ש לשלושה שבועות זוכים הילדים ב־3 ארוחות ביום, הסעה משדה התעופה ובחזרה, מבחני סיווג לרמת ידע ביום הראשון ואווירה בין־לאומית עם בני נוער סקנדינאוויים ואמריקניים. הלינה – מקסימום שני ילדים בחדר. התשלום כולל גם את הטיולים שבמסגרת תכנית התיור. תמורת תשלום נוסף אפשר ליהנות משירותי כביסה וגיהוץ.

גם כאן האוכל אינו כשר וגם כאן אם מתברר שהילד "אינו עונה על הדרישות של המסגרת" מתחייבים ההורים מראש לקבלו בחזרה יחד עם חלק מסויים מהתשלום.

המארגנים מסבירים: "הרעיון נולד משום שגילינו דרישה שלא היה לה מענה ללימודים האלה. הפנימיה שמדובר בה חודשה לאחרונה והיא ברמה גבוהה מאוד. התשלום אינו גבוה משום שאנחנו מעוניינים להצליח ולחדור לתודעת ההורים".

שיפור ברמת הידע

חברת "בוא ניסע" תורמת אף היא את חלקה לשיפור השפה האנגלית בארצנו ומארגנת חבילות לימודים משולבים בנופש בתנאי פנימיה, או אצל משפחות. ב"בוא ניסע" מתמקדים באנגליה בלבד. לדברי מוטיק בריקמן, מנכ"ל החברה, הם פועלים כבר ארבע שנים בעזרת חברה אנגלית בשם "אנגלו וורלד" המארגנת לימודים בחמש פנימיות אנגליות. ישנם מוסדות המקבלים תלמידים בני 13 עד 16 בלבד וישנם שמקבלים רק מגיל 16 ומעלה.

התוכנית היא למשך חודשי הקיץ בלבד, לתקופה שבין 3 עד 12 שבועות בקבוצות מאורגנות, ואפשר לשלב בה טיול באנגליה כולה. המתכונת היא: טיול ואחר־כך פרק זמן ללימודים, או להיפך. לאנשים בודדים המצטרפים ללימודים ללא מסגרת של קבוצה, ישנה אפשרות ללמוד גם בשאר חודשי השנה.

בריקמן מעיד "כאב לבת שנהנתה מהכיף הזה", שיש כהולס "גם לימודים של ממש ושיפור ניכר ברמת הידע". בשנה שעברה הטיסו, לדבריו, כ־350 בני נוער. גם כאן נערכים ביום ראשון מבחני שיבוץ על פי רמתו של התלמיד. התנאים שמציעה חברת "בוא ניסע" נשמעים קצת אחרת מאשר בהצעות הקודמות, והמחירים בהתאם: בפנימיה התשלום למשך שבועיים הוא 640 שטרלינג. למשך 4 שבועות – 970 שטרלינג. וזה כולל ארוחת בוקר אנגלית וארוחת ערב חמה. בצהרים ארוחה מסובסדת בקפיטריה של הפנימיה. ודוגמה אחרת של תנאי שהות תמורת שבועיים – 585 שטרלינג עבור כלכלה מלאה ו־825 שטרלינג למשך שלושה שבועות.

לדברי בריקמן, בכל פנימיה ישנם סידורים אוטומאטיים לכביסה, חנות מכולת ופעילות ספורטיווית וחברתית: טיולים בסביבה, הליכה משותפת לסרט או להצגה, נסיעה באוטניים, משחקי וידאו, שיחות אחר הצהרים לליטוש נוסף של השפה. "האוכל אינו כשר. אנחנו גם מפעילים איש קשר ישראלי העורך מדי יום סיור בין כל בתי הספר, מתאם ומשגיח ומשכיח דאגות וגעגועים".

השהייה במשפחה עולה 308 שטרלינג וניתן להענות לבקשות מיוחדות לשהות במשפחה יהודית. התשלום החל מ־15 במרץ 1988 נערך כולו בארץ, לדברי בריקמן זו החלטה כללית של ענף התיירות והנסיעות והכוללת גם שהיה בפנימיות.

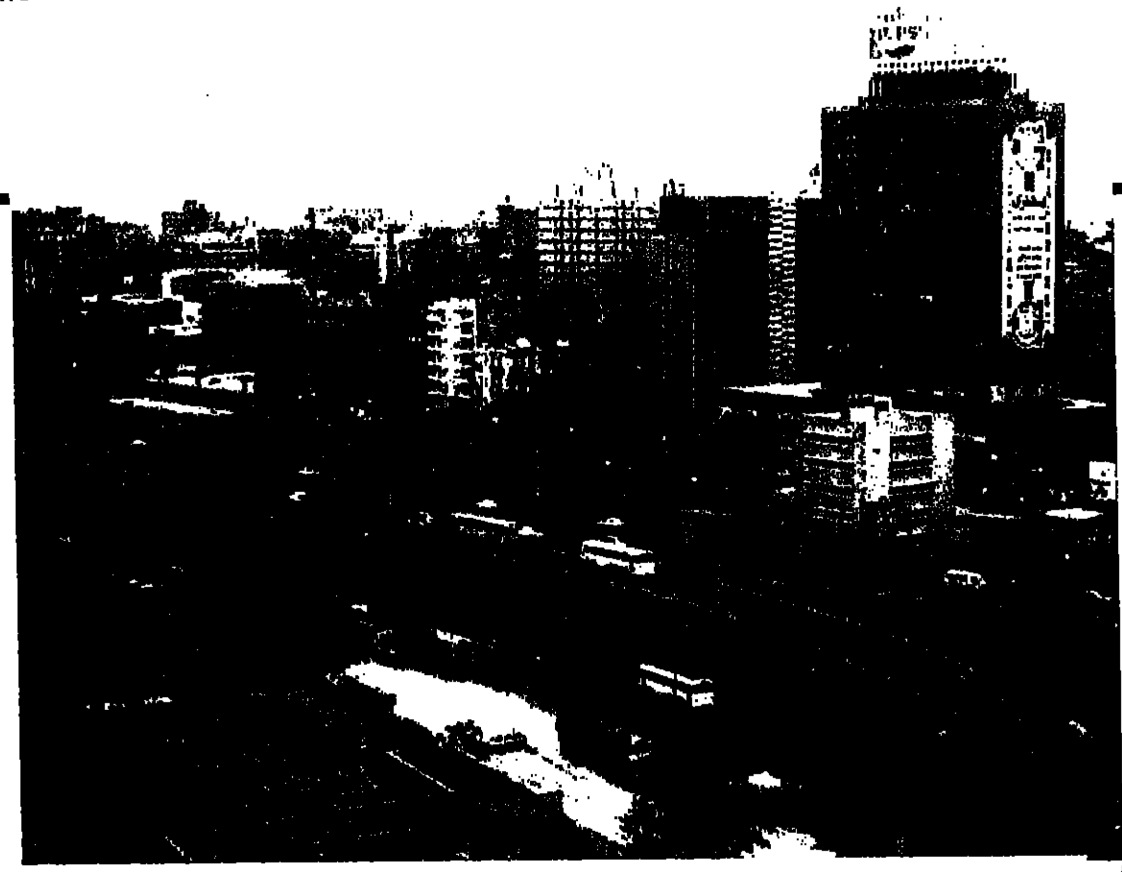

משמאל – קהיר מודרנית [illegible], שהכבישים העיליים הם אחד מביטוייה. לעומת זה, במרכז, ביקתות החומר של הכפריים לאורך הנילוס, המשקים את שדותיהם במיני התעלות, באותן שיטות מלפני אלפי שנים.

תצלומים: ז. עופר

מצריים עכשיו

עשר שנים אחרי ביקור סאדאת, החזרנו ביקור גומלין למצרים. זה היה גם הטיול המאורגן הראשון שלנו, תמיד נסענו לבד. בספרים תמצאו הסברים חשובים על אחרים. כאן יש מסקנות ועצות שאין בספרים.

תהילה עופר

מצריים? עכשיו? אמרנו שבכביש ואדי ערה יותר מסוכן. ברגע שחצינו את תעלת סואץ למדנו כי המצרים חושבים שגם כביש אסמעיליה־קהיר עלול להיות מסוכן לישראלים. האוטובוס שלנו זכה לליווי משטרתי עד קהיר, שם נבלענו בהמון התיירים, שבתוכו הישראלים הם פסיק קטן. זה מה שאמרנו גם למי ששאל למה אנחנו "נותנים פרס למצריים", הכנסות במטבע זר, במקום להענישה על השלום הצונן. הסברנו כי התיירות היא מקור ההכנסה השלישי במצרים (אחרי הנפט ותעלת סואץ) ומי זקוק לנו. צריך לראות 40–30 קבוצות בעת ובעונה אחת במוזיאון קהיר כדי להבין זאת. גם בלוקסר ובבריטיש־מיוזאום לא רואים דוחק כזה. לא התיירים מישראל, אלא השלום חשוב למצרים, שלא תיפגע חלילה התרנגולת המטילה ביצי מטבע זר.

בכל מקום קיבלו אותנו יפה מאד, אבל מצאנו גם גישה שונה לחלוטין, בעתון EGYPTIAN GAZETTE שהונח מדי בוקר בפתח החדר במלון. היתה שם הערכה שפורסמה ב"אל גומהורייה", על תרומת התיירים למצריים, לפי ארצות המוצא: תיירים ממדינות ערב נשארים הכי הרבה זמן ומוציאים הכי הרבה כסף; האירופים, האמריקנים והיפאנים באים במאורגן, נשארים מעט ומוציאים מעט; ממדינות הגוש המזרחי באים במשלחות ואין להם כסף. והישראלים: "הם הפסד נטו", כתוב. למה? כי אנחנו קמצנים, מביאים מוצרים למכירה, מנסים לחלוב מידע וסוחרים במטבע זר, בסמים וב ...סקס. אני מעידה על עצמנו שהיינו נקיים מכל אלה. והוצאנו די הרבה כסף. במצריים זה קשה, כי הכל זיל־הזול.

וזה שהמצרים לא באים אלינו לא מפריע לכם? נשאלנו. ומברזיל, מנורווגיה ומיוון פוקדים אותנו התיירים בהמוניהם? השבנו בשאלה, הפסקנו להתנצל – ונסענו. לראות זכר מהמם של העולם העתיק, בארץ ערבית שעשתה אתנו שלום. עבור מי שאינו מותרים את מצריים מסיבות מצפון (רומה־לא־דומה לגרמניה), זה טיול־חובה. כבר אמרו את זה לפני.

ראגתנו העיקרית היתה שזה טיול מאורגן, עם הרגש על "מאורגן". תמיד אנחנו מטיילים לבד. מה יהיה אם אחד יסתוב לקניות ואחר למועדוני לילה ואחר ינדנד ויפגין ידענות? כאן, עצה מספר 1: טיול לא־מאורגן למצריים אפשרי, אבל לא הייתי ממליצה עליו. במצריים תשכחו ממוטלים אמריקנים, בד־אנד־ברקפסט בריטי, צימר אוסטרי וסובה יוגוסלווי. תשכחו ממסעדות זולות ונקיות, לא מק דונלד אמריקני ולא רוטיה צרפתי. אשר לביצוע ההזמנות של שירות כלשהו, אדם פרטי לא יידע מתי, כמה ולמי להציע את הטיפ (מילה מעודנת מאד) הגואל.

עצה מספר 2: עליכם לנדנד במשרדי הנסיעות ולחברים שביקרו במצריים, ולברר עד כמה שניתן, מה אופי הטיול המוצע. קל וחפיף, קצת פירמידות וקצת קניות של דברי עור, קצת מוזיאון וקצת רקדנית בטן, או טיול שבסיומו תוכלו לעשות דוקטורט על עתיקות מצריים, להספיק בקושי לקנות כמה פפירוסים למתנות ולחוש מספיק ריגוש ושובע תרבותי ממה שרואים ושומעים, מבלי לסיים במועדון לילה. כך תימנעו (כמידת האפשר) מאכזבות ויש סיכוי כי החברים למסע יהיו כהתאם לציפיותיכם. רק פה ושם יסתנן הריג, השייך לקבוצה ה"אחרת".

עצה מספר 3 היא תוצאת התעלמותנו ממה שכתוב בעניין מזון ומים במדריך BLUE GUIDE, האומר שמי השתיה מהברז נקיים וטעימים ויש להימנע רק מאכילת פירות וירקות לא מבושלים. סמכנו על הספר בענייני היסטוריה ואתרים וסמכנו על ישראלים בעלי נסיון, בכל הנוגע למה שמכניסים לפה. אולי המים טעימים. לא טעמנו. לפי מראה עיניים, גם תיירים ממקומות אחרים נהגו כמונו. בכל העולם מזהים תיירים על־פי המצלמה (היום מסרטת הוידאו) התלויה על צוואר. במצריים מזהים תייר לפי בקבוק המים

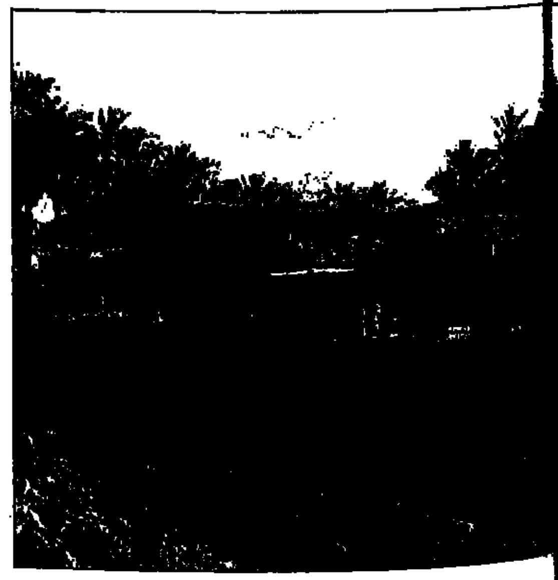

המינרליים שהוא סוחב אתו לכל מקום, לרבות לחדר במלון, לציחצוח שיניים.

עצה מישנית: הצטיידו בכף חשמלית להרתחת מים לשטיפת הפה, עם תקע בעל שתי שיניים. דרך נוחה יותר, מים מינרליים בשם BARRAKA, שניתן לקנות בכל מקום. כאן, היכרות ראשונה עם המחירים: בקבוק עולה 70 אג' עד 1 ש"ח (תלוי במקור המטבע הזר שברשותכם) וגם בבאר של מלון 5 כוכבים, באמצע הלילה, לא תשלמו יותר. לשם השוואה, בקבוק מים מינרליים תוצרת הארץ עולה אצלנו 1.8 ש"ח, בסופר. זה כערך קנה המידה גם באשר למעילי עור, ארנקים, ארוחות, לינות, מוניות. בין שליש לחצי, יחסית למחירים שלנו. דוגמה: ארוחת ערב לזוג, עם תוכנית אמנותית, באחת המסעדות של מלון מינה־האוז, המפואר מכל מלון או מסעדה בישראל, עלתה 40 ש"ח לזוג, פלוס טיפ 5 ש"ח, פלוס ...עט כדורי זול.

מכאן, עוד עצה מישנית: קחו אתכם כמה עטים כדוריים פשוטים, עם הדפס פרסומת. לאחר שחתמתי על ההתחייבות בכרטיס אשראי בינלאומי (כן, במקומות רבים מקבלים כרטיס אשראי), המלצר הודה ו...ביקש את העט. סתם עט כדורי, עם פרסומת כלשהי מודפסת עליו. סובניר, אמר. בעט האחרון התרים אותי הפקיד במסוף הגבול ברפיח, לאחר שחתמתי על טופס כלשהו, כשובנו ארצה. לא עלה בידי לברר את מקור התשוקה המצרית

טיול מאורגן

לעטים דווקא. בשביל שאר הטיפים תצטרכו מזומנים, מכאן עצה מספר 3: הצטיידו במהלך כל הטיול בשטרות של לירה מצרית, וכל 25 ו־50 פיאסטר (יש גם מטבעות). סכומים אלה טובים לטיפים ולשירותים קטנים.

משהו על הטיול המאורגן עצמו. להוציא תקלות קלות, הכל הלך כשורה. בהתאם לסוג הטיול שבחרנו (עמוס, מעמיק, נוסח "הוקטורט"), היו בקבוצה כ־24 אנשים צמאי־דעת ו־3–4 שהעמידו פנים שהם כאלה... את תוכנית הטיול ביררנו היטב מתוך העלונים שאספנו בחברות נסיעה אחדות: ידענו כי מטיול 8 ימים הולכים יומיים לאיבוד בנסיעה באוטובוס לקהיר וחזרה. חברים שחזרו מנסיעה (124 דולר) אמרו שהיום הנוסף בקהיר היה מיותר. לגבינו, נסיעת הלילה ברכבת לדרום־מצריים (בחלק מהטיולים יש שתי נסיעות כאלה), היתה מיותרת. הטיול יקר למדי ומוטב הוסיפו 50–60 דולר, היינו טסים ללוקסור ולנים עוד לילה במלון. במקום להתחיל יום סיורים מתיש, כשאנו רצוצים מטילטולי קרון השינה, מלוכלכים מאין מקלחת, לאחר ארוחות לא־טעימות, מוגשות כתא.

הנסיעה באוטובוס למצריים וחזרה אינה מעייפת והיא מלווה ויעש המעבר בסיני ובתעלה. גם שוחרי שלום מובהקים חשים צביטה בלב בחבל ימית. מצד שני, הפיתוח בצפון סיני מרשים מאד. דיונים ומלונות בלי סוף. בחוף אל־עריש יש מלון מפואר מאד, כולו שיש וזכוכית. שווה עצירה. בתעלה, העיניים בוחנות את הגדה המזרחית, זוכרים ברטט את מיקום המעוזים שכל־כך הרבה דם נשפך בהם באותו יום כיפורים. אחר־כך חוצים במעבורת ותמיד יימצא בקבוצה מישהו ששהה בחיץ החקלאי, ארץ גושן קראנו לו אז.

כאן עוצרים בפעם הראשונה, להיכרות עם מסעדת דרכים. מלונה. שירותים ככה־ככה, אוכל לא־מומלץ. טוב שעדיין יש אתנו כמיות מלאות מהארץ, מפיות לחות לניגוב הידיים, פירות יבשים

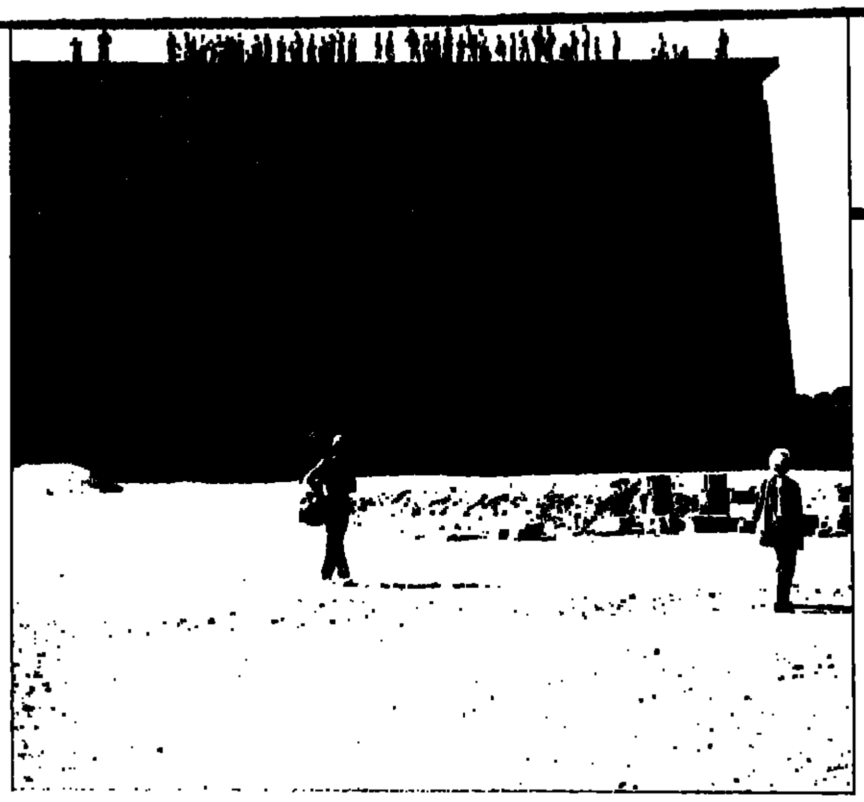

וקרקרים לשבירת הרעב. רשימה זאת היתה עצה מספר 4. הוסיפו עליה פריטים נוספים שרצוי כי יהיו בתיק היד. תיחשבו הכי שפלוליים בטיול, אם תשלפו בעת הצורך כדור סריסטאל לעצירת השלשול ו/או אופטלגין להרגעת התכווציות בבטן, תציעו אותם לחבר בצרה. מובטח כי במהלך הטיול יהיו כמה נפגעי מעיים. קשה לאתר את הגורם: היו בין הנפגעים כאלה שציחצחו שיניים במים מינרליים והיו כאלה ששתו מי־ברז, היו שלא אכלו אפילו תפוח והיו סוללו נקניק, גזר וגבינות לבנות. לך דע את רזי הרגישות של קיבתך ומעייך.

לך דע מה צופן הטיול. העצה החשובה ביותר היא לקחת את החיים בקלות, כי זה טיול מאורגן וזה למצריים. החליטו מראש כי הדיבור בקול רם של חבר למסע (עד שכל העיניים בלופי המלון ננעצות בקבוצתך), לא יקלקל לכם את ההנאה; כי לא תאבדו את התיאבון עד שבמלון יבררו באיזו מסעדה תקבלו ארוחת בוקר; כי אם הברז המכוון את חום המים במקלחת אינו פועל וכמעט ניכוויתם ברותחים, לא תיתנו לזה להרתיח את דמכם; וכי לא תיכנסו למרה שחורה כשתגלו כי ה"מציאה" שקניתם במקום א' עלה חצי־מחיר במקום ב'.

אין מנוס מעצות בנושא קניות. בחנויות בקהיר, בשוק בלוקסור ובחנות המלון באסואן יבטיח לכם המוכר הנחה, בגלל היותכם "בני־דודים". יוסיף שלום־מה־שלומך בעברית. מותר להתרגש מזה, אבל לא ללכת שולל. על־המקח – זה שם המישחק. בחנויות במרכז אסואן וברחובות היוקרה של קהיר וקסר אל־ניל, בלעת הרב, שאוורבי) המחירים קבועים, פתוח־אריותר. בשווקים ובדוכנים של אתרי העתיקות, אם ביקשו 30 לירות מצריות תמורת גלבייה, תוכלו לקנות אותה ב־8 לירות, אחרי מיקוח, כמובן. אבל בחנות לבגדי עור, אם אמרו 210 לירות חצאית עור, יורידו מקסימום 10.

באותו עניין: גרשון, המדריך הכל־יודע שלנו וספר היסטוריה מהלך על שתיים, וגם בעצותיו המעשיות אין לולו! אומר לפני הכניסה לחנות פפירוסים באיזור הפירמידות, כי שם יסבירו איך מכינים את הפפירוס וזה גם המקום לקנות לעצמנו סחורה מעולה. אבל, הוא מוסיף בהומור מפוקפק של זכר־שוביניסט מצוי, בשביל החמות או הכלה – כדאי שתקנו ברחוב. אנחנו אוהבים את החמות, את הכלה ואת הידידים וקונים פפירוסים לעצמנו ולמתנות באותה חנות. הכי קטן עולה 15 לירות, כ־12 ש"ח. למחרת הציעו לנו פפירוסים דומים "שלושה־בעשירייה", לאמור פי־חמישה יותר זול. טוב שהחלטנו מראש שלא ניכנס למרה שחורה.

מצאתם כאן מספר עצות מעשיות? זאת הכוונה. לא מצאתם כאן את הדבר החשוב ביותר במצריים, שבגללו זה ביקור־חובה, חוויה תרבותית בלתי נשכחת, התפעמות לנוכח גדולת העבר. כי שום תאור, שום תמונה, שום סרט, אינם מסוגלים להעביר את עוצמת הפירמידות והמיקדשים ולרתק כמו מראה עיניים של היסגי ההווה, סכר אסואן, רשת הכבישים העיליים בקהיר והמיבצע האדיר של העברת מיקדש אבו־סימבל. אגב, שלא תעוו לקנות במצריים סרט־וידאו על אתרי התיירות. האיכות איומה ולהפוך שקניתו כזה מתנת־פרידה לגרשון המדריך: כתבה בעתון לא תמצה את העיקר התרבותי של ארץ הפרעונים היאור. את ההיסטוריה החצובה בסלע או בקיר, של פרעה רעמסס, פרעה תות־אנך־אמון ופרעונית חטשאפסוט, האל אוסיריס והאלה נפרטארי.

מכאן, עצה אחרונה: התכוננו היטב לטיול, הבינו שיעור־בית מאחר הספרים רבים על מצריים. נתחו היטב כל מה שכתוב בהצעות המפתות של חברות התיירות: ההוצאות הצפויות בנוסף למחיר הבסיסי, מה כלול בתוכנית, מה יתוסף לפי דרישה ובתשלום ומה לא ייכלל בפאת קוצר־זמן. כך תימנעו מהפתעות טבעיות לא־נעימות ותהנו מהשלמות המופלאה של מצרים העתיקה. ■

[illegible]

[illegible]

החוויה הפולנית

נסיעה לפולין אינה סתם־טיול של נופים ואתרים היסטוריים. ישראלים פוקדים קברי אבות, מחוזות ילדות שלהם או של הוריהם, מחנות השמדה. אך ניתן לשלב את כל אלה ולראות את פולין שאיננה־עוד יחד עם פולין־עכשיו.

אריה יאס

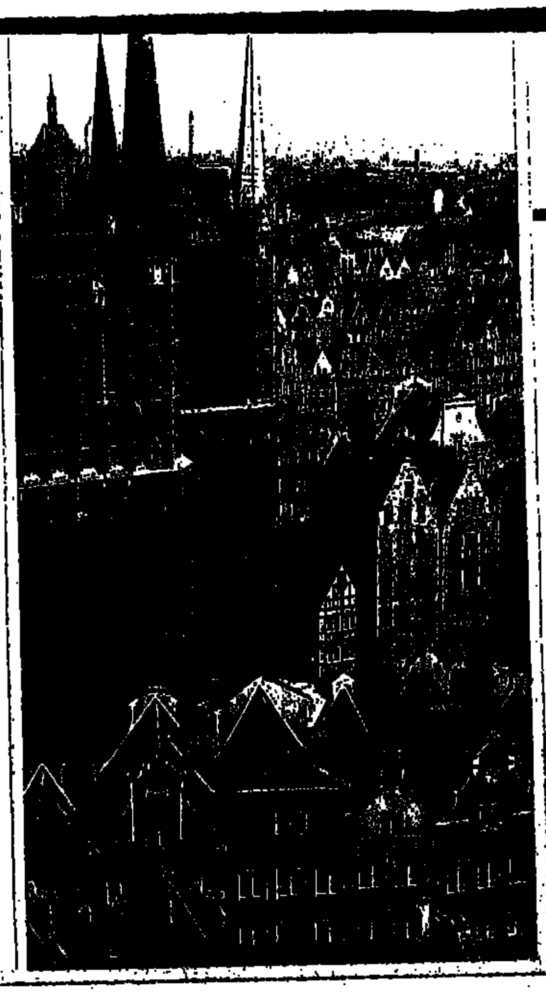

פולין היא גם ארץ יפה. למעלה מימין, גגות גדאנסק במראה מעל מגדל העירייה. במרכז, כיכר השוק של קראקוב; למטה משמאל, פרשים בעיירה.

עיניו של ישראלי המגיע לפולין הופכות בבת־אחת לעיני רנטגן. אבל העובדה שהן רואות בעיקר את פולין־שאיננה־עוד, לא צריכה למנוע בעדן מלראות גם את פולין־עכשיו, הפולנית, ששרדה או שוחזרה. ויש מה לראות בפולין. נופים ואחוזות כפריות נוטפי מלנכוליה, בהם חי, יצר ופרט על פסנתרו, אחד פרדריק שופן. פארקים וגנים מרהיבים ביופיים, בהם התהלכו בני האצולה לבית סוביסקי ו/או פוטוצקי. כיכרות ערים נהדרות ובתי קפה מקסימים ותיאטרונים מעולים, ששמעם יצא בכל העולם.

יהא זה ביזבוז מצער, אם לא תטעמו מהם בעת ביקור בפולין. ולפולין חייבים לנסוע. מהסיבות הידועות. כל ישראלי חייב לנסוע ולהיות שם.

וראשית חוכמה, עצה: פולין איננה ארץ תיירות במובן המערבי. עדיף, לכן, להגיע אליה באמצעות סיור מאורגן בידי אחד ממשרדי הנסיעות, ולחסוך בכך את כל כאב הראש של סידורים, ויזה, הזמנת בתי מלון, הסעות ושאר־ירקות. תמיד אפשר לקחת "יום חופש" מהקבוצה ולקפוץ לבד לכל מקום שתרצו, במונית שתעמוד לשירותכם במחיר נמוך למדי. אל תסתבכו בשכירת רכב. דלק מקבלים בפולין לפי תלושים, ולא בכל תחנת דלק יש אכן דלק, בדיוק ברגע בו אתם זקוקים לו. ויש גם עניין התורים. בעיה לישראלים חסרי־הסבלנות, בעלי הפיוזים הקצרים.

כך למשל, במונית אפשר וכדאי לקפוץ לזילאזובה וולה, האחוזה בה נולד שופן. 58 ק"מ מערבה מוורשה. להתהלך שם בין השבילים והעצים, ללגום וודקה ובורשט בפונדק הכפרי הציורי הסמוך, ולהבין עד כמה האדם אינו אלא פיסת ארץ קטנה, והמוסיקה שלו היא תבנית נוף מולדתו. בחודשי הקיץ נערכים שם קונצרטים לפסנתר על הדשא, בהם מנגנים מיטב הפסנתרנים חובבי תחרויות שופן. כבוד גדול בשבילם והנאה עילאית עבור הקהל.

ואם בגנים מדובר, הרי שאין להחמיץ סיור קטן בפארק לאז'ינסקי הוורשאי, שעל יופיו והדרו מתרפקים בגעגועים יוצאי פולין. פעם היה הפארק היפהפה מקום מגוריו הפרטי של המלך הפולני האחרון, סאטניסלאב פוניאטובסקי. היום כל פועל וכל סוציאליסט הוא מלך, ויכול לשבת בלאז'ינסקי על המים, להתפלא מהשלכת ומפאר הארמון. אם אתם מגיעים בסתיו, זו הזדמנות לראות מה פירושה של שלכת זהובה של ממש. גם כאן נערכים בקיץ קונצרטים לפסנתר, ליד פסל הענק של שופן שבמרכז הפארק.

עוד ארמון מפואר, מין וורסאי פולני, מלא שכיות חמדה ואמנות, הוא הארמון שבאחוזת וילאנוב. למבקרים המתהלכים על הריצפה הממורקת, בין חדר השינה של המלכה לבין הסלון "אל פרסקו", יש לסיור בארמון וילאנוב מקום משכנם של מלכי פולין, טעם וניחוח מיוחד. מקום אחר שנעים לשוטט בו בוורשה, סתם כך, הוא הרובע הקטן והציורי המכונה העיר העתיקה. הנאצים טרחו אמנם לא להשאיר בוורשה יותר מדי אבנים עומדות על עומדן, אבל הפולנים, בעקשנות של "נראה לכם למי המלה האחרונה", שיחזרו בדייקנות אוהבת את הרובע העתיק, לרבות הציורים המקסימים על חזיתות הבתים. הוכחה לכוח הזכרון והצורך של אומה לשמר בחיים את עברה.

גם בקרקוב, עיר יפהפיה, אחת העתיקות באירופה, אתה נפעם למראה הוואוול. מבצר מרשים, שאמנם נשאר על מקומו כפי שהיה מזה מאות בשנים, ובו קבורים כל גדולי האומה, ולמראה העושר והפאר והציורים והעיטורים והפסלים והנרות, אבל בעיקר אתה מתרשם מיכולתם ומרצונם של הפולנים לזכור הכל, כאילו הוא עדיין חי ושריר. כמו לא היו רוצים לאבד טיפה אל ביצות השיכחה. ניקור תגה, מעשיר ומרהים. כיכר השוק בקרקוב, רינק גלובני, מזכירה כיכרות ימי הביניים השמורות בבריסל ובוונציה. בניינים מעוטרים, המון בתי קפה וחנויות וחיל התוקע מדי שעה בחצוצרה ממרומי המיגדל, תרועה הנפסקת באמצע, ומשוררת גם בורדיו נתיבי המדינה, זכר לחייל שהזהיר, לפני מאות בשנים, את תושבי העיר מהתקפה ונפגע בגרונו מחץ האויב.

ואם כבר בקרקוב, כדאי לקפוץ גם לזאקופאנה, עיר הנופש של פולין. אתרי החלקה וסקי, בעיירה שבתיה בתי עץ והרים מרשימים סביב. כנ"ל לגבי צ'נסטוכובה. בלי הרים וסקי, רק עם ציור ביזאנטי של המאדונה השחורה, שהפולנים מייחסים לו כוח מאגי. מומלץ במיוחד בימי ראשון, כשהמון אדם נאסף שם.

על התיאטרון הפולני לא צריך להמליץ. שמו הולך לפניו. ואפילו אם אינכם מבינים חצי־מלה בפולנית, כדאי לבקר באחד מתיאטרוני התנועה והפנטומימה בהם מתמחים הפולנים. התיאטרון של טומאשבסקי בוורוצלאב, זה של קנטור בקראקוב, וזה שבסמוך לתיאטרון היהודי בוורשה. כדאי גם לבקר בהצגותיהם הזריפות והיפות של במאים רגולים ונודעים כמו ויידה בקרקאוב וגרוטובסקי בוורוצלאב.

באשר למסעדות, יש בעיר העתיקה בוורשה וליד כיכר ה"רינק" בקראקוב כמה מסעדות שהן חוויה תרבותית בפני עצמה. אופיו וסגנונו של המקום, פה ושם טרובאדור מזמר, וארוחה סבירה, במחירים הנחשבים בקנה־מידה ישראלי למגוחכים – הם חלק מן החוויה הפולנית. ואם אתם לא מאמינים, תשאלו את ברוך או ברכה במשרדי הנסיעות, במיוחד באלה המארגנים סיורים לשוחרי מוסיקה, ותראו שפולין היא חוויה במחירי מציאה. ■

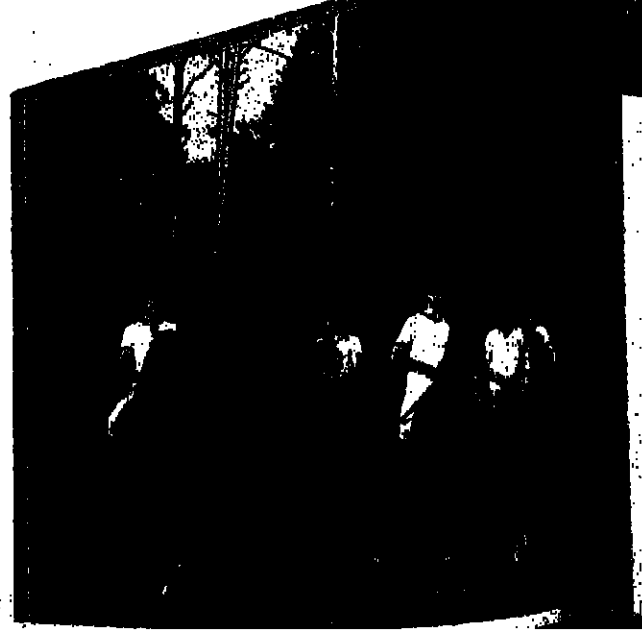

נותרו רק הקברים

תיירות יהודית לפולין היא, בעיקרה, תיירות של "חיפוש קרובים". כיון שהקרובים מצויים במקום אחד בלבד – בבתי הקברות הפזורים על פני פולין – הפך הסיור למירוץ מאורגן אחרי חיפוש וזיהוי בתי עלמין. כך עשו 39 ישראלים ועוד 10 יהודים מארה"ב, שנתלוו אל האדמו"ר מלֶלוב, רבי שמעון נתן בידרמן מבני־ברק. הוא נסע לעיירה לֶלוב, לציין את ה"יארצייט" של רבי דוד לֶלובר, מייסד השושלת מלפני 170 שנה.

הקבוצה נסעה לוינה ומשם במטוס של חברת "לוט" הפולנית לוורשה. לנו במלון ונסעו בבוקר הלכו לטבול במימי בריכת שחייה, שהוסבה לצורך זה למקווה. אוכל כשר הביאו אתם מהארץ ובאוטובוס שהמתין להם, יצאו למסע, שעיקרו נסיעה לעיירה לֶלוב שליד צ'נסטוחובה, מהלך שלוש שעות נסיעה מוורשה. הרבי, יליד הארץ בן 56, מעולם לא ביקר בפולין.

ר' א.ב., לא ישראלי, נין ונכד למייסד השושלת, מיומני הנסיעה: "היום זו עיירה קטנה, אלפיים תושבים. רבים התכנסו וניסו לעזור לנו למצוא את בית העלמין. הכל חרב, אין זכר לחיים היהודיים התוססים שהיו פה פעם. לבסוף בא זקן, הראה בית ובו חדר, שלדבריו היה חדרו של הרבי. סיפר איך שלפני המלחמה עלו אלפים על הקבר ביום השנה. אבל איפה הקבר? מחפשים ומחפשים. עד שאומר הגוי הזקן: פה יש סופרמרקט, ממול ביח"ר למוצרי ברזל, שם היה בית הכנסת והנה פה היה הביקור, שעכשיו מאחסנים בו תפוחי אדמה. וכאן צריך להיות הקבר".

התפללו, אמרו קדיש, הרבי לקח "קוויטלאך" (פתקאות בקשה) ונסעו הלאה. יש מקומות שהתמזל מזלם והם שמורים יותר. בעיירה גור עומד שלם הבנין, שבו התגוררו אדמו"רי שושלת זו. בלובלין עומד על תילו בנין ישיבת "חכמי לובלין" המפורסמת. היום הוא משמש אקדמיה ויש עליו שלט המספר את עברו של המקום. החסידים מתקבלים יפה על ידי אנשי המקום. גם קברו של "החוזה מלובלין" שמור וכן בית העלמין של ראדומסק. בליזנסק קיים ציונו של רבי אלימלך ובקרקוב – בית הכנסת של הרמ"א. זה המקום הראשון, אחרי וורשה, שפוגשים כמה יהודים זקנים. פה יש גם מקווה, אותה מחממים לכבוד האורחים מחו"ל. בבית כנסת של הרמ"א תפילת שחרית, אחר־כך חזרה לוורשה. עולם שנחרב ואיננו עוד.

חלק מהקבוצה נסע לאושוויץ. האחרים חיפשו עוד קברים ולא הספיקו. "לקחנו טקסי כדי להספיק. סוגרים בחמש. המדריך קיבל מאתנו 5,000 זלוטי (כ־5 דולר) ורחה את הסגירה. בכניסה הראו לנו סרט של 20 דקות. כל מה ששמעתי עד עכשיו באמריקה על השואה, החוויר. הסרט נעשה כנראה מיד אחרי השחרור, מראה שלדים, 'מוזולמנים', שבקושי סוחבים את עצמם. נכנסנו לתא גאז. מזוויע. אומרים שכאן היו נכנסים אלפיים בבת אחת. לא נראה לי אפשרי, אבל כאן הבלתי אפשרי הוא המציאות".

ראו את הערימות של שערות, נעליים, משקפיים. בכיכר המחנה, המדריך הפולני הסביר: "כאן נהרגו בני כל האומות, 4 מיליון איש, מ־22 מדינות, ביניהם גם יהודים".

קבוצת חסידי ר' דוד לֶלובר, דתיים בשלג' פולין, אחר קברי הצדיקים שהיו בארץ זו.

חידון הגבורה ייערך בוורשה

חידון הגבורה היהודית, לזכר קורבנות השואה, ייערך בוורשה, ב־17 באפריל, לציון 45 שנה למרד גיטו וורשה, בהשתתפות כ־1600 בני נוער יהודים מכל העולם, מהם כ־600 מישראל. כנגד ששמאות־ריבוא יהודים שניספו בשואה.

החידון יתבסס על ספרו של פרופ' ישראל גוטמן, ראש המכון ליהדות בת זמננו באוניברסיטה העברית, מאבק בנתיב היסורים. ממשלת פולין הבטיחה שיתוף פעולה מלא, לרבות שידור החידון לכל העולם, על־ידי הטלוויזיה הפולנית. מישראל ייצאו בני הנוער למחרת הפסח ובדרכם לפולין יעברו, מחולקים לקבוצות, דרך רומא, סאלוניקי, פריס, בודפשט, פראג וקופנהגן. בכל מקום יקבלו הסברים על העבר היהודי.

בוורשה ייערך ביום הזכרון לשואה ולגבורה מבער החיים, שיחזור מצעד המוות לאושוויץ. בראש יצעדו אישים יהודים מהארץ ומהעולם והוא יסתיים בעצרת מרכזית, באושוויץ. למחרת החידון ישובו המשתתפים לישראל לעצרת בחומת הכותל ולחגיגות יום העצמאות ה־40 למדינה.

חידון הגבורה נערך ביוזמת תנועת הנוער הלאומי העובד והלומד של ההסתדרות. עובדים לאומית, בשיתוף הסוכנות היהודית, מעריב, יד ושם, הארגון העולמי של פרטיזנים ואסירי המחנות, משרד החוץ, בית לוחמי הגיטאות ועוד. מפיקה אסתר סופר מהטלוויזיה הישראלית.

נפתלי קראוס

טיפים שה"טיפו"

רק כמה שבועות בשוק המכוניות וכבר משתרך תור ארוך בסוכנויות של פיאט. דומה שמצאו שם את התשובה לגולף של פולקסוואגן.

רוני מנדלבאום, רומא

להיט חדש בשוק המכוניות האיטלקי. פיאט "טיפו". לא עברו שישה שבועות מהצגת הבכורה של המכונית החדשה – וכבר רואים אותה בכל פינה ברחוב האיטלקי. תופעה מעניינת, כהתחשב בעובדה שמערכת יחסי הציבור המלווה את שווק המכונית מהדגם החדש – אינה אגרסיבית במיוחד. המכונית פשוט "נמכרת בעצמה", למרות שמחירה אינו זול דווקא. בסביבות 12 אלף דולאר, לפני מס. המכירות מתנהלות בקצב מדהים וכבר היום יש תור למסירת המכונית החדשה.

במחלקת העיתונות/יחסי־ציבור של פיאט בטורינו, לא כל־כך אהבו את בקשתי לקבל מכונית לנסיעת־התרשמות. אין להם מכוניות מיותרות, כך אמרו לי. אך לבסוף נכנעו וה"טיפו" שהועמדה לרשותי היתה ה־1.4 ליטר בגירסת "דיג'יט".

המכונית עצמה אינה פריצת דרך, משום בחינה, אך זאת ללא ספק מכונית מעניינת, בעלת עיצוב מודרני, מאוד פונקציונאלי, מכונית מאוזנת היטב המשלבת שמרנות וחדשנות בצורה המעוררת התפעלות.

"טיפו" אמורה להוות את נשק העתיד של מפעלי פיאט במלחמתה ב"גולף" שממשיך, בשנתו העשירית פלוס, להימכר כלחמניות טריות. בפיאט אף אחד לא מאשר זאת אך גם לא טורח להכחיש.

בשפה המקצועית נכנסת "טיפו" למה שמכונה – קבוצה G, כלומר מכוניות משפחתיות, ללא תא מטען בולט מאחור. הבולטות בקבוצת מכוניות זו כיום הן "גולף" של פולקסווגן ו"קדט" של אופל. ואין זה מקרה שניתן להבחין כיום בתגבור מאסיבי של מערך הפרסום לגולף באיטליה. "המכונית שכולם מנסים לשווא לחקות" – אומרת הסיסמה.

ה"טיפו" החדשה מוצעת לקהל בשמונה גירסאות שונות: חמישה סוגי מנועים ושתי רמות גימור.

מנועי בנזין:

1. מנוע Fire חדש – 1108 סמ"ק – 56 כ"ס;
2. 1372 סמ"ק – 72 כ"ס;
3. 1580 סמ"ק – 82 כ"ס;

מנועי דיזל:

4. 1697 סמ"ק – 57 כ"ס;
5. 1929 סמ"ק – טורבו דיזל – 90) כ"ס.

שני סוגי הגימור הם (1) סטנדרט – בסיסי; (2) דיג'יט – מפואר. לשני הסוגים שמורות עדיין אופציות נוספות כמו: גלגלים רחבים מסגסוגת אלומיניום קלה, גג־שמש, נעילת דלתות מרכזית, צבע מתכתי וכו'.

הפרוייקט כולו מאופיין בשימוש הנרחב שנעשה בעת המחקר והפיתוח במחשבים ובמנהרות רוח.

★ מנוע ה־Fire מורכב כולו ע"י רובוטים נלשטי מחשב.

★ 70% מגוף המכונית, כלומר חלקי הפח שבאים במגע עם גורמים אטמוספריים, עברו טיפול באמבט אבץ (צינק) למניעת חלודה, נקודת חולשה ידועה אצל פיאט עד היום.

★ מיכל הדלק עשוי מפלסטיק המאפשר יציקה נוחה ושטוחה מתחת ומאחורי הציר האחורי, בלי להפריע לזרימת האוויר מתחת לגוף המכונית ובכך לתרום ליעילות האווירודינאמית.

★ גם הדלת האחורית עשויה מחמרים סינטטיים (פלסטיק, פוליאסטר וסיבי זכוכית) וכך אף מכסה הדלק.

★ האוירודינמיות קיבלה טיפול מיוחד. גוף המכונית חלק לחלוטין, פרט למראות הצד כמובן.

★ מקדם גרר מצויין הושג תודות לעיצוב באמצעות מחשב במנהרת רוח. CX=0.31.

★ הפגושים, מלפנים ומאחור, עשויים מחמר שאמור לספוג חבטות במהירות של עד 5 קמ"ש, ללא שום קושי, וזאת לטובת תימרוני חנייה באיטליה מוכת הצפיפות הבלתי־אפשרית.

★ בינתיים מצויידות כל גירסאות ה"טיפו" בתיבת הילוכים ידנית בת חמישה הילוכים קדמיים, אך צפוי בקרוב דגם המצוייד בתיבת הילוכים אוטומטית, CVT, כמו זאת המורכבת ב"אונו סלקטה".

פגישה ראשונה עם ה"טיפו דיג'יט", 1.4 ליטר, משאירה אותי משתומם: מבחוץ אין הבדל בין גירסת הסטנדרט לבין גירסת הדיג'יט, פרט ללוגו הקטנטן מתחת לפנס האיתות הצדדי.

לוח השעונים כשמו כן־הוא: דיגיטלי לחלוטין. צעצוע צבעוני חסר משמעות. הרבה נוריות ירקרקות מרצדות מול העיניים, מימין לשמאל וחוזר חלילה. לוקח זמן להתרגל, ובאור יום רגיל וחזק – קצת קשה להבחין בסימנים. אישית – עדיפה בעיני הגירסה הרגילה, אבל זה עניין אסתטי, הגם שמאוד חסר בלוח השעונים הסטנדרטי מד סיבובי מנוע. עדיף צעצוע צבעוני ומוזר על חוסר מוחלט. פשוט קל יותר לנהוג נכון במכונית המצויידת במד סיבובי מנוע.

באופן כללי אפשר לטעות ולחשוב כי ה"טיפו" הוא מודל נוסף של האונו. טעות גרולה מואת קשה להעלות על הדעת.

הדבר היחיד המהווה חוט מקשר בין שתי המכוניות השונות הללו הוא התפיסה שקדמה לתכנון. תפיסה זו אומרת: "מעט חלקים, מעט בעיות והרבה יותר קל לבנות".

★ במקורה שייכת תפיסה זו דווקא לפולקסווגן. פנים המכונית נעים לעין ואף נוח למדי לחמישה מבוגרים. מאחור יש מירווח נוח לרגליים, שעד כה היה שמור, בדרך כלל, למכוניות גדולות יותר.

★ מושב הנהג נוח ומאפשר תמיכה צידית מספקת גם בנהיגה ספורטיבית. את תנוחת הנהיגה – ישיג כל נהג בכל מידה מאחר שהכסא מתכוונן כמעט לכל כוון אפשרי וכמוהו מתכוונן גם גלגל ההגה.

★ מערכת החימום (בגלל הקור השתמשנו רק בחימום) יעילה, ותוך מספר דקות נעים למדי לשבת בתא הנוסעים גם אם בחוץ משתוללת סופת שלגים.

★ הראות לפנים, לאחור ולצדדים מצויינת, עקב משטחי הזכוכית הנרחבים ועקב חלון צד גם בקורה האחורית.

★ ה"ישבן" השטוח של הטיפו מקל על תמרוני חנייה, ואינו חש בנסיעה מהירה כמו ברוב מכוניות החמש־דלתות האחרות.

עד כאן התאוריה.

במבחן מעשי התגלתה ה"טיפו" דיג'יט "1.4" כמכונית זריזה ונמרצת.

★ מנוע ה־1372 סמ"ק המוכר (גל זיזים עליון בודד ומאייד בעל גוף כפול) שופר בצורה ניכרת כאשר ניפחו העלה מעט. אין פרצ'כות פתאומיים והמכונית ניגוחה וחזקה.

★ המהירות המקסימלית שנרשמה במד המהירות המוזר (ספרות ענקיות) היתה 166 קמ"ש. יותר ממספק בתנאי הארץ, אך לא זה מה שחשוב. גם לא הזינוק מ־0 ל־100 קמ"ש בתוך 12.6 שניות.

הפלא במנוע 72 כוחות הסוס הזה הוא האפשרות להאיץ מהר ונמרץ בסוּת המהלכים העליונים.

זהו בעצם המדד הנכון: כאשר נוסעים 80־90 קמ"ש בהילוך חמישי וצריך פתאום לעקוף רכב איטי יותר, "טיפו" עושה מאיצה מ־80 ל־100 קמ"ש בהילוך חמישי תוך 11 שניות בדיוק. הרבה יותר מהר מהגולף 1.3 למשל.

"טיפו" דיג'יט 1.4". זריזה ובטוחה.

★ אחיזות הכביש של ה"טיפו" יוצאת מן הכלל. מערכת המתלים היא פשרה מצויינת בין נוחיות וביצועים. בדרך כלל בפשרות מעין אלו מקבלים לא חלב ולא בשר.

מהנדסי פיאט הצליחו במשימה ואת בצורה יוצאת מגדר הרגיל, כאשר אפילו על כביש רטוב שומרת המכונית על התנהגות נייטראלית גם בהעברות משקל מהירות בפניות מנוגדות (ימין שמאל) אחת לאחר השנייה.

★ הבעייה העיקרית טמונה בהגה. לגירסה שנבדקה חסר היה מאוד הגה כוח. ללא תוספת חיונית זאת – הרגשה קשה.

את ההפתעה הגדולה שמרתי לסוף:

המושג "גיר של פיאט" כבר הפך מזמן למטבע לשון בקרב אנשי המקצוע.

מאחר שה"טיפו" מהווה תפיסה חדשה – שונתה לחלוטין תיבת ההילוכים המסורתית שנסתה לשגע את המשתמשים בה עד היום.

★ סוף־סוף יש גם לפיאט תיבת הילוכים שאינה מביישת אף את הטוב שבמתחריה.

★ ההילוכים משתלבים במדוייק ובמהירות רבה, דבר המאפשר לנצל את המנוע החלק והחזק גם בנהיגה ספורטיבית הדורשת החלפת הילוכים מהירה ומדוייקת.

★ הבלמים מתנהגים בצורה מספקת, מרחקי העצירה – סבירים בהחלט. עדיף לא לאמץ אותם באופן קיצוני.

★ צריכת הדלק המוצהרת 17.2 ליטר/ק"מ ב־90 קמ"ש, שעולה ל־14.3 ק"מ/ליטר ב־110 קמ"ש. בסדר גמור.

בסה"כ – מכונית מאוד מענינת, סטונה שיפור בפרטים קטנים, כמו גימור פנימי, בלמים ומספר מתגים וידיות (מתג אורות וכו') שעדיף למקם במקומות יותר נוחים, אך מציעה מנוע נפלא, עיצוב מודרני ומרשים, שימוש בטכנולוגיה מתקדמת, נוחיות נסיעה מצויינת.

מכונית מהנה מאוד. ■

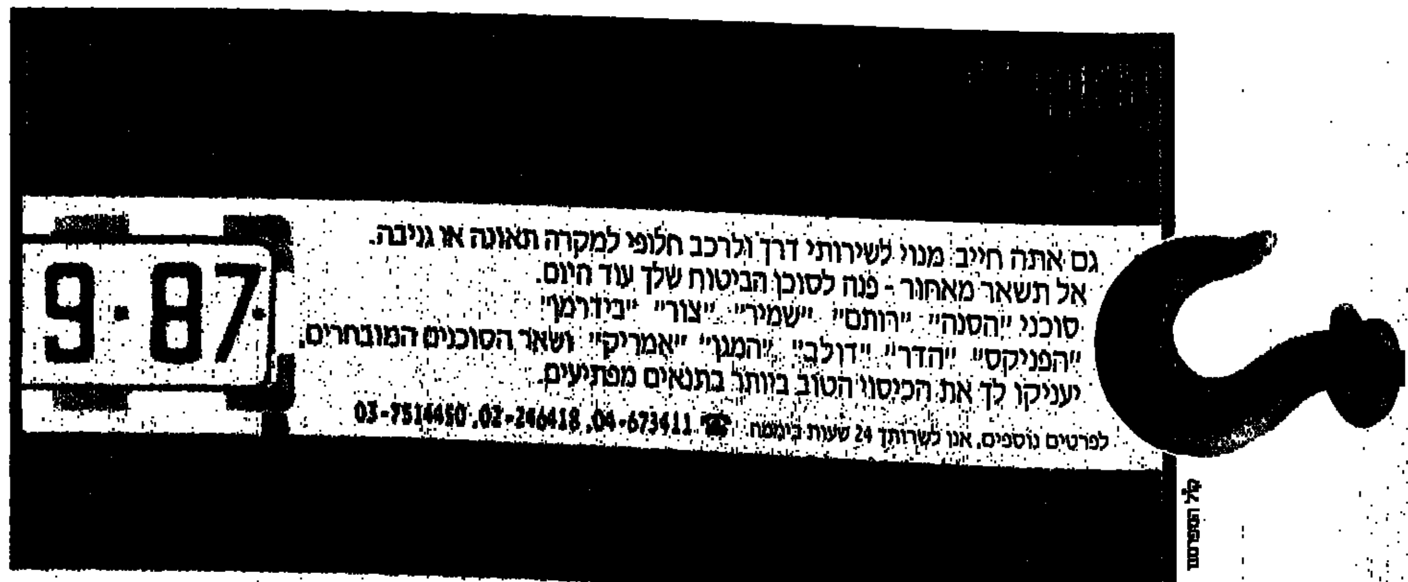

גם אתה חייב מנוי לשירותי דרך ולרכב חלופי למקרה תאונה או גניבה.
אל תשאר מאחור - פנה לסוכן הביטוח שלך עוד היום.
סוכני "הסנה" "רותם" "שמיר" "צור" "בידרמן"
"הפניקס" "הדר" "דולב" "המגן" "אמריקי" ושאר הסוכנים המובחרים.
יעניקו לך את הכיסוי הטוב ביותר בתנאים מפתיעים.
לפרטים נוספים, אנו לשרותך 24 שעות ביממה ☎ 04-673411, 02-246418, 03-7514450

מבצע! כל הגישות הנכונות לנשים ומשפטי הפתיחה 15 ש"ח בלבד!

"מדריך להשגת נשים"

יש לך בעיות במציאת בחורה? אינך יודע איך להתחיל עם נשים? אתה ביישן וחסר נסיון? אל דאגה – מרגע זה נפתרה הבעיה. "שיטת ה־B.M.S. להשגת נשים" תלמד אותך איך להתגבר על כל בעיותיך באופן התנהגותי (ביהוויריסטי). בתוך 30 דקות תלמד את כל הגישות הנכונות לנשים: משפטי הפתיחה וכל שאר הטכניקות להתחיל עם נשים, שלא הכרת מעולם. שיטת ה־B.M.S. תלמד אותך איך לחקרין סקס במידה הנכונה. ואיך להביא לכך שנשים תשאפנה לחיות בקרבתך. והעיקר, היא תלמד אותך איך, מתי, והיכן לגעת בהן. השיטה תעזור לך להשיג התאמה מוחלטת בינך לבין בת זוגך.

מיד שלח את ההזמנה. ניתן להזמין באמצעות: ויזה, ישראכרט, דיינרס, בטל' 052-450927. ניתן לשלם במזומן בבנק הדואר חשבון סילוקין 4812012 או בהמחאות דואר.

לכבוד ביוכריזמה (ישראל) בע"מ, מחזיקי הזכויות הבלעדיים של שיטות ה־B.M.S., ת.ד. 87 רמת השרון 47100.

כן, אני מעוניין להרחיב את מעגל הכרותי. אני מעוניין בהצלחה בקרב "המין החלש", הצלחה בממדים שעוד לא חזו לי.

מצורף סך ______ ש"ח בהמחאה מס' ______ בנק ______

☐ שלחו לי את "המדריך הקלה להשגת נשים ולהרחבת מעגל הכרותי באמצעות שיטת ה־B.M.S." – 46 ש"ח.

☐ שלחו לי את "כל הגישות הנכונות לנשים ומשפטי הפתיחה באמצעות שיטת ה־B.M.S." – 15 ש"ח.

שם ______ כתובת ______ חתימה ______

ידיעות מעריב

שנה 2

יום ג' י"ט אדר ב' 30.3.48

מחיר הגליון 10 מא"

דר. עזריאל קרליבך

תמרות אמריקני חדש: פדראליזציה

משטר אמריקני־אנגלי יכין בחירות ויפקח חמש שנים על שתי "מדינות" מאוחדות

הבוקר נתחדשו היריות בסביבת רמת הכובש

ואלה שמות ה"8 שנפלו שלשום בדרום

חילופי יריות בין חיילים וערבים בחיפה

יריות לעבר הדר הכרמל

כ־5000 אמריקנים התנדבו לעזרת היישוב

"אל תעזרו לבווין לסיים מלאכתו של היטלר"

תעמולת־חרם נגד סרטים בריטיים בערי ארה"ב

"עוד אלפי ערבים עומדים לפלוש לא"י"

טרומאן יציע להעלות 100 אלף פליטים ל...אמריקה

גב' רוזבלט מאשימה את ממשלתה במתן עידוד לפורעים

גם בטאון ה"לייבור" מרמז שהצבא ישאר בא"י

"טיימס": "אנגליה בת־הברית הנאמנת ביותר לערבים"

שוב יריות על התחבורה בדרך ת"א–חיפה

איש־מגן נפל בגבולות ת"א

גנבו כותנות בת"א

ארגז מלא סחורות נפל ממכונית

למכירה

דירות לוקסוס

י. קשטן ובניו

תשבץ לעניין

תשבץ מספר 72

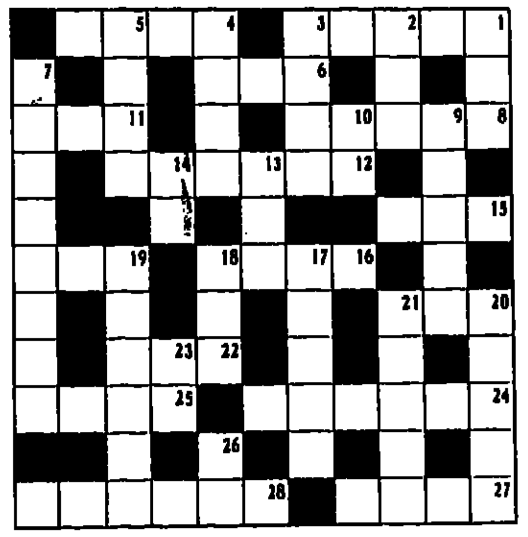

מאוזן:
1) לשם מוכנס אסיר שמקבל עונש; 4) כיוון, נטיה; 6) יושר; 8) הרום; 11) מראה; 12) מנורת בישול; 15) רבוי, כמות יתירה; 16) שר צבאו של שאול; 19) משפטן; 20) רשע, גזל; 22) פרק בין השוק לירך; 24) מבוא לבית, כעין מסדרון או מרפסת; 25) הצד הגופני בו נתון הלב; 27) עץ הנזכר בספר ישעיה מא; 28) סודות, דברים נסתרים.

מאונך:
1) ציון לשבת (ר"ת); 2) ערב, לילה; 3) משמשת למילוי ולציפוי עוגות; 4) גרמופון; 5) תיבה כארון או בשולחן; 7) עיר בתורכיה; 9) קיבוץ השוכן דרומית־מערבית לבית־שאן; 10) מדף; 13) מדינה באירופה; 14) קיים; 17) זכויות הבן שנולד ראשון להוריו; 18) שאינו צר; 19) מטבע פרסי עתיק, נזכר גם בתנ"ך; 20) בגד שלובשות נשים, בדרך־כלל; 21) אות, סימן היכר; 23) דל, אביון; 26) חוטם.

אהרן כהן

פתרון תשבץ מס' 70

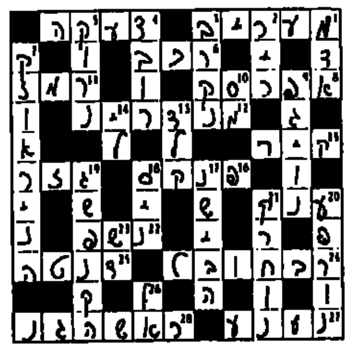

זכו בפרסים: יעל קנפפלמכר, קיבוץ מעלה גלבוע; יונתן מזרחי, רחובות; צחי שפיגל, צה"ל; עמוס חממי, חדרה; נטע שרמיסטר, כפר שמריהו; אורסולה שלו, מושב חצבה; נחום סנה, באר־שבע.

הערה: מעטפות שלא יצויין על־גביהן מספר התשבץ – לא ישתתפו בהגרלה.

הפתרונות צריכים להגיע עד יום רביעי 6 באפריל, עם ציון מספר התשבץ על המעטפה, אל: "תשבץ גבר לעניין" "מעריב", ת.ד. 20010, תל־אביב 61200. הפתרונות יתפרסמו בעוד שבועיים. בין הפותרים נכונה יוגרלו 5 תקליטים מתנת "הד־ארצי" ו־2 ספרים מתנת "ספרית מעריב".

תו צרכנות הוגנת 1988

לבזולת בע"מ
מיטב הברכות והאיחולים
באחלת משפחת זטקרן

בזולת – מרצפות מאבנים טובות

מרצפות בזולת עשויות כולן מאבנים טובות. כל אבן נבחרת בקפידה וכל האבנים יחד יוצרות שילוב נהדר של דגמים ועיצובים מקוריים.
השיש שמיובא מאיטליה עושה את המרצפת לא רק יפה אלא גם איכותית.
ובאיכות גבוהה. רוצה הוכחה? מרצפות בזולת עומדות בכל הדרישות של תו התקן הישראלי ויותר מזה.
ועכשיו – מרצפות בזולת גם במחיר שאתה יכול להרשות לעצמך. אז מה דעתך?

לבזולת בע"מ
המשך שגשוג ועליה
אחים ישראל בע"מ
קבלני בנין
רח' שלומציון המלכה 18 ירושלים
טל. 02-245552

לבזולת בע"מ
מיטב הברכות והאיחולים
גל וזאב לב הר
חנות המפעל של מוצרי בזולת
רח' רוטשילד 26 בת ים, טל. 03-865095

לבזולת בע"מ
מיטב הברכות והאיחולים
שיווק
גרינן אזור התעשיה
טל' 08-470162

לבזולת בע"מ
נשאו ברכות חמות

לבזולת בע"מ
מיטב הברכות והאיחולים

לבזולת בע"מ
המשך שגשוג ועליה
א. טרגר בע"מ
ירושלים בן יהודה 2, טל. 02-233061

ברכות לתו צרכנות הוגנת 1988

מדפיסים כסף. גם אז.

ההחלטות הכלכליות שקדמו להקמת המדינה כללו גיוס כספים בחו"ל, אבטחת האספקה החיונית של מזון ונפט, הדפסת כסף, מילוות פנים. עיכוב מלאכותי בהעברת מסים לשלטונות המנדט בימין האחרונים איפשר מילוי הקופות של המדינה שבדרך. אך איזה שם ידפיסו על הכסף, כשלמדינה עדיין אין שם?

יובל אליצור

בשבוע הראשון להקמת המדינה קיימה הממשלה הזמנית ישיבות שהצטברו יחד ליותר מ־20 שעות. בדיונים ממושכים אלה תפס הנושא הכלכלי פחות משעה אחת ואף זו לא הוקדשה לדיון אלא בעיקר למה שהוגדר כ"מסירת אינפורמציה" על ידי אליעזר קפלן, שר האוצר. לעריפות הנמוכה שנתנה הממשלה הזמנית לנושא הכלכלי יש שני הסברים: א. רבים מן השרים הבכירים, ובראשם ראש הממשלה ושר הבטחון דוד בן־גוריון, ייחסו חשיבות מעטה לבעיות המשק; ב. חלק נכבד מן ההחלטות הכלכליות החשובות, נתקבלו למעשה בחודשים שקדמו להקמת המדינה, החל ממחצית חודש ומארס ועד 15 במאי, יום הכרזת העצמאות.

בתקופה זו הוחלט על מנגנון לגבית המסים, על אספקת המצרכים החיוניים לאוכלוסיה האורחים ולכוחות הלוחמים, ואף על גיוס המשאבים, בארץ ובחוץ לארץ – למימון מלחמתו של הישוב. על "מגבית החירום" בארצות הברית הכריזה גולדה מאירסון מיד לאחר החלטת עצרת האו"ם על החלוקה, ב־29 בנובמבר 1947. בחודשים שלאחר מכן פעל אליעזר קפלן לגיוס הלוואות מבנקים, בערים השונות בארצות הברית, בערבות ראשי הקהילה.

סכום של 25 מיליון דולר ממלווה זה, כמחצית הסכום שהמגבית היהודית המאוחדת קבלה על עצמה לגייס, הועבר לידי אליעזר קפלן ואנשיו עוד בחודש מארס. באותו חודש הוחלט גם על ה"מילווה הלאומי" בארץ. הממשלה הזמנית רק קבלה החלטה על גיוס הכספים.

גם אז – מלווה צמוד לדולר

היה זה מלווה בסך 5 מיליון לא"י, סכום נכבד באותם הימים, בהם שער החליפין של הלירה הארצישראלית היה 4 דולר. במונחים של כוח קניה, אין ספק שערכו של מלווה זה עלה בהרבה על 100 מיליון דולר. אגב, המלווה היה צמוד למטבע חוץ – ללמדך שה"פטנט" הישראלי של הצמדה קדם להקמת המדינה.

כיצד עלה רעיון ההצמדה? פשוט מאד: ממשלת בריטניה החליטה עוד בחודש אפריל, כלומר לפני סיום המנדט, על הוצאתה של ארץ ישראל מגוש מדינות השטרלינג. ל־60 מיליון הלא"י שהיו אז במחזור לא נותר איפוא "כיסוי". כלכלני המדינה שבדרך השתעשעו תחילה ברעיון להצמיד את הלירה שלנו לדולר של ארצות הברית, אך ההצעה ירדה עד מהרה מעל לפרק.

במצב של אנדרלמוסיה ואי־וודאות בכל הנוגע למטבע של המדינה שעוד לא קמה, הוסכם שכדי שלמלווה החדש יהיה סיכוי, צריך להבטיח לרוכשי אגרות המלווה הצמדה מלאה ללירה שטרלינג ולדולר – כפי שהיה בכל ימי המנדט, כאשר היינו חברים ב"גוש השטרלינג".

גם גביית המסים העצמאית החלה, כאמור, עוד לפני הקמת המדינה. מנגנון מצומצם החל בגבית מסים ממש, החל מינואר 1948. בראש המנגנון עמדו צבי שריב ושני "יקים" – ד"ר קורט מנדלסון וד"ר ארתור ברגמן. הדבר נעשה על־ידי עיכוב תשלומי מס הכנסה של פרטים ומוסדות לממשלה המנדטורית והפקדתם בידי מינהל העם, תחילה בחשבון נפרד.

איש לא ידע את שמה

במקביל פעל באותם הימים צוות, בראשות ד"ר ארנסט להמן, איש "בנק אנגלו־פלשטינה", בהכנת שטרי הכסף של המדינה שבאותם הימים, מדינה שעוד לא היה לה שם. כיוון שאי־אפשר היה לעכב את הזמנת שטרי הכסף שהודפסו בארצות הברית, הוחלט שהגוף המנפיק הוא "בנק אנגלו פלשטינה" ושם המטבע יהיה, בלית ברירה, "פלשטיין פאונד". שטרי הכסף הגיעו לישראל בעיצומם של קרבות מלחמת השחרור, בחודש יולי, בשלושה מטוסי "סקיימסטר" שנחכרו מחברת התעופה הולנדית "ק.ל.מ." שנחתו בשדה התעופה של עין־שמר, בעמק חפר.

אך הדאגה העיקרית בתחום הכלכלה שהעיקה על הישוב השכנע לפני ארבעים שנה, לא היתה שטרי הכסף ואפילו לא הבעיות המוניטאריות והפיסקליות, הזוכות למקום נכבד כל־כך בסדר היום הציבורי היום. מה שהטריד את האחראים על ניהול המלחמה באותם הימים היה – אספקה סדירה של מוצרים חיוניים, כל היתר – כך האמינו כולם – "יסתדר".

הבעיה העיקרית של האספקה באביב 1948 לא היתה מחסור במטבע חוץ, שהעיק שלוש שנים לאחר מכן, אלא הבאת הסחורות החיוניות לנמלי הארץ וחלוקתן, בערים הגדולות ובישובים המרוחקים, שרבים מהם היו נתונים במצור. על אף הקשיים והמחסור באמצעי הובלה, לא הורגש באותם הימים מחסור של ממש במזון, מלבד בירושלים הנצורה שבה שררו תנאי רעב.

מדאיגה במיוחד היתה שאלת אספקת הדלק, שבלעדיו לא יתכן ניהול מלחמה ובלעדיו אי־אפשר לייצר חשמל המניע את גלגלי המשק. הנפט הגולמי הגיע באותם הימים כולו ממוסול שבעיראק, באמצעות צינור הנפט של חברת הנפט העיראקית, עד בית הזיקוק בחיפה. בכל חודשי החורף של 1948 המשיך הנפט לזרום מעיראק המשאיות עם התזקיקים יצאו מבתי הזיקוק – על אף הטבח שערכו הערבים בפועלים היהודים של בתי הזיקוק.

רק עם סיום המנדט הפסיקו העיראקים את הזרמת הנפט בצינור ומצרים חסמה את תעלת סואץ בפני מיכליות דלק בדרכן לישראל. אלא הנפט שנמצא בתוות המיכלים בבתי הזיקוק וכן הנפט שניתן היה לשאוב מצינור הנפט, סיפק את הצריכה בחודשים הראשונים הקריטיים, עד שנתאפשר להביא נפט במיכליות, ממקורות אחרים.

שנים לאחר מכן, כשנשאל פעם זאב שרף המנוח, ששימש כמזכיר הממשלה הזמנית וכעבור שנים כממונה על הכנסות המדינה בראשית שנות ה־50, כיצד אפשר להסביר שהנושאים הכלכליים לא העיקו במיוחד בתקופה הקשה של של אביב 1948, היתה בפיו תשובה מורה: "האי־סדר עזר". כלומר, דווקא תחושת האין ברירה והאחריות הנופלת על כל פרט בהעדר מינהל תקין ומעדר הירוכיה שלטונית כלשהי – היא המאפשרת לעתים להתגבר על האנרכיה התמורה ביותר. ■

העמודים הראשונים של "מעריב", לקוחים מהשבוע שבין 4.4 – 29.3.1948

הסיפורים שמאחורי הכותרות נכתבו, בחלקם, בימים אלה, או הובאו כלשונם, מעתוני השבוע, לפני 40 שנה.

עורכים:
תהילה עופר
משה לרר

עיצוב: שפי דגן

חלוקת המצות
כבר התחילה בתל־אביב

חנוונים רבים בחלק הדרומי של תל אביב כבר קיבלו מצות לשם חלוקה בין הצרכנים לקרותיהם ומאתמול אפשר לראות אנשים הנושאים חבילות של מצות לבתיהם. לעת עתה מחלקים—לפי הודעת מ. שלוש במועצת העיריה — רק שני שלישים ממנת המצות שנקבעה לכל צרכן. בתאריך יותר מאוחר יבוא לחלוקה השליש הנוסף של המנה והוא — חבילה שלימה. אין לחשוש שיהיה מחסור במצות השנה.

כמויות גדולות של ביצים מהיבוא מהולנד ומתורכיה תיכנסו לבתי הקירור, לשם אחסנה לקראת הפסח ואפשר לציאות למשלוחים נוספים של ביצים מחו"ל, שאף הן יצורפו למלאי לצרכי חג־הפסח.

שווקים ושערים
מחירים חדשים לעופות

הועדה הארצית לקביעת מחירים של הועד הלאומי והסוכנות היהודית פירסמה היום את המחירים החדשים לבשר־עוף.

המחיר הסיטוני של קילוגרם עופות חיים (פרט לירושלים) יהיה החל מהיום — 650 מא"י.

המחיר הקמעוני לקילוגראם עופות שחוטים, מרוטים ומנוקים, בלי ראש ורגלים, יהיה — 1.060 לא"י.

בירושלים נקבע המחיר הסיטוני ב־730 מא"י והקמעוני — ב־1.130 לא"י.

ביום ו' נמכרו דגי האימפורט בצפון תל־אביב ב־18–20 גרוש האוקיה. אם מתוך רצון למכור קודם את דגי האימפורט או כתוצר מלאי מספיק — היה ניחסור בדגים חיים.

מחירי דגי אימפורט

זה כמה ימים מפריעים מוכרי הדגים למכור דגי אימפורט, כנראה, כדי להיפטר מהמלאי מסוג זה שיש ברשותם. דגים אלה נמכרים במחירים יותר גבוהים מהקרפיונים החיים, אף על פי שאיכותם לא כל כך טובה.

מס להגנתנו
ע"י מגבית ההתגוננות וההצלה

כל הנוסע לחו"ל
חייב להמציא מראש בתעודת סלוקה של מגבית ההתגוננות. בלי השוס הרשמי של התעודה הנ"ל לא יצא איש את הארץ.

כפר הישוב
מסים עירוניים לטובת הישוב.

החל מהאחד באפריל

1. שמירות
2. הדיינים
3. קבורות
4. בעטפות
5. חבוצות

הוד מעלתו – התור

הוד מעלתו התור — האויב.

בעצם, התור הוא ספיכות — או מוסר ארגון. מצד שני, אפשר להתייחס לתור כאל יריקה בקהל מצד בעל־החנות. הלא הדין מחייב שאם יש לאדם סחורה למכור, הוא יכול גם לשכור עובדים נוספים כדי לחלק את הסחורה ביותר מהירות.

עלינו להודות, כי בתקופת המלחמה הגדולה לא ראינו הרבה תורים. ונגיד מה שנגיד על שיטת הפיקוח של ממשלת פלשתינה — לפחות בנידון זה היא הצליחה לחסל את האויב הגדול של חיים מסודרים, ששמו „תור".

האם מחלקת הפיקוח הממשלתית יכלה לחסל את התור — מדוע לא יחסלוהו יהודים בעלי מוח ונבונות וכו'המצאות? קצת תשומת לב מצד המעוניינים, — זה הכל.

ואין אנו נותנים כלל עצות בענינים שאין אנו בקיאים בהם — אלא פרט בעיה עובדת, זהו שמש סטידית לחי לשכל היהודי בסביבותינו. את האנשים לעמוד זה אחרי זה במשך חצי שעה או שעה.

כמובן, אם זה גורם תענוג לאנשים (או נשים) — זה ענין אחר. אם כך, אולי הצעה, היא זו למי שהוא [illegible] בעל המצאה שימצא עם שני הרבדים של בסאות מתקפלים ליד איזה תור ארוך וישכיר את הכסאות בחצי גרוש „היש כה".

חיכם, שהוא יזכה לא רק בעבודה לא קשה זו. בתנאי, כמובן, שלא ימצאו לו מיד תריסר מתחרים!

ע ד ר א ו ח

"הקוטב הצפוני"
חברה
למיזוג אויר בע"מ

עוסקת בייעוץ, שיווק, התקנות, שירות מזגנים ביתיים, מיזוג אויר מרכזי ואוורור.
רח' ה סוריד 26 כפר הס תל אביב
טל' 264954, 266731

תו
צרכנות
הוגנת
1988

לפרופיל חן בע"מ, כל־חן בע"מ, צפי פרופיל־חן בע"מ
המשך שנות שגשוג ועבודה פוריה
אלום חן
חפץ תעשיות אלומיניום בע"מ (1987)
רח' משה שרת 26 א.ת. חדש ראשל"צ
טל' 9611949, 9611679

פרופיל חן בע"מ,
בית מסחר לאלומיניום
רח' ...ריה 15, תל־אביב, טלפון: 6–810234, 835416, 824428.

כל־חן בע"מ
בית מסחר לפרזול של אלומיניום
רח' ...ריה 18, ת"א, טלפון: 6–810234, 835416, 824428.

צפי פרופיל חן בע"מ
בית מסחר לאלומיניום
רח' סלמה 17, תל־אביב, טלפון 834207.

לפרופיל־חן
ברכותינו לזכיתכם
בתואר בית הצרכנות
ALUM-AZUR — אלום־אזור
חברה לעבודות אלומיניום
חולון — אזור רח' האופן 10
טל' 03-803239

לפרופיל־חן בע"מ, כל־חן בע"מ וצפי פרופיל־חן בע"מ
המשך שגשוג ועליה
הפרופיל (אלומיניום חיפה) בע"מ
שווק פרופילים מאלומיניום, פלסטיק ואביזרים
רח' הוס טלר 9 א.ת. קצות באחיק טל' 04-716766

...פרופיל־חן בע"מ, כל־חן בע"מ וצפי פרופיל־חן בע"מ
ברכות חמות לרגל זכייתם בתו צרכנות הוגנת
סהל בע"מ
ייצור פרופילים מאלומיניום
מפרץ חיפה, רח' האצטדיון 21, ת.ד. 10172, טל' 04-728364

לפרופיל־חן בע"מ
לכל־חן בע"מ
וצפי פרופיל־חן בע"מ
המשך שנות שגשוג ועבודה פוריה
ציפוי מתכות עמק זבולון בע"מ
מפעל לציפוי אלומיניום
קרית אתא, הגבורה 3
טל' 04-720794/5

...פרופיל חן בע"מ, כל־חן בע"מ וצפי פרופיל חן בע"מ
זר ברכות
אלומדרור וצוות העובדים
בוצע כל עבודות אלומיניום ופלסטיק אפשרות להרכבה עצמית,
פרופילים לתריס ם ונגרות כלי עבודה חשמליים וידניים
רח' אבן עזרא 13, שעריים, רחובות, טל. 08-414424

לפרופיל־חן בע"מ
לכל־חן בע"מ
וצפי פרופיל־חן בע"מ
המשך שנות שגשוג
ועבודה פוריה
פרספלסט בע"מ
יצור ושווק פלסטיק לבנין
רח' הבנאי 34 חולון, טל' 807580

לפרופיל־חן בע"מ כל־חן בע"מ
וצפי פרופיל־חן בע"מ
שאו ברכות חמות
אלום נרקיס בע"מ
בית מסחר לפרופילי אלומיניום
רח' המעפילים 22, רמלה
טל' 08-247594, 08-223769

...פרופיל־חן בע"מ, כל־חן בע"מ וצפי פרופיל־חן בע"מ
המשך שגשוג ועליה
אלום — ס.ר. בע"מ
מחסן מכירות ועבודות אלומיניום
רח' דרך פ"ת 158, ת"א, טל' 217756

לפרופיל חן בע"מ כל חן בע"מ
וצפי פרופיל חן בע"מ המשך שגשוג ועליה
אלום רם בע"מ
ביצוע עבודות אלומיניום, טל. 733406
דקא פלסט בע"מ
ייצור פרופילים מפי.וי.סי. קשיח, טל. 717565

לפרופיל חן בע"מ כל חן בע"מ
וצפי פרופיל חן בע"מ
זר ברכות
אביר אלומיניום בע"מ
שיווק פרופילי אלומיניום ומוצריו
מרכז שטנר גבעת שאול, טל' 02-535804

...פרופיל־חן בע"מ,
...חן בע"מ
...פרופיל חן בע"מ
המשך שגשוג ועליה

לפרופיל חן בע"מ כל חן בע"מ
וצפי פרופיל חן בע"מ
המשך עבודת פוריה
אלום דקל
בית מסחר לפרופילי אלומיניום
רח' בן עטר 34 ת"א טל. 838480

יצרני פרופילים מתכי אלומיניום ונחושת
מיפרומאל תעשיות ירושלים בע"מ
גבעת שאול ב' ירושלים 02-522201
נציגות מכירות ת"א, רח' הנביאים 29, טל' 267761

למיקי וחיימוביץ
הרבה ברכות, עלו והצליחו
ג'י אם תעשיות בע"מ
מזגני אריאל

לכיפוף ברזל דרום בע"מ
המשך שנות שגשוג ועבודה פוריה
מפעל למוצרי בטון באר שבע
(פלם דרום 1986) בע"מ
טל' 057-74753

ברזל דרום!
ברזל דרום בע"מ
ברזל לבנין ועיבוד ברזל לפי תכניות.
רח' חושע הצורף 65, באר־שבע
טלפון 7843, 057-70480

לקוטב הצפוני
שאו ברכות חמות
עם קבלתכם את תו צרכנות הוגנת
משרד ברק — סומברג

לכיפוף ברזל דרום בע"מ
המשך שגשוג ועליה
אחים אלימלך בע"מ
ת.ד. 5715 באר שבע

ברזל דרום בע"מ
זר ברכות
שירן — סוכנות לביטוח
קלדרון, דוד מימון צבי
טל' 057-34331, 057-34906

לקוטב הצפוני
המשך שנות שגשוג ועבודה פוריה
סונול אביב — רח' דרך חיפה 101, ת"א טל' 422014/5
סונול אילון — רח' דרך פ"ת 154, ת"א טל' 254840

לכיפוף ברזל דרום בע"מ ולשמעון
שפע ברכות לרגל זכייתו בתו צרכנות הוגנת
יחיאל שלמה
בנין ופיתוח בע"מ
רח' בלפור 31 באר שבע

ברזל דרום בע"מ
המשך שגשוג ועליה
אחים תורתי בע"מ
יצור פריקי מסגרות למקלטים
...תעשיות קדואל, טל' 052-25922

לקוטב הצפוני
המשך שנות שגשוג ועבודה פוריה
אור שי
סיטונאות חשמל בע"מ
רח' מעבר יבוק 5 ת"א טל' 262779, 210590

ברזל דרום בע"מ
שאו ברכות חמות
טרנקיים ובנו בע"מ
צוד לבנין
...קולון 12 ת"א, טל' 03-5613052

לקוטב הצפוני
זר ברכות
שטיינהולד בע"מ
...
רח' פרלוב 44 ת"א, טל. 377219, 377912

לקוטב הצפוני
המשך שגשוג ועליה
צ.ש. הנדסת חשמל
יצרני לוחות חשמל והנדסת חשמל ...

ברזל דרום בע"מ
שפע ברכות
מיי ענף
...

ברכות לתו צרכנות הוגנת 1988 עסקים מומלצים במסגרת תחרות

ידיעות מעריב

השנה ...

יום ה' כ"א אדר ב' 1.4.48

מחיר הגליון 10 מאי׳ | העורך דר. עזריאל קרליבך | 4 עמודים

הערב תצביע מועצת הבטחון על שביתת הנשק ועל גורל ועדת הבצוע

מהלומות כבדות לאבו־כביר, בסה ומנשיה

אחר ההרעשה הערבית של אמש עברה ה„הגנה" להתקפה נגדית וגרמה אבדות רבות לפורעים

שנים נהרגו ו־4 נפצעו בת"א

הצבא מכחיש שיטול מצב צבאי בחיפה

תחנת המשטרה של כרכור — לידי ערבים

נהדפה התקפה קשה על ימין משה

הותקף אוטו ערבי בדרך לאטרון מסמיה

התאור הרשמי של הקרב ליד חולדה

2 משוריינות, מכונית וטרקטור נמצאו שרופים. — 5 גוויות ערביות נמצאו במקום

5 יהודים בפרלמנט הרומני החדש

תמרוני שריונועים של הלגיון הערבי בארץ

מגרשים מעבר הירקון

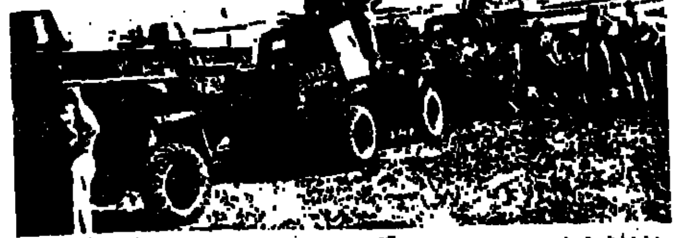

צעירה נחטפה לשם חקירה ושוחררה

משמרה בינלאומית לירושלים — ראה עמוד ד'

ראה עמוד ד'

הקונסול האמריקני חוזר לארה"ב

נשדדה מכונית בת"א

קולנוע „מאי"

בת האכר

תו צרכנות הוגנת 1988

צמיגים
מכירה שירות ושיווק
רח' קיבוץ גלויות 79 ת"א
טל' 381380, 382939

לגומיה בע"מ
המשך שגשוג ועליה
צמיגי "געש"
בהנהלת פרץ משה
בית מסחר ושווק צמיגים מתוצרת הארץ
(אליאנס, שמשון), תיקון תקרים, מכירת צמיגים
איזון גלגלים אלקטרוני
רח' דרך ז'בוטינסקי 63 פ"ת, טל' 03-9242871

לגומיה בע"מ
שאו ברכות חמות
המסעדה אצל דוני
רח' קיבוץ גלויות 75 ת"א
טל' 629654

לגומיה בע"מ
ברכות חמות לרגל זכיתכם בפרס תו צרכנות הוגנת
פז־עד בע"מ
שווק צמיגים
א.ת. א' רמלה
טל' 08-249157/8

לגומיה בע"מ
המשך שגשוג ועליה
מובילקו אילת והערבה
מנהל נאוי אברהם טל. 815426, 815860
רח' אליקום 17, תל־אביב, טל' 815426

לגומיה בע"מ
אתכם לאורך כל הדרך
תלתן-סוכנות לביטוח
רז ליבנת

לגומיה בע"מ
ברכות לבביות עם זכיתכם בתו צרכנות הוגנת
RALLY בע"מ
צמיגי ראלי שווק 1987 בע"מ
רח' קיבוץ גלויות 79, ת"א
טלפון: 375606

לגומיה בע"מ
זר ברכות
מאיירס שווק (1981) בע"מ
ציוד וחומרים למתקני תקרים ומוסכים

לאלי לנדסמן
בידידות והרבה הצלחה וברכות לאריכות ימים
צמיגי מוניטין - טל' 03-827112
"עמיאל" מפיצי צמיגי פיירסטון,
טל' 03-812476

לגומיה בע"מ
זר ברכות
צמיגי שלום בע"מ
תיקון תקרים
חולון – רח' הנביאים 5 טל' 809416
חולון – רח' המלך 54 טל' 5560206

לגומיה בע"מ
צרור ברכות
סע-גל
השכרת רכב בארץ
טל' 03-821521

לגומיה בע"מ
המשך שנות שגשוג ועבודה פוריה
החשמונאים
חברה להובלת משאות בע"מ
שוק החשמונאים, ביתן המשקל ת"א
טל' 5610725, 5615086

לגומיה בע"מ
שפע ברכות
צמיגי יעקב
רח' הגביש 3 אזור תעשיה חולון טל' 804062
צמיגי נחלים
תחנת דלק סונול, מושב נחלים, טל' 9324969

לגומיה בע"מ
שפע ברכות ואיחולים
וילי מקס
ייצור ושיווק צירים וצמיגים מיוחדים ומכונות חקלאיות
רח' המרכבה 15 א.ת. חולון, טל' 03-5567324

לגומיה בע"מ
המשך שנות שגשוג ועבודה פורה
מ.י. ישראלית
סוכנות לביטוח בע"מ

לגומיה בע"מ כה לחי
פנצ'רית צמיגי בן־חמו בית מסחר למכירת צמיגים תוצרת הארץ וחוץ ★ תיקון תקרים ★ איזון גלגלים אלקטרוני ★ כיוון פרונט וציר קדמי ★ ג'נטים מאזווים
תחנת דלק אורנים, טל' 02-721854

לאלי לנדסמן (גומיה)
המשך שנות שגשוג ועבודה פוריה
מרכז הצמיג הרצליה
רח' חס 27 הרצליה, טל' 09-543060

לגומיה בע"מ
כה לחי!
פנצ'רית רמלה
בהנהלת עקאוי עוזי
רח' הרצל 135, רמלה, טל' 08-244387
פתוח בשבתות וחגים.

לגומיה
בידידות
משאות הגולן
טל' 03-612851
משאות הגולן

גושן עיבוד בשר
המפעל עוסק בעיבוד ושיווק כל מוצרי הבשר.
המפעל עובד עם הרשתות הגדולות בארץ.

לשומרון שירותי נקיון ושמירה
שאו ברכות

לגושן
אתכם ביד אחת להצלחה
אורות גור
תאורה אקסקלוסיבית, תאורה לגן ולבית
טל. 03-915278

לאלבס
משרד פומובסקי

לשומרון שירותי נקיון ושמירה
המשך שגשוג ועליה

לגושן
מיטב הברכות והאיחולים
שחף פ"ת בע"מ
טל. בת"א: 381719, 03-370506
טל. בפ"ת: 03-909561

לגושן
המשך שיגשוג ועליה
דפוס מגוון – מדבקות
קיבוץ משמר־דוד

לגושן
המשיכו בהצלחתכם
סיני – סוכנות לביטוח
בנצי וינשטוק וצוות העובדים

ספרדית עצמון
מייצרת מערכות ישיבה אקסקלוסיביות לחנויות המובחרות בארץ.
משווקות בחנות המפעל.
היא בין הוותיקות בענף בעיבוד סלוני.
כתובת המפעל: בובישתי 5, ת"א, טלפון: 03-823816.
כתובת החנות רהיטי עצמון: הרצל 57, ת"א, טלפון: 03-826196.

לרהיטי עצמון
מיטב הברכות והאיחולים
אלכסנדרוביץ בדי הדר
הרצל 68 ת"א
טל. 03-820331

תו צרכנות הוגנת 1988

לרהיטי עצמון
המשך שיתוף פעולה
רהיטי צ'רלי ירושלים
רח' שלמציון המלכה 9, ירושלים, טל. 02-224254

לרהיטי עצמון
מיטב הברכות והאיחולים

לרהיטי עצמון
המשך שיתוף פעולה
נווה עצמון רהיטים
צק מטסי חיפה, טל. 04-729341

לרהיטי עצמון
אתכם לאורך כל הדרך
מונדו רהיטים - יוקרה ועיצוב מושלם
המלאכה 63 איזור התעשיה חולון
טל. 5564143, 03-5563998

לרהיטי עצמון
אתכם ביד אחת להצלחה
רהיטי ביתילי
מודיעין פינת אבא הילל
בני־ברק, טל. 03-797725

לרהיטי עצמון
המשך שיתוף פעולה

לרהיטי עצמון
מיטב הברכות והאיחולים
נגרית בן טל בע"מ
היוזמים 8 – אור־יהודה
טל: 347170, 344599, 03-348127

לרהיטי עצמון
איתכם לאורך כל הדרך
אלמוג משה ביטוחים
רח' סוקולוב 36 חולון
טל' 03-884683

מוני שרותי חשמל
החברה עוסקת בשרותי חשמל למבני תעשיה, מסחר, ציבור ובתים פרטיים וכו
מכירה, התקנה ושרות לכל סוגי המזגנים.

אליהו את מאיר
03-373683

למוני שירות חשמל
מיטב הברכות והאיחולים
חנות חשמל אשר ר"ג

לאליהו את מאיר
המשך שגשוג ועליה
שומרי התקוה
רח' האצ"ל 30, שכ' התקוה ת"א
טל. 376404

למוני שרותי חשמל
מיטב הברכות והאיחולים
סוכנות
ציוד למתקני מיזוג אויר

סרוסי את סמוראי בע"מ
החברה עוסקת בחיפוי בקלפים ונהעשיה למכשירים אלקטרוניים וכן עשיית מרבקות.
רח' ז'בוטינסקי 170, בני־ברק,
טלפון 03-781527

כל־בו אלפסי
כל־בו לבנין
קרמיקה, מרצפות, אביזרי אמבטיה וכלי עבודה.

לסרוסי את סמוראי בע"מ
מיטב הברכות והאיחולים
צוות פמז פ"ת

לכל בו אלפסי
שאו ברכות חמות עם זכייתכם בתואר תו צרכנות
חברת תור"ים
שירות זכוכית, זכוכית ותקוני תריסים

לסרוסי את סמוראי בע"מ
מיטב הברכות והאיחולים
גרינברג גיזר בע"מ

לכל־בו אלפסי
המשך שנות שגשוג ועבודה פוריה
שדות ים
מרצפות, שיש, קיסריה
ד.נ. חפר 38805, טל' 06-364333

לסרוסי את סמוראי בע"מ
אתכם לאורך כל הדרך
אלגול - שרות אילון בע"מ

לסרוסי את סמוראי בע"מ
מיטב הברכות והאיחולים

לעופר ומוריס ולכל בו אלפסי
ברכות חמות לרגל זכייתכם בפרס תו צרכנות הוגנת
המשיכו כך
ב.ג. פולימרים
קיבוץ בית גוברין